

iyilik

NİSAN - HAZİRAN 2016 SAYI 121

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

7

Gündem

Ramazanda iyiliğin
Sesi Olacağız

12

Güncel

Yaraları
Sarıyoruz

GELİN GÖNÜLLER YAPALIM

DIYANET TV

DIYANET TV İZLEMELİK İÇİN

www.diyanet.tv

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İYİLİK BÜLTENİ

NİSAN - HAZİRAN 2016 • SAYI: 121

Türkiye Diyanet Vakfı Adına Sahibi

Mazhar BİLGİN

Mütevelli Heyeti II. Başkanı

Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa TUTKUN

Genel Müdür

Yazı İşleri Müdürü

Kerim KÜÇÜKSARI

Kurumsal İletişim Müdürü

Yayına Hazırlayanlar

Yüksel SEZGİN

Serkan FIDAN

Ömer SARI

Ayşegül KURTKAYA

Samet AYDIN

Grafik Tasarım

Yasin DEDEŞ

Esen Ali DUMAN

Fotoğraflar

Ahmet Sami ACAR

Gökhan PEKDEMİR

Mehmet ÖZTÜRK

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B

06640 Kocatepe - Ankara

T : (0.312) 416 90 00

F : (0.312) 416 90 90

W : www.diyagnetvakfi.org.tr

Yayımlanan makalelerin

sorumluluğu yazarlarına aittir.

Para ile satılmaz.

Baskı

TDV Yayın Matbaacılık ve

Ticaret İşletmesi

Alinteri Bulvarı 1256. Sokak No: 11

Ostim - Yenimahalle / ANKARA

T : (0.312) 354 91 31

F : (0.312) 354 91 32

İYİLİK SAYIDA

İyilik Medeniyetinin İzinde

Kalplerin ilahî rahmet ve mağfiret arzusu ile dolduğu, müminlerin hayırdan yarıştığı af ve mağfiret iklimi Ramazana ulaşmanın huzur ve mutluluğu içindeyiz.

Rabbimizin bizlere büyük bir ihsanı olan Ramazan; paylaşmanın, hayır ve ihsanda yarışmanın, yaraları sarmanın, insanların derdiyle dertlenmenin, gönüller yapmanın samimiyetle yaşandığı; tövbelerin, duaların, hayır ve hasenatın kabul olduğu müstesna bir zaman dilimidir.

İyilik, kardeşlik ve dayanışma duygularını canlandırarak insani ilişkilerimizin yeniden inşasına katkı sağlayan bu mağfiret iklimi, bireyin ön plana çıktığı, bencilliğin yaygınlaştığı modern dünyada, iyilik duygusunun âdeta coştugu bir rahmet mevsimi olarak bizlere büyük fırsatlar sunuyor.

Medeniyette ilerlemiş milletlerin hemen hepsinde sosyal yardım ve dayanışma önemli bir yer teşkil eder. Yardımlaşma ve dayanışma, bir medeniyetin en belirgin özelliğidir ancak bizim medeniyetimizin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bizim medeniyetimiz, insana insanca bakmak, gönülden onun yardımına koşmak, sahip olduğu varlığından başkalarını da faydalandırmak gibi yüce duygular temeli üzerine kurulmuştur. Bizim medeniyetimiz, iyilik, ihsan ve merhamet medeniyetidir.

İyilik medeniyetinin temsilcisi bir vakıf olarak her yıl olduğu gibi bu Ramazan ayında da üstlendiğimiz sorumluluğun bilinciyle ülkemizde ve yedi kıtada, milletimizin emanet ettiği fitre, zekat ve bağışları ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyoruz.

Dünyanın hangi köşesinde olursa olsun birileri açken tok yatmamak, insanlığın birlik ve dirliği için elimizdeki nimetleri paylaşmak, mesafeleri hiçe sayarak gönül köprüleri kurmak ve yedi kıtada insanlığın hizmetine koşmak için Ramazan ayında mağdur ve mazlumlara yardım eli uzatıyoruz.

Ramazan ayında, ihtiyaç sahiplerine destek olmak amacıyla, ülkemizin yanı sıra dünyanın farklı coğrafyalarında yardım faaliyetleri düzenliyoruz. Bu Ramazanda ülkemizin yanı sıra dünyanın 88 ülke ve 500 farklı bölgesinde muhtaçlara gıda kolisi dağıtacak, kardeşlerimiz için iftar sofraları kuracağız. Türkiye genelinde ise ihtiyaç sahipleri ve sığınmacı aileler için her biri 100 TL değerinde toplam 5 milyon liralık Alışveriş Yardım Kartı dağıtmayı ve iftar programları düzenlenmeyi planlıyoruz.

Rahmet, mağfiret ve bereket ayının gölgesinin üzerimize düştüğü bu anlamlı zamanda hazırladığımız "İyilik" dergimizin bu sayısında, Ramazan-ı Şerifi farklı yönleriyle ele alan makaleler ve TİKA Başkanı Dr. Serdar Çam ile yaptığımız röportaj yer alıyor. Ramazan ayı dolayısıyla gerçekleştireceğimiz "Zekat, Fitre Kardeşlerimize Ulaşıyor. Gelin gönüller yapalım, bu Ramazan ve her zaman" temalı yardım kampanyamızın detaylarını da yeni sayımızda sunuyoruz. Türkiye Diyanet Vakfı olarak son üç ayda gerçekleştirdiğimiz faaliyetlere ilişkin haberleri de bu sayımızda bulabilirsiniz.

Milletimizle mazlum coğrafyalar arasında gönül köprüleri kuran bu iyilik hareketine destek veren herkese ve kıymetli hayırseverlerimize teşekkürlerimizi sunuyor; Ramazan ayının milletimiz, tüm inananlar ve insanlık için hayırlar getirmesini, barış ve mutluluğa, insanlığın kurtuluşuna vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyoruz.

Kurumsal İletişim Müdürlüğü

içindekiler

için

4

Rahmet Ayı
Ramazanın
Kazanımları

28

PKK'nın Yıktağı
Camileri Yeniden İmar
Ediyoruz

26

Hediyem Kur'an
Olsun Projesine
Yoğun İlgi Sürüyor

4

Rahmet Ayı Ramazanın Kazanımları

7

Bu Ramazanda 88 Ülke ve 500 Bölgede İyiliğin Sesi Olacağız

10

Peygamber Sevgisi İkliminde Ümmet Bilinci

12

Türkiye Tek Yürek Oldu, Yaraları Sarıyor

14

Bir Başka Açıdan Ramazan ve Oruç

16

Geçmişten Geleceğe İftar Sofraları

22

Kur'an Ayı Mübarek Ramazan

26

Hediyem Kur'an Olsun Projesine Yoğun İlgi Sürüyor

28

PKK'nın Yıktağı Camileri Yeniden İmar Ediyoruz

30

Namazın İyilikle Bir İlgisi Olmalı!

34

Amerika Diyanet Merkezine Görkemli Açılış

36

Gurbette Ramazan

40

Ayrı Coğrafyalarda Aynı İmza

46

Ferhadiye Camii, TDV Desteğiyle Yeniden İnşa Edildi

48

Hz. Ömer (r.a) ve Sivil Toplum

54

Bakü Şehitlik Camii Yeniden İbadete Açıldı

dekiler

58 Ülkeden 611
Öğrencimizi
Mezun Ettik

78

İslam İşbirliği
Teşkilatı'ndan Türkiye
Diyanet Vakfı'na
İstişari Statü

90

Türkiye Diyanet Vakfında
Bayrak Değişimi

91

56 Hayrın Olmadığı Yerde Irmaklar Akar mı?

62 Özgürleştiren İhsan Merkezleri: Vakıflarımız

65 Kuraklık Yaşanan Etiyopya ve Zimbabve'ye İnsani Yardım

66 Bir Damla Hayat

68 Kutlu Bir Geleneğin Yeniden İhyası: Kutlu Doğum

70 Kutlu Doğum Haftası: "Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet"

74 Hatırlamaktır Ramazan, Hatırlanmaktır

76 Ramazanda Sağlıklı Beslenme

78 58 Ülkeden 611 Öğrencimizi Mezun Ettik

82 Çocuklara Dini Eğitim Vermede Yol Yordam

86 Gençler "Bilgi, Eylem, Ahlak" Temasıyla Buluştu

88 Fethi Gemuhluoğlu Anısına Bir Neslin Ağabeyi Paneli

90 İslam İşbirliği Teşkilatı'ndan Türkiye Diyanet Vakfı'na İstişari Statü

91 Türkiye Diyanet Vakfında Bayrak Değişimi

94 Türkiye Diyanet Vakfı'na Ziyaretler

RAHMET AYI RAMAZANIN KAZANIMLARI

Prof. Dr. H. Kâmil YILMAZ

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

Ramazan ve oruç sadece yeme içmeyi terk etmekten ibaret fiziki bir eylem değildir. Ramazan hayatımızın her ânını yoğuran ve takvâya erdiren bir zaman dilimidir.

Ramazan, Kur'an ve ibâdet ile dikkat eğitime yoğunlaşma ayıdır. Çünkü ramazan kelimesinin kök anlamı yanmak ve kavrulmaktır. Ateşe vurulan toprak nasıl sudan arınır, pişer, tuğla, kiremit, çanak, çömlek, çini ve seramik gibi kullanılabilir hâle gelirse insan da ramazanın perhiz fırınına vurulmak sûretiyle Kur'an ateşiyle âdetâ pişer. İbâdetlerle şekil ve kıvam kazanarak hamlıkları kemâl bulur. İrâde eğitimiyle kendisinin farkına varır. Bu açıdan ramazan Kur'an ve oruç ile taçlanan takvâ mevsimidir.

Ramazan, Kur'an'ın nâzil olmaya başladığı aydır. Kur'an ve gufran iklimidir. Nitekim: "(O sayılı günler), insanlar için bir hidâyet rehberi, doğru yolun ve hak ile bâtılı birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur'an'ın kendisinde indirildiği Ramazan ayıdır"¹ âyeti bunu ne güzel anlatmaktadır.

Ramazan içinde İslâm'ın beş temel esasından orucun tutulduğu ibadet-yoğun bir zaman di-

limidir. Ramazan'ın bu denli önemli olmasını sağlayan da Kur'an ve oruç ayı oluşudur. Oruç, Allah Teâlâ'nın: "Benim içindir, ecrini ancak Ben veririm"² buyurarak yücelttiği bir ibâdetler.

Ramazandaki mâneviyat eğitimi, nefsin direncini kırarak irâdeyi güçlendirir, şahsiyet ve kimliğin daha diri bir biçimde kulluğa yönelmesini sağlar, insanı nefis rüzgârı önünde savrulan çerçöp gibi olmaktan kurtarır. Ramazan iklimindeki kalbî kıvam gönül dünyasında aşk ateşinin uyanmasını sağlar. Aşk elsiz, ayaksız olan canın elini tutar ve önüne düşerek ona yol gösterir. Korku ve ümid duyguları ancak ibâdetler sâyesinde ve takvâ ile aşkın emrine râm olur. Çünkü aşkın gözü canlara can katar.

Ramazanda kulları takvâya erdirici bir özellik vardır. Nitekim ramazan orucunun farzietini bildiren âyette buna şöyle işaret edilmektedir: "Ey inananlar, sizden öncekilere farz kılındığı

¹ el-Bakara, 2/185.

² Buhârî, Savm, 2.

gibi size de ramazan orucu farz kılındı. Umulur ki bu sayede takvâya erişirsiniz.”³

Takvâ, dış organlarımızı Allah’ın istediği yerlerde kullanmak, istemediği yerde kullanmamak ve kalbimizin ihlâs ve iyi niyetle dolmasıdır. Kalbin iştirak etmediği amel, makbul sayılmaz. Kalbin, organlara uygun niyetlerle dolu olması gerekir. Bir bakıma takvâ, şu fırtınalı dünyâda Allah’ın herhangi bir emrine toz kondurmak için titremek demektir. Bir başka ifadeyle dikenli bir yolda ayaklarımıza diken batmaması için sakınarak yürümek, basacağımız yeri kontrol etmektir.

Bu yüzden ramazan ve oruç sadece yeme içmeyi terk etmekten ibaret fiziki bir eylem değildir. Ramazan hayatımızın her ânını yoğuran ve takvâya erdiren bir zaman dilimidir. Ramazan ayının, hayatın her anına yansıyan hasletlerin kazanıldığı bir ay, insan iradesini eğiten, nefsi frenleyen, düşünceyi ibadet merkezli güncelleyen bir iklim olabilmesi için gözü haram, şüpheli ve anlamsız şeylere bakmaktan korumak; kulağı haram, günah ve bâtil şeyleri dinlemekten sakınmak lazımdır. Dili kendini ilgilendirmeyen boş, anlamsız, dedikodu ve iftira gibi şeylerden uzak tutmak; kalbi Allah sevgisi ve takvâyla doldurup yasak düşünce ve boş temennilerden arındırmak; eli haram, şüpheli ve çirkin işlere uzanmaktan men etmek; ayağı emredilmeyen ve istenmeyen bir gaye uğrunda yürütmemek gerekmektedir.

Ramazan iklimi gönül îmârına en güzel vesiledir. Kırılan kalbleri tamire, bozulan araları düzeltmeye en uygun zemin ve zamandır. Nitekim Allah Teâlâ buyurur: “Müminler ancak kardeşler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet

edilsin.”⁴ Bu yüzden ramazan iklimini bir vesile görüp bunu hayatın her alanına yansıtmak ve hikmeti tâlim etmek gerekmektedir.

Kur’an’da Hz. Peygamber (s.a.)’e âid bir görev olarak sunulan kitap ve hikmeti tâlim⁵ işi kişi-

4 el-Hucurât, 49/10.

5 bkz. el-Bakara, 2/129, 151; Âl-i İmrân, 3/164; Cumâ, 62/2.

nin kendine ve duygularına hâkim olmasından geçmektedir. Kendini aşamayan, öfkesini kontrol edemeyen, duygularını yenemeyen insandan hikmet ya da mârifet ummak tekedden sût çıkmasını beklemek gibidir.

Hikmetin başı Allah korkusu olduğuna göre⁶ hikmete ermenin yolu da her ânını kulluk bilinciyle yaşamak, her an ilâhî kameranın altında olduğu idrâkinde bulunmaktır. Ramazan olmasa irâdî açlık ve yokluğu yaşayamayacağımız için varlık ve tokluğun kadrini bilemezdik. Ramazan'ın ibadet yoğun atmosferi olmasa kulluğun ve tâatin hazzına eremezdik. Bu yüzden ramazan iklimi kalbî hayatımıza ve her ânımıza bereket getiren bir zaman dilimidir.

Ramazan iklimindeki bir aylık mâneviyat atmosferi insanı yıl içerisindeki diğer on bir aya hazırlamaktadır. Ramazan dışındaki on bir aya hazırlanmak orucu oruç gibi tutmaya; namazın insanı inşâ etmesine; yardımlaşmanın gönüller arası yakınlaşmaya ve temizlenmeye vesile olduğuna inanmaya; Kur'an'ı raflardan, süslü kaplarının içinden çıkarmaya, onu okumaya, ona bakmaya ve onun bize bakmasını ve bizi arındırıp inşâ etmesini sağlamaya bağlıdır.

Allah'a giden yolda takvâ hazırlığı için ramazan ikliminin hayatımızda ayrı bir anlam ve önemi vardır. Ramazan boyunca âdetâ baharı yaprak ve çiçeklerle karşılayan, yazın meyve veren ağaçlar gibi ibadet ve ahlâkî erdemler kazanan Müslüman, ramazan sonrası bu güzelliklerini insanlığa sunmaya devam etmelidir. Ramazan ayı dışındaki aylar bir bakıma ramazan hasadının devşirildiği ve paylaşıldığı zamanlardır. Bütün müminler ramazanda kazandıkları diğer-gâmlık ve ferâgat gibi güzel hasletleri ramazan sonrası hayat vitrinlerinin bir parçası olarak korumaya; iç dinamiklerinin bir ateşleyicisi olarak

geliştirmeye devam etmelidirler. İbadet, ahlak ve hüsn-i muâşeret mevsimlik olgular değildir ki mevsim çıkınca değiştirilsin ve yeni libaslara tebdil edilsin.

Ramazan ayı boyunca bir yandan oruç, namaz ve Kur'an tilâveti gibi doğrudan Allah'a kulluğa vesîle ameller ile öte yandan zekât, sadaka ve infâk gibi Allah'ın yaratıklarına merhamet tezâhürü sayılan davranışları meleke hâline getirme çabası içerisindeyiz. Duyguların inceldiği, gönül perdelerinin aralandığı, kalblerin mânevî, rûhânî ve uhrevî olana yöneldiği ramazan ikliminden çıkarken bizleri bekleyen en büyük tehlike yeniden dünyâyâ dalmak, dünyâ nîmetlerinin peşinde savrularak kulluktan ve Allah'ın zikrinden uzaklaşmaktır. Dünyâ nîmetlerine dalarak Allah'ın zikrinden uzaklaşmak sonuçta Allah'ı unutmak demektir ki Allah böylelerine kendilerini de unutturur. Nitekim Kur'an'da buyrulur: "Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturdukları gibi olmanın. Onlar yoldan çıkan kimselerdir."⁷

Mahyâları süsleyen "Hoş geldin ya şehr-i ramazan" mesajı hepimize bir şuur yüklemelidir. "Hoş geldin..." diyerek karşıladığımız ramazanı, yüreğimizde yansımaları olan bir zaman olarak idrak etmeli, onu uğurlarken gönül dünyamıza kazandırdığı bereketleri hayatımıza yansıtmalı ve yeniden bize yön vermesini hasretle beklemeliyiz.

Ramazanda kazanılan hasletler ile bu makamda yaşamının hayatın her ânına yansıtılması, ramazan ikliminin asıl amacıdır. Rabbimizden duâ ve niyâzımız oruç ve Kur'an ayı olan Ramazan ikliminin gönül îmârına vesîle olması ve hayatımızın her ânını Ramazan iklimine çevirerek kuşatmasıdır.

6 bkz. *Keşfü'l-hafâ*, I, 421.

7 el-Hasr, 59/19.

Bu Ramazanda 88 lke ve 500 bölgede iyiliğin sesi olacağız

Ramazan ayında dünyanın 88 ülke ve 500 farklı bölgesinde muhtaçlara gıda kolisi dağıtacak, kardeşlerimiz için iftar sofraları kuracağız. Türkiye genelinde il ve ilçe şubelerimizce iftar programları düzenleyeceğiz. Yurt içinde ihtiyaç sahipleri ve sığınmacı aileler için her biri 100 TL değerinde toplam 5 milyon liralık Alışveriş Yardım Kartı dağıtmayı hedefliyoruz.

Türkiye Diyanet Vakfı, 41 yılı aşkın süredir gerçekteştirdiği iyilik faaliyetleri ve üstlendiği sorumluluğun bilinciyle ülkemizde ve yedi kıtada, milletimizin emanet ettiği fitre, zekat ve bağışları ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyor.

Hayırseverlerin yardımlarıyla yurt içinde ve yurt dışında faaliyetlerimizi genişleterek sürdürürken, bu Ramazan ayında **“Zekat, Fitre Kardeşlerimize Ulaşıyor. Gelin gönüller ya-palım, bu Ramazan ve her zaman”** diyoruz.

Bugüne kadar düzenlediği Ramazan programlarında milletimizin fakir ve muhtaçlara ulaşan

yardım eli olan, Ramazan sevincini farklı coğrafyalarda aıtığı iftar sofralarında milyonlarca Müslüman kardeşimizle birlikte yaşayan Türkiye Diyanet Vakfı, Ramazan faaliyetlerini bu yıl da artan bir ivmeyle devam ettiriyor.

Geçen yıl Ramazan ayında düzenlediğimiz “Vakit İyilik Vakti” kampanyası çerçevesinde yurt içinde ve yurt dışında toplam 7.486.250 TL yardımını 1 milyon kişiye ulaştırdık. Ülkemizde ve 68 ülkenin 400 bölgesinde iftarda iyilik sofraları kurarak, ihtiyaç sahiplerine gıda kolileri dağıttık. Bu Ramazan ve her zaman, şehrimizde, ülkemizde ve dünyamızdaki ihtiyaç sahiplerinin elinden tutmak, yalnız olmadıklarını hissettirmek için emanetiniz olan zekat, fitre ve bağış-larınızı gerçekte sahiplerine ulaştırıyoruz.

“Yedi kıtada iyiliğin sesi”

Bu Ramazanda 88 ülke ve 500 bölgede iyiliğin sesi olacağız. Türkiye Diyanet Vakfı olarak “Zekat, Fitre Kardeşlerimize Ulaşıyor. Gelin gönüller yapalım, bu Ramazan ve her zaman” konseptiyle organize ettiğimiz bu yılki Ramazan yardım kampanyası çerçevesinde, yurt içinde ve yurt dışında fakir ve yardıma muhtaçlara yardımlar yapacak, alışveriş yardım kartı ve gıda yardım paketleri dağıtacak, iyilik sofraları kuracağız.

Bu yılki Ramazan programı kapsamında, Türkiye geneli ile dünyanın 88 ülkesi ve 500 farklı bölgede yardım dağıtımı ve iftar programları düzenleyeceğiz. Diyanet İşleri Başkanlığı ve yerel sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinde gerçekleştireceğimiz Ramazan yardım programı kapsamında, dünyanın farklı coğrafyalarında 59 bin 185 gıda kolisi dağıtacak, kuracağımız iyilik sofralarında 200 bin kişiye iftar vereceğiz.

Türkiye Diyanet Vakfı bu Ramazan’da tamamen gönüllülerden oluşan eki-

biyle yurt dışında yaklaşık 8 milyon 505 bin TL değerinde yardım faaliyeti gerçekleştirecek.

Yurt içine yönelik yardımlar çerçevesinde de Ramazan ayında ihtiyaç sahipleri ve sığınmacı aileler için Alışveriş Yardım Kartı dağıtılacak. Bu yıl Ramazan ayında yurt içinde her biri 100 TL olan 5 milyon 400 bin TL değerinde alışveriş yardım kartı ihtiyaç sahipleri ve sığınmacı ailelere ulaştırılacak. Dağıtımlar Vakıf Genel Merkezi ile il ve ilçe şubelerince yapılacak. Yine şubelerimiz vasıtasıyla il ve ilçelerde iftar sofraları kurularak yüzbinlerce kardeşimizle iftar sofralarında bir araya gelinecek.

Türkiye Diyanet Vakfı, bu yıl Ramazan ayında yurt içine ve yurt dışına toplam 13 milyon 905 bin TL değerinde yardım yapmış olacak.

Bu Ramazan ve her Ramazan, şehrimizdeki, ülkemizdeki ve dünyamızdaki ihtiyaç sahiplerinin ellerinden tutmak, yalnız olmadıklarını hissettirmek için emanetiniz olan zekat, fitre ve bağışlarınızı bekliyoruz.

İyilik Sofraları'nda kardeşlerimizle buluşuyoruz

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından kurulan ve geleneksel hale gelen iftar sofralarında bütün Ramazan ayı boyunca yüzbinlerce Müslüman iftar ediyor. Kurduğumuz iyilik sofralarında toplumun her kesimiyle Ramazan ayının bereketini paylaşıyoruz.

Kocatepe Camii Külliyesinde kurulan iyilik sofrası artık geleneksel hale gelirken, yurt içinde ve yurt dışında iftar sofraları açmayı sürdürüyoruz. Bu yıl 88 ülkenin yanı sıra Türkiye'de şubelerimiz vasıtasıyla il ve ilçelerde iftar sofraları kurarak toplumun farklı kesimleri ile iftar sofralarında bir araya geleceğiz.

Kocatepe Camii Külliyesinde geçen yıl hayırseverlerimizin de katkılarıyla kurduğumuz iyilik

sofrasına günlük yaklaşık 2.500 kişi iştirak etti. Ramazan ayı boyunca Kocatepe Camii'ndeki iyilik sofrasında yaklaşık 75 bin kişiye, şubelerimiz tarafından düzenlenen programlarda da yaklaşık 500 bin kişiye iftar yemeği verdik.

Kitap ve kültür fuarı

Dini yayınlarda okuyucu, yazar ve yayıncıyı buluşturmak amacıyla 1983 yılından bu yana her yıl Ramazan ayında İstanbul ve Ankara'da Türkiye Kitap ve Kültür Fuarı düzenliyoruz.

Artık Ramazan ayının vazgeçilmez bir unsuru olan ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından gelenek haline dönüştürülen Türkiye Kitap ve Kültür Fuarı'nın bu yıl 35'incisi gerçekleştirilecek.

Geçen yıl İstanbul Beyazıt Meydanı'ndaki fuarda 170 standta 180'in üzerinde yayınevi, Ankara Kocatepe Camii avlusunda ise 51 standta 70'ten fazla yayınevi yer aldı.

Vatandaşlarımızın büyük ilgi gösterdiği fuarlar, İstanbul Beyazıt Meydanı ile Ankara Kocatepe Camii avlusunda yapılıyor. İstanbul Beyazıt Meydanı'ndaki fuar bu yıl 6 Haziran 2016 tarihinde, Ankara Kocatepe Camii avlusundaki fuar ise 12 Haziran 2016 tarihinde kapılarını kitapseverlere açacak.

PEYGAMBER SEVGİSİ İKLİMİNDE ÜMMET BİLİNCİ

Mazhar BİLGİN
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti II. Başkanı

İnsanlık alemine hidayet ve rahmet getiren, ümmeti olmakla şeref duyduğumuz Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimizi sevmek sevgilerin en güzeli, O'nu özlemek hasretlerin en güzeli, O'ndan bahsetmek sohbetlerin en güzeli, O'nu anlatmak derslerin en güzelidir.

Şiirlerin en güzeli O'nun için yazılanlar, kitapların en güzeli O'nu anlatanlar, gözyaşlarının en güzeli O'nun için dökülenler, çilenin en kutsalı O'nun uğrunda çekilenler, çiçeklerin en güzeli O'nu bize hatırlatarak gülümseyen güllerdir. O'nu çok seven veli olur, O'nu özleyen yerinde duramaz aşkından deli olur. O'nu seven dünya ve ahirette yücelir, O'nun peşinden giden ebedi kurtuluşa erer, O'nun buyruklarına sarılan Allah dostu olur, O'nu gönlünün sultanı yapan gönüllerin sultanı olur.

O'na itaat Allah'a itaat ile eşanımlıdır. Allah'ı sevmek yine O'na itaat etmekle mümkündür. Cenab-ı Allah Kur'an'da " (Ey Muhammed!) de ki; "Allah'ı seviyorsanız o halde bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah bağışlayıcı ve merhametlidir. De ki; "Allah'a ve Elçisine itaat edin" eğer yüz çevirirlerse Allah inkar edenleri sevmez" (3. Al-i İmran 31-32) Hz. Peygamber (s.a.v) buyuruyor ki; "Sünnetime sarılan beni sevmiş demektir. Beni seven ise cennette benimle beraberdir." (Tirmizi İlim,16)

Şair Aşık Çelebi ne güzel söylemiş.

*Ol beni can ile seven ümmetim
Hem seven canı gibi her sünnetim*

*Cehd ile bir sünneti terk etmeye
Doğru yolu koyup eğri gitmeye*

O'nun yol gösterdiği şekilde tevhid akidesi şemsiyesi altında buluşmak, O'nun tevhid kubbesi altında birlik olmak, birleşmek, O'nda bütünleşmek, O'na ümmet olma şuurunda olmak ve kalmak. Yer yuvarlığının enlem ve boylamlarının bütün noktalarında O'nun merhamet mesajından bir kandil yakmak, daha da güzeli kandil olmak. Yeryüzünü bu ümmet şuuru kandilleriyle aydınlatmak O'nun güneşinden birer ışıık olmak.

O'nun sözünün anlamındaki gibi, bir binanın yapı taşları gibi olmak, kardeşlik şuuru ile binalar, saraclar, şehirler ve nihayet bir dünya oluşturmak adına da "Ümmet" yani "Muhammed'in Dünyası" demek.

Evet Peygamberi sevmek Cenab-ı Allah'ı sevmek, Cenab-ı Allah'ı sevmek Peygambere tabi olmak, O'nu yaşamak, Allah'ın sevgisini kazanmak, ba-ğışlanmak, günah ve hatalardan temizlenmek arınmak demektir. O'nun ikliminde olgunlaşmak, iyi olmaktır.

O'nu incitmek Allah'ı incitmekle eş anlamlı olarak ifade edilmiş ve Kur'an da " Allah'ı ve Elçisini inci-tenlere Allah, dünyada da ahirette de lanet etmiş ve onlara alçaltıcı bir azap hazırlamıştır " (33. Ahzap.57) diye buyrulmuştur.

O'nu incitmemek, O'nun bu ümmet bilinci ikliminden çıkmamak; soy, sop, renk, ırk gibi tercihi-mizin dışında oluşmuş olguları, mezhep-meşrep gibi aşırılığı her zaman sorun oluşturmuş düşün-celeri, bölgecilik gibi ilkelliği önceleyip, O'nun tevhid şemsiyesi altından kaymamak, ümmet şuurunu zedelememek. İslam binasındaki tuğ-laların arasını açmamak, binayı zayıflatmamak. Allah'ın lanetine uğramamak, alçaltıcı bir azaba duçar olmamak demektir. Cenab-ı Allah "Allah ve Resulüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; son-ra korkuya kapılırsınız da kuvvetiniz gider. Bir de sabredin. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir." (8.Enfal.46) diye buyurur.

Evet O'nu üzmemek. O'nun dediği gibi yaşamak. O'nun yaşam biçimini yani sünnetini hayat tarzı edinmek. Bunu söylemde bırakmamak eyleme geçirmek. O'nu üzmemek, O'na zarar vermez ken-dine zarar verir. O'nu üzen her iki hayatında da huzur bulmaz. Amel defterinin huzurda açıldığı, amellerin ortaya döküldüğü sırada mahcup olur. Merhamet dilemeye şefaath istemeye yüzü olmaz.

Evet O'nu üzmemek ümmet bilinci, kardeşlik hu-kuku içinde sorumluluk almak. O'nun "mümin mümin ile bir vücut gibidir, başı ağrıdığında bü-tün vücudu etkilenir, ateşlenir. Gözü ağrıdığında

yine bütün vücudu rahatsız olur" Nebevi örneğini kulak ardı etmemek.

Yine O'nun buyruğunda mana bulan "müminler iki el gibidir. Birbirlerini yıkar, yardım ederler" düsturlarını rehber edinmek. O'nunla iyi olmak ve O'nun iyileri ile beraber olmaktır.

İslam birliği ve ümmet bilinci içinde, dünya coğ-rafyası Müslümanlarından herhangi birisinin sı-kıntısından veya sevincinden haberdar olmak, ilgilenmek, el uzatmak ve paylaşmaktır.

Kendi coğrafyasında yaşarken aynı zamanda gön-lünde Arakan'da şehit olmak, Filistin'de mazlum, Suriye'de mülteci, Türkmendağı'nda mücahit, Somali'de aç kalmak, Filipinler'de tsunami mağ-duru olmak, yetişmek, şefkat göstermek sevgi an-lamında yardım göndermek acılarını paylaşmak dua etmek beraber olmaktır.

Yazımı ilk hocam ve dayım rahmetli A. Fehmi BİL-GİN'in Yalvarışı ile süslemek istedim.

YALVARIŞ

*Dahilek ey keremkarım şefaath ya Resulallah,
Yegane dayanağım şefaath ya Resulallah.*

*Geçen ömrüm boşa geçmiş, elim boş nidem bilmem,
Nedamet eyledim billah, şefaath ya Resulallah.*

*Zuhurun ufk-ı rahmettir şehadet eyleyen Kur'an,
İnandım ruhu canımla şefaath ya Resulallah.*

*Sayırsız cürmümle geldim hazrete mahçubum ah!
Yalvarıp kan ağlarım ben şefaath ya Resulallah.*

*İsyan denizinde boğulmuşum, perişan hatırem hala,
Şefaath kurtarır ancak şefaath ya Resulallah.*

*Raufu hem Rahimsin, Harisun bilmü'mininsin,
Anın için kesmedim ümid şefaath ya Resulallah.*

A. Fehmi BİLGİN

Türkiye tek yürek oldu yaraları sarıyor

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfının başlattığı “Şimdi Yaraları Sarma Zamanı” yardım kampanyası Türkiye’nin dört bir yanından vatandaşların katılımı ile 251 tıra ulaştı.

Ülkemizin dört bir yanından hayırseverler, işadamları, sivil toplum kuruluşları, il ve ilçe müftülükleri ve Türkiye Diyanet Vakfı şubeleri aracılığı ile temin edilen yardımlar, Bayırbucak Türkmenleri ve Terör Mağduru ailelere ulaşmaya devam ediyor.

Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti İkinci Başkanı Mazhar Bilgin, “Şimdi Yaraları Sarma Zamanı” yardım kampanyası ile binlerce aileye yardımların ulaştığını söyledi.

Ülkelerinde yaşadıkları savaş nedeniyle Hatay, Kilis ve sınır ötesinde bulunan kamplarda yaşayan Bayırbucak Türkmenlerine gıda kolisi ve battaniye yardımı gönderildiğini vurgulayan Bilgin, bölgeye yardımların devam edeceğini kaydetti.

“Mülteci kardeşlerimize gönül kapımızı sonuna kadar açtık”

Bilgin, yardımları yaparken Peygamber Efendimiz zamanındaki Ensar-Muhacir kardeşliğini esas aldıklarını vurguladı. Bilgin, “Kilis Öncüpınar sınır kapısında konuşlandırılan mobil mutfak ile günlük 10 bin kişilik sıcak yemek dağıtımı gerçekleştiriyoruz. Ensar ve Muhacirin birbirlerine nasıl kardeş olduklarını biliyoruz. O zaman nasıl evlerin kapısı sonuna kadar açılmışsa ülkemize sığınan kardeşlerimize de gönül kapımızı sonuna kadar açtık” diye konuştu.

Güneydoğu’da terör hadisesinden dolayı evlerini terk etmek zorunda kalan ve mağduriyet yaşayan ailelere yardımların ulaşmaya devam ettiğini kaydeden Bilgin, bölgede il ve ilçe müftülerince tespit edilen terör mağduru ailelerin yaralarını sardıklarını, bölgede yardımların alışveriş yardım kartı şeklinde devam ettiğini kaydetti.

Bilgin “Güneydoğu’ da Diyarbakır’ın Sur ve Silvan ilçelerinde, Mardin’in Artuklu, Kızıltepe, Nusaybin, Midyat ve Dargeçit ilçelerinde, Şırnak’ın Cizre, Silopi ve İdil ilçelerinde ki terör mağduru ailelere gıda kolisi ve battaniye yardımında bulunduğum” dedi.

TDV olarak ülkemizin kuzeyi, güneyi, doğusu ve batısında ümmet ve kardeşlik bilincinin hakim olması için gayret gösterdiklerini ifade eden Bilgin “Yaraları sarma zamanı dedik ve kampanya kapsamında ülkemizin dört bir tarafından yardım seferberliği başlatıldı, mazlum ve mağdur insanlarımızı destek olundu. Milletimizin verdiği bu destek, ümmet ve kardeşlik bilincinin bu toprakların ayrılmaz unsurları olduğunu ve bunun böyle devam edeceğini göstermektedir” diye konuştu.

Bilgin, kampanyanın devam ettiğini ve yardımda bulunmak isteyen vatandaşların online olarak SMS’lerle veya banka hesapları aracılığıyla nakdi yardımda bulunabileceklerini kaydetti.

Sınır ötesine sıcak yemek ve ekmek yardımı

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından kurulan mobil mutfakta hazırlanan günlük 10 bin kişilik yemek ve 40 bin ekmek sınır ötesindeki sığınmacılara gönderiliyor.

Kilis Müftüsü ve TDV Kilis Şube Başkanı Mahmut Karatepe, "Şimdi Yaraları Sarma Zamanı" kapsamında savaş mağdurlarına yönelik yardımların hız kesmeden devam ettiğini söyledi.

Kampanya kapsamında Türkiye genelinde ciddi anlamda yardım toplandığını ifade eden Karatepe, "Şimdiye kadar yardımları Suriye'deki mültecilere koliler içerisinde gönderiyorduk ancak son yaşanan yoğun bombardıman sonrası mültecilerin gönderilen gıda maddelerini yemek yapacak imkanları kalmayınca, biz de mobil mutfak kurmaya karar verdik. Öncüpınar Gümrük Kapısı yanında kurulan mobil mutfakta günlük 10 bin kişiye yaptığımız sıcak yemeği sınır ötesindeki mağdur ve yerleşik hayata geçmemiş kardeşlerimize gönderiyoruz. Ayrıca günlük ürettiğimiz 40 bin ekmekten 30 binini Suriye'ye, diğer 10 binini

ise Kilis kent merkezindeki Suriyeli kardeşlerimize ulaştırıyoruz. Onun dışındaki bize gönderilen mama ve süt gibi günlük bozulabilme ihtimali olan gıda maddelerini ise hemen Suriye'deki ihtiyaç sahiplerine yolluyoruz" diye konuştu.

Yapılan kuru gıda, sıcak yemek ve ekmek yardımlarının yanı sıra Türkiye Diyanet Vakfı tarafından sınır ötesi için bin çadır imal edildiğini belirten Karatepe, 7 bin kişinin barınabileceği çadırların içerisinde gerekli tüm malzemelerin mevcut olduğunu söyledi.

Karatepe, yardımların devamlılığı için hayırsever vatandaşların desteğinin devam etmesini istedi.

Iraklı göçmenlerin mutluluğuna ortak olduk

Musul'daki terör saldırılarından kaçarak Kerkük'e yerleşen 6 çiftin düğünü Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yapıldı.

Törende hazır bulunan Türkmen Kardeşlik ve Kültür Derneği Başkanı Hışam Avcı, Türkiye Diyanet Vakfının organizasyonun tüm masraflarını karşıladığını belirterek, "Türkiye, hiçbir zaman ayırım yapmadan tüm Iraklıların yanında olmuştur. Türkiye Diyanet Vakfı tarafından çiftlere düğün kıyafetleri, 500 dolar maddi destek, 5 günlük tatil, birer buzdolabı, klima cihazı ve çamaşır makinesi hediye edildi" dedi.

Düğünü yapılan Ali Şuayib, "Türkiye Diyanet Vakfı sayesinde evlendim. Geçirdiğimiz ağır hayat şartlarından dolayı evlilik benim için çok zordu" diye konuştu.

Çiftlerden Ayşe Süleyman da Türkiye Diyanet Vakfına minnettar olduklarını dile getirdi.

BİR BAŞKA AÇIDAN RAMAZAN VE ORUÇ

Mustafa TUTKUN

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü

“Modernleştikçe tarumar olan manevi hayatımızı imar etmek için birçok vesile var Ramazan ayı boyunca. Kendimize yaptığımız masrafın yarısını bile yoksullara, muhtaçlara, yerinden yurdundan olmuş mahrumlara ayırsak çok daha fazla istifade ederiz Ramazanın manevi ikliminden.”

Müslümanların Allah’a yaklaşma ayı olan yeni bir Ramazan ayını idrak etmek üzereyiz. Ama Ramazan ayını nasıl değerlendiriyoruz? Gereği gibi istifade edebiliyor muyuz?

Yeryüzüne Rabbine kulluk etsin diye gönderilen insanoğlu bu vazifesini yerine getirirken yalnız bırakılmamış, Yüce Yaratıcının gönderdi-

ği Kitaplar ve Peygamberler ile yol gösterilmiştir. Bu bağlamda her kutsal dinin vazettiği belli ibadetler ve ritüeller ile belli kutsalları vardır. Evrensel bir Hak Din olan İslam dini de müntesiplerine belli bazı ibadetleri farz kılmıştır. İslam’ın beş şartı diye bildiğimiz bu temel ibadetler kelime-i şehadet, namaz, oruç, zekat ve hacdır. Bunlardan kelime-i şehadet giriş, namaz günlük, oruç aylık, zekat yıllık ve hac da ömürlük bir ibadettir.

“Ey iman edenler! Oruç sizden önceki ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz.” (Bakara 183) buyrularak farz kılınan orucun insanı arındırması beklenmektedir. Malı arındırması beklenen zekatın da daha çok

GELİN
GONULLER
YAPALIM

bu ayda veriliyor olması, Ramazan ayının maddi manevi bir arınma ayı haline gelmesi içindir.

Fakat yaşadığımız modern hayat her şeyi olduğu gibi ibadetlerimizi de çok mekanik bir boyuta taşımış görünüyor maalesef. Ramazan ayını idrak eden biz Müslümanlar aç kalma ve birtakım nefsanî arzulardan uzak kalmayı başarırken orucun asıl gayesi olan arınma ve korunma noktasında çok da başarılı olamıyoruz. İnsanın içe dönmesi ve kendi nefsini sorgulaması ve sonra kendine bahşedilen nimetleri tefekkür etmesi ve bu sayede o nimetlerden mahrum olan kardeşlerini hatırlaması beklenirken; biz şatafatlı iftar sofralarında karnımızı şişirip sonrasında da Ramazan eğlencelerinde yediğimizi hazmetmeye çalışıyoruz. Bir de bunu sunarken “Nerde o eski Ramazanlar” diye hayıflanıyoruz.

Ramazan öncesi başlayan hazırlıklar Ramazan ayı boyunca devam ediyor. Öyle ki esnaf bile Ramazan ayında fiyatları yükselterek daha fazla maddiyat beklentisine giriyor. Manevî hazlar yerine maddî hazları artırarak Allah’a yaklaşılmaya, arınmaya ve korunmaya çalışıyoruz! Nefsimize ve şehvetlerimize hakim olmamız gerekirken onları şımartmayı tercih ediyoruz.

Oysa modernleştikçe tarumar olan manevî hayatımızı imar etmek için birçok vesile var Ramazan ayı boyunca. Kendimize yaptığımız masrafın yarısını bile yoksullara, muhtaçlara, yerinden yurdundan olmuş mahrumlara ayırsak çok daha fazla istifade ederiz Ramazanın manevî ikliminden.

“Güçsüz ve düşkünleri araştırıp bana getirin, (ihtiyaçlarını karşılayayım). Çünkü siz ancak içinizdeki güçsüzler sayesinde yardım görüyor ve rızıklandırılıyorsunuz.” (Tirmizi, Cihad, 21/24) buyuruyor Peygamber efendimiz. Bugün medya ve

iletişim teknolojileri sayesinde dünyanın hangi köşesinde bir Müslüman varsa onlardan haberdarız; İslam alemindeki sıkıntılardan, akan kan ve gözyaşından, yokluk ve yoksulluktan. Burlara gidip yardım götüren onlarca yardım kuruluşundan biliyoruz ve duyuyoruz ihtiyacın ne kadar çok sıkıntıların ne kadar büyük olduğunu. Bugün dünyanın bir yarısı obeziteyle mücadele ederken bir yarısı da açlıkla mücadele ediyor. Afrika ülkelerinde milyonlarca insan açlık ve hastalığın pençesinde hayatını kaybediyor. Her dört çocuktan biri yetersiz besleniyor. Saaatte 300, yılda yaklaşık 2 milyon çocuk açlıktan ölüyor.

Hepimiz kendisi aç olduğu halde, ailesi, torunları aç olduğu halde hediye edilen birkaç hurmayı komşularına, kardeşlerine hediye eden, paylaşan, hayatı boyunca sofradan bir tek kez olsun bile tam doymadan kalkan bir Nebi’nin takipçileriyiz. Komşusu açken tok yatanı uyaran hem de çok ağır şekilde uyaran bir rehberin arkasından gidiyoruz. Kardeşliğin ve paylaşmanın din-i İslam’ın mensupları olarak mevcut manzarayı izah edebilmenin ve meşrulaştırabilmenin yolu olmadığını hepimiz çok iyi biliyoruz.

“Ne oluyor size ki, Allah yolunda harcamıyorsunuz? Hâlbuki göklerin ve yerin mirası Allah’ındır.” (Hadid 10) buyuruyor Rabbimiz. Var mısınız? Bu Ramazan kendimize ne harcadıysak bir o kadarını da bir muhtaca, bir muhacire, bir yetime harcayalım. Orucu tatalım ama elimizi açalım göreceksiniz Ramazan bize çok daha hoş gelecek, Rabbimiz daha hoşnut olacak.

Gelin gönüller yapalım bu Ramazan ve her zaman.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE İFTAR SOFRALARI

Prof. Dr. Ali ERBAŞ

Diyanet İşleri Başkanlığı

Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü

Zengin-fakir arasındaki uçurumun had safhada olduğu ve kapitalist sistemin insanları bencilleştirerek bireysel hayata zorladığı günümüz dünyasında iftar sofralarının toplumsal barışın ve birlikte yaşama ahlakının gelişmesine katkı sağladığı muhakkaktır.

Ramazân ayının güzellikleri o kadar çok ki, iftar anını yaşamak, kardeşlik ve kaynaşma anlayışını geliştiren iftar sofralarında buluşmak bu güzelliklerden sadece birisidir. Hz. Peygamber'in (sav) aşağıdaki Hadis-i Şerifi onun faziletinin ve Müslümanlar için öneminin büyüklüğünü çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır: "... Oruçlunun rahatlayacağı ve en çok mutlu olacağı iki sevinç anı vardır: Birisi, iftar ettiği zaman, diğeri de orucunun sevabıyla Rabbine kavuştuğu andır (Buhari, Savm 9)".

cak Allah tarafından takdir edilebileceğinden bahsedilmesi de bunu te'yid etmektedir. Gün boyu tutulan orucun iftarla taçlandırılması, Müslümanı Allah rızasına o kadar yaklaştırmaktadır ki, bu yaklaşma anının meydana getirdiği ruh hali, O'nu gördüğü andaki sevinç ve sürurla eşdeğer tutulmaktadır. Bu yüzden hem Hz. Peygamber'in hadislerinde ve hem de geleceğimizde iftar yapmak, yaptırmak, aile efradı, dost akraba ve komşuların iftar sofralarında buluşturulması teşvik edilmiştir.

Yaratılış gayesi Allah'a ibadet olan Müslümanın Allah'ın rızasına ulaşması anının kendisinde meydana getireceği sevinçten daha büyük bir sevincin olmadığı tartışmasız bir hakikattir. Yukarıdaki Hadis-i Şerif'te oruçlunun iftar anındaki sevincinin cennette Allah'ı görme anındaki sevinç ile birlikte zikredilmesi orucun ne büyük bir ibadet olduğunu göstermektedir. Zaten başka bir hadiste her ibadetin bir mükâfatının olduğu, oruçtan elde edilen mükâfatın ise an-

İftar sofraları bahsine geçmeden önce "iftar" kelimesinin anlamı üzerinde biraz durmakta fayda vardır.

İftar kelimesi, "oruçlu kimsenin vakti gelince usulüne uygun biçimde orucunu açması" anlamına gelmektedir. İslâm'ın beş esasıdan biri olan orucun bir parçasını oluşturan iftar, Müslüman toplumlarda oruca denk bir ilgi ve öneme sahip olmuş, bu konuda bazı Hz. Pey-

gamber'in sünnetinden, bazıları da İslâm toplumlarının kültürel birikim ve farklılığından kaynaklanan müstehap ve mendup niteliğinde çeşitli âdâb ve gelenekler oluşmuştur. Bu yönüyle konu, klasik hadis ve fıkıh literatürünün "oruç" (savm) bölümünde "orucun sünnet, âdâb ve müstehapları" başlığı altında, oruçla ilgili eserlerde ve ayrıca sosyal ve kültürel boyutuyla kültür ve medeniyet tarihi kaynaklarında ele alınmıştır. Kur'an'da akşama kadar oruç tutulmasından söz edilmiş (el-Bakara 2/187), Hz. Peygamber'in açıklama ve uygulamasında da güneşin batmasıyla iftar vaktinin gireceği bildirilmiştir (Müslim, "Siyâm", 51, 54; Ebû Dâvûd, "Savm", 19). Hadislerde, vakti girdikten sonra oruçlunun iftarda acele etmesi (Buhârî, "Savm", 45; Müslim, "Siyâm", 48; Tirmizî, "Savm", 13; Ebû Dâvûd, "Savm", 20) ve orucunu hurma veya tatlı bir şeyle yahut su ile açması tavsiye edilmiş, Resûl-i Ekrem bunu bizzat uygulayarak akşam namazını kılmadan

önce birkaç hurma ile orucunu açmıştır (Ebû Dâvûd, "Savm", 21; Tirmizî, "Savm", 10; İbn Mâce, "Siyâm", 25). (bkz. Mehmet Şener, İftar, Diyanet İslam Ansiklopedisi, c.21, s., 518.

İftar vakti girdiğinde yemeye başlamadan önce iftar duası yapmak sünnettir. Hz. Peygamber'den gelen bazı dua örnekleri olmakla birlikte en yaygın olanı şudur: (Allahümme leke sumtü ve alâ rızıkıke eftartü) "Allahım! Senin rızân için oruç tuttum, senin verdiğin rızıkla orucumu açtım" (Ebû Dâvûd, "Savm", 22).

Kısa kış günlerinde çok fazla hissedilmese de özellikle sıcakların oldukça aşırı seyrettiği yaz ramazanlarında iftar anını beklemek, yukarıdaki hadiste söz konusu edilen "iftarı bekleme anındaki sevinç" hakikatini daha iyi anlama imkanını sağlamaktadır.

İftar sofraları aile fertleri, dost-akraba ve hatta komşularla birlikte yemek yeme ve bu vesileyle Müslümanlar arasında muhabbet ortamları oluşturma noktasında büyük bir fonksiyon icra etmektedir. Dünya meşgaleleri o denli artmıştır ki, Müslümanlar Ramazan dışında çoğu zaman kendi evlerinde aile efradı ile birlikte sofraya oturma imkânı bulamamaktadırlar. Evin babası bazen geç geldiği, çocuklar da okuldan gelir gelmez yedikleri için, neredeyse herkes ayrı ayrı yemeklerini yemiş oluyor. Ramazanda sırf "iftar" hatırına ve dahası onun ortaya çıkarmış olduğu manevi atmosferi birlikte idrak etmek için tüm engeller ve meşgaleler bir yana bırakılarak çekirdek ailede bile otuz gün boyunca herkes sofraya başında hazır vaziyette ezanı beklemek heyecanını yaşayabilmektedirler. O anda sıcak sohbetler, belki on bir ay boyunca şahit olunamayan güzel anlar yaşanmaktadır. Tam olarak aile içi kaynaşma ve sevgi yumağı oluşturmaya vesile olmuş oluyor iftarı bekleme anı. Hele bir de iftara davetli misafir varsa, halka daha da genişlemekte, akraba ve komşularla olan iftar anını bekleme muhabbetleri sofradaki yemeklerin tadına tat katmaktadır.

İftar sofralarına komşuların birbirlerini davet etmeleri birlik, beraberlik ve kaynaşmaya vesile olan önemli bir fırsattır. Bu tür bir ortamın oluşması dargınların, küskünlerin barışmasına gerçekten büyük katkı sağlamaktadır. Allah Rasulü (sav) "Müslüman bir kimsenin Müslüman kardeşine üç günden fazla dargın durarak birbirleriyle karşılaştıkları vakit birinin yüzünü bu tarafa, ötekini de öteki tarafa çevirmesi ve bu dargınlıklarını sürdürmeleri helâl değildir. Bu ikisinden en hayırlı olanı da selamı önce başlatandır" (Buhârî 7/90) buyurmaktadır. Öyleyse dargın taraflardan hangisi iftara önce davet ederse sevabın çoğunu o alacaktır. Davet edilen de Ramazanın meydana getirdiği manevi atmosferin

etkisi altında bunu daha kolay kabul edecek ve dargınlık bitecektir.

Maddî imkânâ sahip olanların özellikle fakir kimselere iftar yemeği yedirmesi güzel bir davranıştır. Hz. Peygamber bu konuda, "oruçluya iftar yemeği veren kimse, oruçlunun sevabında bir eksilme olmadan onun alacağı kadar sevap alır" (Tirmizî, "Şavm", 82; İbn Mâce, "Şiyâm", 45) buyurmuş, yaptığı iftar ve yemek dualarında da Müslümanları orucunu açacak kimseleri sofrasında bulundurmaya teşvik etmiştir (Ebû Dâvûd, "Et'ime", 55; Dârimî, "Şavm", 51; Müsned, III, 118, 201). Bir gün Sa'd b. Muaz'ın sofrasında iftarını açınca O şöyle dua etmiştir: "Yanınızda oruçlular iftar açsın, yemeğinizi iyi kimseler yesin, melekler size dua etsin" (İbn Mâce, Siyam, 45; Darimi, Şavm, 51). Resûl-i Ekrem'in bu tür dua ve teşvikleri, iftar davetlerinin sadece zenginler arasında bir gösteriş yarışı haline gelmesini de önleyici bir uyarı mahiyetindedir.

Öte yandan ihtiyaç sahiplerine kadar uzanan iftar daveti, İslâm dininin güçlendirmeye çalıştığı kardeşlik ve sosyal dayanışma ilkesinin bir gereği olduğu gibi oruç ibadetinin kazandırdığı kalp inceliğinin ve diğergâmlığın da tabii bir tezahürüdür. Oruç ve iftarların fert ve aile hayatında taşıdığı öneme paralel olarak İslâm toplumlarında öteden beri birçok ramazan âdeti ortaya çıkmış ve bir dizi iftar geleneği oluşmuştur.

İslam medeniyetinin her döneminde iftar sofralarının Ramazan ayının ayrılmaz bir parçası olduğu görülmektedir. Asr-ı saadette Müslümanların komşuluk ilişkilerini geliştirmek için vesile olarak gördüğü iftar sofraları geleneği tüm Müslüman topluluklarda devam etmiştir. Hz. Peygamber'in, "Allah'a ve ahiret gününe inanan kimse komşusuna iyilik etsin, Allah'a ve ahiret gününe inanan kimse misafi-

rine ikram etsin" (Buhârî, Edeb, 31; Müslim, İman, 74); "yemek pişirdiğin zaman üzerine su ilave edip bir kap da kardeşine ikram etmen senin için bir sadakadır" (Müslim, Birr, 143) vb sözleri Müslümanların akraba, dost ve komşularını iftar sofralarına davet etmeye teşvik etmiştir. Diğer Müslüman toplumlarda olduğu gibi bizim toplumumuzda da asırlardan beri iftar sofraları geleneği hep olagelmıştır.

Osmanlılar'da zaman içinde kendine has geleneği oluşan iftar, sofrası ve ziyafetleriyle ramazan ayının en önemli olgusu haline gelmiştir. Ramazanın yaklaşmasıyla birlikte başlayan sarayda tencerelerin kalaylanması, yiyeceklerin hazırlanması gibi işler genelde iftarla ilgilidir. Devlet adamlarının, ileri gelenlerin ve toplumdaki zengin kesimin iftar vaktinde sofralarını herkese açık tutmaları giderek yaygınlık kazanan bir âdet haline dönüşmüştür. İftar sofralarının ziyafet özelliği kazanmasının hangi tarihlerden itibaren başladığını belirlemek mümkün olmamakla beraber XVI. yüzyılda başta sadrazam olmak üzere devlet ricâlinin önce ilmiye mensuplarını, ardından üst düzey bürokratları davet ettiğine ve ramazanın on beşinden sonra Yeniçeri Ocağı ağalarından başlayıp kaptan-ı deryâ ile sona ermek üzere düzenlenen bir teşrifat dahilinde askerî kesimin, sadrazam dışında da sıra ile diğer vezirler tarafından iftara alındığına dair gözlemler mevcuttur. Ramazanın gelmesiyle beraber sadrazam tarafından padişaha, vâlide sultana, Dârüssaâde ağasına, silâhdar ağaya, hazinedar ve vekili ağalara, şeyhülislâma ve selâtin şeyhlerine "iftâriyelik" adı altında hediyeler gönderilmesi âdet olmakla beraber II. Mahmud devrinin son dönemlerinden itibaren artık hükmü kalmamıştır. İftâriyelikler genelde İngilizkârî yaldızlı veya elmaştırış billûr bardaklar, saksonya bardak, içlerine çeşitli şerbetler, karanfil, zencefil, sakız doldurulmuş

Beçkârî kavanoz ve kâselerden oluşurdu. Ramazanın on beşinde Hırka-ı Şerif ziyareti merasimle icra edilir ve kapıkullarının her on nefesine birer tepsi baklava gönderilmesi yine iftar âdetleri arasında yer alırdı. Ramazan münasebetiyle devlet kalemlerindeki çalışma saatlerinde de değişiklik yapıldı. Buna göre mesaiye geç başlanır ve çalışma açığı teravihten sonra telâfi edilir, hatta iş yoğunluğuna göre sahura kadar mesai devam edebilirdi. Bâbiâli kalemlerinde çalışan memurlar iftarı bulundukları yerlerde yapmaktaydılar. Ayrıca memurların devlet ricâlinin konaklarına iftara gitmelerine de izin verilmekte, hatta böyle bir şeyin engellenmesi insan haklarına aykırı olarak telakki edilmekteydi (bkz. Kemal Beydilli, İftar, DİA, 21, 519).

Ramazan münasebetiyle halkın her kesimindeki yemek âdetinde bazı değişikliklerin meydana geldiği ve bu sebeple bilhassa seçkin tabakaya mahsus sofraların yemek çeşitlerinde, dolayısıyla sarayın ve devlet ricalinin ramazan ayı mutfak masraflarında artışların söz konusu olduğu gözlenmektedir. Devlet erkânına ramazanlarda iftar ziyafetleri verilmesi, konak ve sarayların kapılarının herkese açık olması âdeti her şeye rağmen sürdürülmeye çalışılmış olmakla beraber giderek bozulan ve değişen ekonomik şartlar, bunun alışılmış âdâbı dahilinde tam olarak uygulanmasını imkânsız kılmaya başlamıştır. II. Abdülhamid devrinde saray kapısının davetli olsun olmasın iftara gelen hemen herkese açık olması haline V. Mehmed zamanında son verilmiştir. İftar için özel olarak davet edilmeyenlerin saraya gelmemelerinin gerektiği gazeteler aracılığıyla uygun bir şekilde ilân edilmiştir. Böylece yalnız hükümet üyelerinin padişah adına iftara çağrılıp mâbeynde görevlilerle birlikte yemek yemeleri âdeti ihdas edilmiştir. Padişahlar iftarı genellikle sarayda, Topkapı'da veya Harem'de yapmakta olup I.

Abdülhamid'in, kız kardeşi Esmâ Sultan'ın sarayına iftara gittiği bilinmektedir. Bununla beraber padişahların hânedan dışındakilerin iftarına gitmeleri istisnâî bir hadisedir. Devlet erkânı konaklarında iftara gitme âdeti son zamanlara kadar devam etmiş olmakla beraber eski âdeta riayet etmenin her zaman mümkün olmadığı anlaşılmaktadır (bkz., Kemal Beydilli, İftar, DİA, 21, 520).

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş ile iftar geleneğinin devlet erkânı sofralarında ve toplu olarak yapılmasının kesintiye uğradığı görülmektedir. Ancak bundan yirmi beş-otuz yıl öncesinden buyana şehirlerimizde toplu iftar sofraları kurulmaktadır. İlk zamanlar belediyeler ve sivil toplum kuruluşları ile ihya edilen iftar sofraları geleneği son on dört yıldan itibaren devlet erkânının sofralarında da görülmeye başlamıştır. Hatta bununla kalmamış, devlet erkânı vatandaşların iftar sofralarına iştirak ederek devlet-millet kaynaşmasının zeminini oluşturma konusunda bunu vesile kılmaya çalışmışlardır. Yoksul bir vatandaş hiç beklemediği bir anda devletin en üst düzey yöneticisini iftar sofrasında misafir görebilmektedir. Bu atmosferin meydana getirdiği muhabbet Ramazan ayına ve iftar sofraları düzenlemeye olan temayülü gittikçe artırmaktadır.

Esasında geçmişimizle de bağlantılı olan bu uygulama güzel bir geleneği de canlandırmış olmaktadır. Fakat bunu yaparken düzenli, gösteriştenden uzak, fakir fukarayı rencide etmeyerek öne çıkarmak şeklinde olmalıdır. Zenginlerin bulunduğu lüks iftar sofralarının bu anlamda çok da uygun olduğunu söylemek zordur. Aralarında hiç olmazsa yarı yarıya muhtaç insanın da olması gerekir. Yani fakir ve zengin yan yana iftar sofralarında buluşması örnek bir manzara oluşturmaktadır.

Fakir zengin arasındaki uçurumun had safhada olduğu ve kapitalist sistemin insanları bencilleştirerek bireysel hayata zorladığı günümüz dünyasında iftar sofralarının toplumsal barışın ve birlikte yaşama ahlakının gelişmesine katkı sağladığı muhakkaktır. Sevgi medeniyetini kuran İslam bu medeniyetin temellerini oluştururken infak, i'sâr, zekat, sadaka, vakıf vs. unsurlardan yararlandığı gibi iftar sofralarında gelişen muhabbet ortamlarından da istifade etmiştir. Geleceğimizi kendilerine emanet edeceğimiz çocuklarımıza ve gençlerimize bu güzel ve anlamlı geleneği miras bırakabilmemiz için onları daha küçük yaşlardan itibaren iftar sofralarıyla tanıştırmamız büyük önem arz etmektedir. "Ağaç yaş iken eğilir" atasözünü hiçbir zaman aklımızdan çıkarmadan, medeniyetimizle ilgili değerlerimizi neslimize öğretmek ve yaşayarak göstererek onların da bu değerleri içselleştirmiş olarak yetişmelerini sağlamamız gerekmektedir. Yaşlı insanların "ah çocukluğumdaki ramazanlar, iftar sofraları, nerede o günler" hayıflanmalarını ortadan kaldıracak çalışmalar yaparak "ne mutlu bize ki, çocukluğumuzdaki-lerden daha güzel ramazanlara ve iftar sofraları buluşmalarına Rabbim bizi ulaştırdı" demelerine şahit olacağımız günleri idrak etmeyi Allah hepimize nasip eylesin.

İSTANBUL 29 MAYIS ÜNİVERSİTESİ

Neden 29 Mayıs?

- Güçlü Akademik Kadro
- Cazip Burs İmkânları
- Şehrin Merkezinde Yerleşke
- Zengin Kütüphane
- Çift Anadal ve Yandal Programları
- Yurtdışında Dil Eğitimi Fırsatı
- Akademik Gelişim ve Destek Programları
- Uluslararası Ortam
- Öğrenci Konukevleri

Fakülteler ve Programlar

Edebiyat Fakültesi

- Felsefe Programı (%30 İngilizce)
- Tarih Programı (%30 İngilizce)
- Türk Dili ve Edebiyatı Programı (%30 İngilizce)
- Psikoloji Programı (%30 İngilizce)
- Çeviribilim Bölümü - Mütercim Tercümanlık (Arapça, % 30)
- Çeviribilim Bölümü - Mütercim Tercümanlık (İngilizce, % 30)

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

- Ekonomi Programı (İngilizce)
- Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Programı (İngilizce)
- Sosyal Hizmet Programı (Türkçe)

Uluslararası İslam ve Din Bilimleri Fakültesi

- İslam ve Din Bilimleri Programı (% 30 Arapça)
- Uluslararası İlahiyat Programı (% 30 Arapça)

www.aday.29mayis.edu.tr

2015-2016

0216 988 10 09

www.29mayis.edu.tr

İcadiye Bağlarbaşı Caddesi, No: 40 34662 Bağlarbaşı - Üsküdar / İSTANBUL

• Altunizade Yerleşkesi • Ümraniye Yerleşkesi

✉ : 29mayis@29mayis.edu.tr

f : [Istanbul29MayisUniversitesi](https://www.facebook.com/Istanbul29MayisUniversitesi)

📺 : 29MayisUni

KUR'AN AYI MÜBAREK RAMAZAN

Prof. Dr. Ömer YILMAZ
Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı

Fazilet ve bereket ayı olan Ramazanda her bakımdan kendimizi yeniden hesaba çekelim, kazandığımız güzellikleri koruyalım, işlediğimiz günahlardan dolayı da tövbe edelim!

Pek çok güzelliği, özelliği ve bereketi içinde bulunduran Ramazan ayının arifesinde bulunuyoruz. Müslümanlar olarak "mübarek" diye nitelendirilen bu ayın hiç şüphesiz insanları da mübarek kılması beklenir. Doğrusu her birimiz şu günlerde içinde bir ömre bedel Kadir gecesi barındıran Ramazan-ı şerife "Hoş geldin" diyebilmenin heyecanını yaşıyoruz. Yine bu günler Hz. Peygamber (s.av)'in diliyle "başı rahmet, ortası mağfiret, sonu kurtuluş olan" günlerdir.

(Tergib, II/94)

Ramazan bizi her sene olduğu gibi bu sene de oruç, teravih, mukabele, hatim, zekat, sosyal yardımlaşma ve dayanışma ile özellikle Kur'anla buluşturacaktır. Bu ayda ülkemizin yüz bini aşkın camilerinde, hepimizin evlerinde daha fazla Kur'anla haşır-neşir olunacak, daha fazla onu öğrenme, okuma ve anlama seferberliği yapılacaktır. Zira bu ay, kitabın kendi diliyle Kur'an ayıdır. Nitekim bu husus Kur'an'da şöyle

bildirilmektedir: "(O sayılı günler), insanlar için bir hidayet rehberi, doğru yolun ve hak ile batılı birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur'an kendisinde indirildiği Ramazan ayıdır..."

(Bakara, 185)

Yine vahiy meleği Cebrail (a.s), her yıl Ramazan ayında Peygamberimizle buluşmuş, karşılıklı olarak birbirlerine Kur'an okumuşlardır. İşte ramazanda camilerimizde ve evlerimizde okunan mukabele geleneği buradan kaynaklanmıştır.

Ramazan ayı bereket ayıdır demiştik. Bir hadis-i şeriflerinde Hz. Peygamber (s.a.v), "Ramazan ayı gelince, cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar zincire vurulur." (Buhârî,

"Savm", 227.)

buyurmakta, yine bu ayda bizimle bir müjdeyi paylaşarak şöyle demektedir: "Niyet ederek ve ecrini Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutan kişinin geçmiş günahları affolunur." (Buhârî, "Savm", 228)

Fazilet ve bereket ayı Ramazan, Müslümanlara Allah'ın rızasını kazanmak için pek çok fırsat tanıyan ibadetlerle doludur. Bu ay, İslam dininin beş şartından "hac" hariç diğerlerinin yoğun olarak yaşandığı bir aydır. Oruç, beş vakit namaz, teravihler, dualar, iftarlar, sahurlar, fitreler, sadakalar hepsi de adeta bu mevsimde birer sevap makinesi gibi işlerler. Ramazanın sahurunda ve gündüzünde bereket, iftarında meleklerin hayır duası ve rahmet, teravihinde ise geçmiş günahların affı vardır.

Fazilet ve bereket ayı Ramazan, evvel emirde bir oruç ayıdır. Bundan dolayı bu aya oruç ayı anlamına gelen "Şehr-i Siyam" adı verilmiştir. O nedenle, bu ayda tuttuğumuz oruçların sevabı o denli fazla ki bunu belli bir ölçütle ifade

etmek neredeyse imkânsız gibidir. Nitekim bu durumu Allah bir hadis-i kutside; *"Oruç doğru-
dan doğruya benim için yapılmış bir ibadettir. Onun (sayısız) karşılığını da doğrudan doğruya ben vereceğim"* (Buharî, "Savm", II, 226; Müslim, "Siyam", 163.) şeklinde betimlemektedir. Ancak bu ibadeti yaparken dikkat etmemiz gereken bazı önemli hususlar göz ardı edilmemelidir. Bu cümleden olmak üzere oruç sadece mideye değil, adeta göze, kulağa, ele, ayağa, kalbe, gönle, nefse de tutturulmalıdır. Bu yüzden olsa gerek Peygamber Efendimiz bir tehlikeye dikkat çekerek; *"Nice oruç tutanlar vardır ki oruçtan onlara kalan sadece açlık ve susuzluktur."* (İbn Mâce, "Savm", 21) buyurmaktadır. Yani oruç tutan kişi midesini yeme-içmeden koruduğu gibi, dilini yalandan, gıybet ve kötü sözlerden, gönül kırmaktan; gözünü

haramdan; kalbini ise riyadan ve kötü düşüncelerden korumalıdır.

Fazilet ve bereket ayı Ramazan, sosyal yardımlaşma, dayanışma, hepsinden de önemli eldeki nimeti bir başkasıyla paylaşma ayıdır. *“Komşusu aç iken, müminin tok dolaşması yakışık almaz”* (Ahmed b. Hanbel, I, 55.) anlamındaki Peygamber sözü bizlere, toplum fertleri arasındaki sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya, iyiliğe dikkat çekmektedir. Ramazan ayı boyunca aç ve susuz kalan insan, yüce Allah’ın kendisine ihsan ettiği sayısız nimetlerin kadrini bilecek, O’na şükredecek, açlığın ne demek olduğunu anlayarak bunu sürekli yaşayan fakirlere yardım ellerini uzatacaktır. Gittikçe küçülen ve o denli bencilleşen dünyamızda açların imdadına yetişmek, eldeki nimeti onlarla paylaşmak, aç, biilaç olanların halini düşünmek ne güzel bir duygu olsa

gerektir. Bir başka şekilde ifade etmek gerekirse; eğer Ramazan Müslüman’a fakirin halini sorduramıyor, eldeki malı, gönüldeki sevgiyi kim olursa olsun bir başkasıyla paylaştıramıyorsa, aramıza hoş gelmemiş demektir.

Netice itibariyle;

Ramazan ayı bizi gösterişin zerresinin dahi bulunmadığı, ücretini sadece Allah’ın takdir edeceği (Buhârî, “Sıyam”, 9) oruç ibadetiyle tanıştıracaktır.

Ramazan ayı bizlere Rabbimize yönelerek, günahlarımızın bağışlanması için bolca dua etme imkânı tevlit edecektir.

Ramazan ayı eldeki nimetin kadrini bilmeyi, daha çok şükretmeyi, hırsın mahrumiyete, kanaatin ise merhamete vesile olacağını gösterecektir.

Ramazan ayı işten, madde ve günlük meşgaleden bir türlü toplanmak ve toparlanmak için fırsat bulamayan aile fertlerini aynı masa etrafında buluşturacaktır.

Ramazan ayı ibadetlerimizin başka kardeşlerimizle birlikte omuz omuza yapılmasını sağlayacak, camilerde bir araya gelip dertleşme ve sohbet etme imkânı verecektir.

Ramazan ayı bize iç dünyamızdan başlayarak sevgi ve huzuru dalga dalga topluma yaymanın, birbirimizi kardeş bilerek daha çok gözetmenin, öksüzleri sevindirmenin, yoksulları barındırmanın, dargınları barıştırmının yolunu açacaktır.

Ramazan ayı hepimize sabrın ne demek olduğunu öğretecek, kötü söz ve kem gözden bizi alıkoyacak, herkese tatlı söz ve güler yüz gösterilmesini tavsiye edecektir.

Ramazan ayı bedenlen küçülüp, manen ve ruhen büyümemizi sağlayacaktır.

Ramazan ayı kendisinde indirilen Kur'an (Bakara, 185) ile daha fazla meşgul olmamıza kapı aralayacak, böylece hem dirilerimizi hem de ölmüşlerimizi hayırla yâd etme fırsatı verecektir.

Ramazan ayı Kur'anı kalbimizin gıdası, ruhumuzun cılası, kalbimizin ziyası, maddi ve manevi dertlerimizin ezeli ve ebedi devâsı kılacaktır.

Ramazan ayı teravihlerle gençlerimizin ve kadınlarımızın camilerimizi daha fazla selamlamasını sağlayacak, verilen sohbetlerle kalplerimizin pasını silecektir.

Ramazan ayı tuttuğumuz oruçlarla merhamet ahlakımızı, vereceğimiz zekât, sadaka ve fitrelerle hizmet ahlakımızı geliştirecektir.

Ramazan ayı, iftar sofralarında bizlere fiilen aç kalmış, ekmeğe muhtaç, yurtsuz-barksız kişilerin halini düşündürerek eldeki nimetin bir başkasıyla paylaşılmasını salık verecektir.

Ramazan ayı iftar için ezan okunmasına bir-iki dakika kalsa bile sofradaki zeytine el uzatamayacak kadar irade direnci kazandıracaktır.

Ramazan ayı "oruç tutun ki sıhhat bulasınız" (Tergib, 2/ 83) diyen Hz. Muhammed (s.a.v)'in tavsiyesi gereği daha az yemeyi, daha az uyumayı öğretecek, böylece vücudun dinlenmesini, midenin bakıma alınmasını, dolayısıyla asrımızın hastalığında önemli çare haline gelen diyeti hayatımızda gerçekleştirecektir.

Ramazan ayı vücudumuzu sıhhatli, gönüllerimizi şefkatli, yaşantımızı iffetli, ahlakımızı ismetli, kazancımızı bereketli eyleyecek, dilimizi yalandan, gözümüzü haramdan koruyacaktır.

Ramazan ayı imanımızın esaslarını, dinimizin icaplarını, ahlak ve edebimizin güzelliklerini yeniden yaşatacaktır. Öyleyse geliniz;

Fazilet ve bereket ayı olan Ramazanda her bakımdan kendimizi yeniden hesaba çekelim, kazandığımız güzellikleri koruyalım, işlediğimiz günahlardan dolayı da tövbe edelim! Gönül coğrafyamızda ve Müslüman iklimde meydana gelen terör, tefrika, zillet ve hezimetin ber- taraf olması için Allah'a yalvarıp Hz. Peygamber'in şu duasına gür bir seda ile âmin diyelim: *"Allah'ım Receb ve Şaban'ı bize mübarek kıl! Bizi Ramazan'a ulaştır!"* (Müsned, I, 259.)

Hediyem Kur'an Olsun projesine yoğun ilgi sürüyor

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı işbirliği ile başlatılan “Hediyem Kur'an Olsun” projesi, milletimizin büyük teveccühüyle devam ediyor.

Hayırseverlerden bağış yoluyla temin edilen Kur'an-ı Kerimler, Vakfımız organizesiyle Türkiye'den ve yurt dışından gelen talepler doğrultusunda Kur'an-ı Kerim bulunmayan yerlere, ihtiyaç duyan ancak satın alma gücü olmayan kişi ve kurumlara ulaştırılıyor.

Kur'an-ı Kerim'in evrensel mesajını olabildiğince geniş kitlelere ulaştırmak, onu okuma, anlama ve yorumlama konusundaki çabaları desteklemek amacıyla başlatılan “Hediyem Kur'an Olsun” projesi, ülkemizde ve yurt dışında büyük teveccühle karşılanıyor.

Proje, gelen yoğun talebi karşılamak için bütün hızıyla devam ederken, hayırsever milletimiz, belediyeler, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları ve öğrenciler, hediyelerin en güzelini dünyanın dört bir yanında ihtiyaç duyan kardeşlerimize ulaştırmak için adeta birbiriyle yarışıyor.

Hediyem Kur'an Olsun seferberliği

Hediyem Kur'an Olsun projesine 81 bin Kur'an-ı Kerim bağışıyla Gaziantep'te iş adamları bu alanda öncülük yaparken, Afyonkarahisar Belediyesi de başlattığı “Hedef 60 bin Kur'an-ı Kerim” kampanyası ile projeye katkı sağlamayı hedefliyor.

Ordu'da yayın yapan Altaş TV ise “İlahi Muhabbet” programında Hediyem Kur'an Olsun projesine özel bağış programı yaparak, Kur'an-ı Kerim hediye yarışına katıldı. Mustafa Yaşar'ın hazırlayıp sunduğu programa telefonla bağlanan konuklar gönüllerinden gelen miktarlarla projeye destek verdi.

Ülkemizin dört bir yanında il ve ilçe müftülükleri ile TDV şubeleri aracılığıyla düzenlenen kampanyalarla da hayırsever milletimiz Kur'an seferberliğine katıldı.

Kuran-ı Kerim dağıtımları sürüyor

Hediyem Kur'an Olsun projesi yurt içinden ve yurt dışından bağışlarla günden güne büyürken, proje kapsamında dağıtımlar da devam ediyor.

Bu çerçevede Türkiye Gençlik Kulüpleri Konfederasyonunun (GENÇKONFED) katkılarıyla Be-nin Cumhuriyetindeki Müslümanlara 2 bin Ku-

ran-ı Kerim gönderildi. Hediye Kuran-ı Kerimler, Türk Hava Yollarının (THY) desteğiyle Benin'deki Müslümanlara ulaştırıldı.

Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri çerçevesinde Diyanet İşleri Başkanlığı ve Adalet Bakanlığı tarafından Türkiye genelinde 355 cezaevinde düzenlenen Hz. Peygamberimizin Hayatı ve İslam İnanç İlmihali konulu kitap okuma yarışmasına katılıp Sincan 1 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda dereceye giren tutuklu ve hükümlülere Cezaevi Yönetimi ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından hediyeler verildi. Programa katılan 150 hükümlü ve cezaevi personeline "Hediyem Kur'an Olsun" projesi kapsamında mealli Kur'an-ı Kerim ve gül takdim edildi.

İslam dünyasının dört bir yanında Kur'an-ı Kerim'e ihtiyaç duyulan yerlerde Kur'an-ı Kerim'in bağışçılar yoluyla hediye edilmesini amaçlayan Hediyem Kur'an Olsun projesi kapsamında Ankara ve İstanbul'da başarılı öğrencilere Kur'an-ı Kerim dağıtıldı.

İstanbul Özel Sultan Fatih Anaokulunda yapılan organizasyonda Kur'an-ı Kerimi okumayı öğrenen 40 okul öğrencisine Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Kur'an-ı Kerim hediye edildi. Ankara Keçiören Ayvalı Anadolu İmam Hatip Lisesinde düzenlenen Bilim Şenliklerinde de alanlarında başarılı olan 100 öğrenciye Türkiye Diyanet Vakfı tarafından hediye olarak Kur'an-ı Kerim verildi.

Bornova Koleji öğrencilerinden bin 944 Kur'an-ı Kerim bağışı

Vakfımızın iştiraki KOMAŞ tarafından kurulan, başarısı ve ulaştığı eğitim standardıyla bugün İzmir'in en köklü eğitim kurumları arasında yer alan Bornova Koleji öğrencileri de okullarında

başlattıkları kampanya ile projeye destek verdi.

Bornova Koleji öğrencileri, kampanya kapsamında 15 bin 520 TL toplayarak yurt içine bin 944 adet Kur'an-ı Kerim bağışında bulundu.

Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti İkinci Başkanı Mazhar Bilgin "Hediyem Kur'an Olsun" projesine destek veren öğrencileri yaptıkları hayırlı çalışmalar dolayısıyla tebrik etti. Bornova Kolejinin eğitim hayatına kazandırılmış önemli bir kurum olduğunu ifade eden Bilgin, Türkiye Diyanet Vakfı olarak eğitime katkı sağlayarak hayırlı bir nesil yetiştirmek istediklerini, okul öğrencilerinin yapmış olduğu hayır faaliyetlerinin bunun göstergesi olduğunu söyledi.

Sizin de hediyeniz Kur'an olsun

Siz de "Hediyem Kur'an Olsun" kampanyasına destek vererek, hediyelerin en güzelini dünyanın dört bir tarafında ihtiyaç duyan kardeşlerimize ulaştırabilirsiniz.

Bağış yapmak isteyenler bu hayra katılarak kısa mesaj, banka veya elden bağış yöntemiyle istediği miktarda Kur'an-ı Kerimi ihtiyaç duyan kişi ve kurumlara hediye edebiliyor.

Proje için her türlü bilgi www.hediyemkuranolsun.com web sayfasından alınabilir. Tüm GSM operatörlerinden 4333 nolu SMS numarasına mesaj atarak ve online bağış yöntemleriyle 12 TL tutarında bağış ile "Hediyem Kur'an Olsun" kampanyasına katılabilirsiniz.

PKK'nın yıktığı camileri yeniden imar ediyoruz

Terör örgütü PKK'nın düzenlediği saldırılarda Cizre ve Silopi'de kullanılmaz hale gelen 57 caminin tamir ve tadilatı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yapılıyor.

28

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, camilerin, toplumun dini, sosyal ve kültürel bakımdan gelişmesinde önemli rolü bulunan müesseseler olduğunu belirtti.

Kubbeleri altında gönülleri buluşturan camilerin, "Müslümanın ilk mektebi, toplumun manevi merkezi, şehrin ruhu, sokağın kalbi, milletin umudu" olduğunu vurgulayan Görmez, "Cami-

ler, Asr-ı Saadet'ten beri hem yapı hem de işlev olarak yüce dinimiz İslam'ın bütün esaslarını ve mesajlarını temsil eden kurum olma niteliğine sahiptir. Kabe'nin birer şubesi ve Allah'ın evi olan camiler, kalplerin huzur ve sükun bulunduğu mekanlardır. Türkiye Diyanet Vakfımız da kurulduğu günden bu yana yurt içinde ve yurt dışında yaptırdığı bu nadide mekanları Müslümanların ibadetine açmıştır" dedi.

Tahrip olan camilerin tadilatına başlandı

Terör örgütü PKK tarafından Cizre ve Silopi'de düzenlenen saldırılarda tahrip olan 57 caminin tamir ve tadilatının Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yapılarak yeniden ibadete açılacağını bildiren Başkan Görmez, şunları kaydetti:

“Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah, Tevbe Suresi'nin 18. ayetinde mealen 'Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır' diye buyuruyor. Biz de bu noktadan hareketle Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı ile başlattığımız 'Şimdi Yaraları Sarma Zamanı' kampanyası kapsamında, Cizre ve Silopi'de 57 caminin tadilat ve tamirat işlemlerine başladık. İdil ve diğer şehirlerde de operasyonlar bittikten sonra camilerle ilgili incelemelerimiz olacak. Bu iki şehrimizdeki camiler için 2 milyon lira harcama yapacağız. İnşallah kısa zamanda çalışmaları tamamlayarak, harap olmuş bu mabetleri tekrar ibadete açacağız.”

“Yaraları sarmaya devam ediyoruz”

Mehmet Görmez, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfının başlattığı “Şimdi Yaraları Sarma Zamanı” yardım kampanyası kapsamında Bayırbucak Türkmenleri, terör saldırılarında yaşamını yitiren şehitlerin yakınları, Güneydoğu'daki terör mağduru vatandaşlar ve Suriyeli sığınmacılara yönelik maddi ve manevi yardımların da sürdüğünü vurguladı.

Bölgede yaraları sarmaya devam ettiklerini belirten Görmez, şunları kaydetti:

“Vakfımız tarafından görevlendirilen personellerimiz ile bölgede görev yapan müftülerimiz ve din görevlilerimizle birlikte, Diyarbakır, Mardin, Şırnak, Hatay il ve ilçelerinde terör mağduru vatandaşlarımıza, Bayırbucak Türkmenleri ve Suriyeli mültecilere gıda ve battaniye yardımı yaptık. Suriyeli mülteciler, Bayırbucak Türkmenleri, Şırnak Silopi ve Cizre, Mardin Artuklu, Dargeçit, Midyat ve Kızıltepe'de günlük sıcak ekmek dağıtımı yapıyoruz. Suriyeli mülteciler için “Sıcak Yemek Noktası” kurarak 10 bin kişiye yemek dağıtımı gerçekleştiriyoruz. ‘Şimdi Yaraları Sarma Zamanı’ kampanyası çerçevesinde yardımlarımız, il ve ilçe müftülükleri ile TDV Şubeleri aracılığıyla alışveriş yardım kartı şeklinde ve tespit edilen ihtiyaçlara göre devam ediyor.”

NAMAZIN İYİLİKLE BİR İLGİSİ OLMALI!

Dr. Suat KOCA

Ankara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Öğr. Gör.

Namaz, en yalın biçimiyle, varlığını Allah'ın emrinden alan, o emrettiği için edâ edilen bir ibadettir. Ancak bu ibadet yalnızca insanın Allah'a karşı yükümlülüğü ile sınırlandırılmamış, onun beşerî ve ahlakî sorumluluğuyla da ilişkilendirilmiştir.

"Muhakkak namaz (insanı) kötü fiillerden, akla ve sağduyuya aykırı olan her türlü işten alıkoyar."

(el-Ankebût, 29/45)

Bir insan düşünün. Günde beş defa kıyafetlerini değiştiren, her defasında en kıymetli kuşmaşlardan dikilmiş yaldızlı elbiselerini giyerek dolaşan bir insan hayal edin. Böyle bir insanın, kirin ve kötülüğün kol gezdiği mezbeleliklerde iş görebileceğini düşünebilir misiniz? Benzer şekilde, namaz kılmak suretiyle her gün beş defa elbiselerin en güzeli olan takvâ elbisesini¹ kuşanan bir müminin, kötü söz ve davranışlar sergilemesi düşünülebilir mi?

Büyük müfessirimiz Fahreddin er-Râzî, yukarıdaki ayeti tefsir ederken böyle bir temsil ge-

tirmişti.² O, hakiki namazın insanı kötülükten alıkoyacağını ifade eden ayete gönülden inanmıştı. Bu yüzden de bir insanın hem namaz kılarak Allah'a itaat etmesi, hem de kötülük yaparak Allah'ın huzurundan kovulan şeytana boyun eğmesi mümkün değildir, demişti.

Teoride akla uzak ve imkânsız görünse de gündelik hayatında çelişkili ve tutarsız dindarlığın tezahürlerinden birine tanıklık etmeyemiz var mıdır? Hayat bütünüyle dinin konusu olduğu halde, dindarlığı sadece ibadetlere indirgeyen ve camiye hapseden bir anlayış çok mu uzağımızda durmaktadır? Dindarlığın yalnızca

2 Bir rivayette de Hz. Peygamber (sav), beş vakit namazı bir nehre benzeterek, "Birinizin kapısı önünde günde beş defa yıkandığı bir nehir olsa, o kimsede kir namına bir şeyin kalabileceğini düşünebilir misiniz?" diye sormuş, sahâbeden, "Hiç kir kalmaz." şeklinde cevap alınca da şu karşılığı vermiştir: "İşte beş vakit namaz da böyledir, Allah bu namazlarla günahları yok eder." Buhârî, Mevâkitu's-Salât, 6 (no.528).

1 A'râf, 26.

yaratıcıyla değil, bireyin kendisiyle, toplumla ve kâinatla ilişkilerinin toplamından oluştuğu konusunda yeterli düzeyde bir bilinç geliştirdiğimiz söylenebilir mi? İbadetlerin biçimsel şartlarının ve rükünlerinin ifasında gösterdiğimiz dikkat ve özeni, onların hikmetlerini kavramak için de gösterdiğimizi söyleyebiliyor muyuz?

Konuya dair tarihsel gerçeklerle yüzleştığımızda fark ediyoruz ki, karşımızda kadim ve kronik bir mesele bulunmaktadır ve bu türden sorunlar ilk olmadığı gibi, ne yazık ki son da olmayacaktır.

Bir kadından bahsetmişlerdi övgüyle Allah Resûlü'ne. İbadetlerine düşkün, gecelerini namazla, gündüzlerini oruçla geçiren bu kadının bir de kötü huyundan söz edilmişti. Cimriydi

kendisi. "O zaman" dedi Resûl-i Ekrem (sav), "Onun iyiliği nedir ki?"³

Faziletin ancak ibadete eşlik eden bir ahlakla mümkün olduğuna inanmıştı Allah Resûlü. Namaz başta olmak üzere bütün ibadetlerin iyilikle bir ilgisi olduğunu, olması gerektiğini düşünüyordu. "Nice oruç tutan kimse vardır ki, oruçtan nasibi sadece açlıktır; nice (geceleri) namaz kılan kimse de vardır ki, namazdan nasibi sadece uykusuzluktur."⁴ derken, Allah ile kul arasındaki münasebetleri düzenleyen ibadetlerin, ruhun yücelmesine, ahlakın yükselmesine ve hikmetin elde edilmesine hizmet ettiğini vurguluyordu. Aksi takdirde, sahibini kötülüklerden alıkoymayan bir namaz, kişiyi Allah'a yaklaştı-

3 Harâitî, *Mekârimu'l-Ahlâk*, s.195 (no.592).

4 İbn Mâce, *Sıyâm*, 21 (no.1690).

mak şöyle dursun, onu rabbinden büsbütün uzaklaştırabilirdi.⁵

Ne var ki daha ilk asırlarda bahsediliyordu böyle insanlardan. Sahâbeden Enes b. Mâlik'in öğrencisi Sâbit el-Bunânî (ö.127/745), "Kimi insanlar var" diyordu, "Oruç tutuyorlar, namaz kılıyorlar ancak kendilerine bir şey emanet edildiği zaman onu sahibine geri vermiyorlar."⁶

Oysa İslam'ın müntesiplerinden istediği, en yalın biçimiyle, inanç, ibadet ve ahlakın ahenkli birleşiminden ortaya çıkan bütünlüklü ve tutarlı bir hayat tarzıydı. Hz. Ömer'e göre bu üç esastan birinin eksik olduğu bir dindarlık, hem kişinin kendisi için hem de diğerleri için açık bir aldanmaydı. "Kişinin namazı ve orucu sizi aldatmasın" buyurmuştu bir defasında Hz. Ömer ve eklemişti: "Gerçek dindar, ibadetlerini yerine getirmekle birlikte, emaneti sahibine veren, insanların onurlarını zedelemekten sakınan, doğru sözlü olan, dilinden ve elinden emin olunan kimsedir."⁷

Hz. Ömer'den yaklaşık iki yüzyıl sonra, ilk su-filerden Hâris el-Muhâsibî (ö.243/857) er-Riâ-ye li-Hukûkillâh adlı ünlü eserinde 'aldanma' (bâbu'l-ğirra) adlı bir bölüm açmış ve ibadetleriyle aldanmış müminlerin hallerini anlatmıştı.

Düşüncelerinde ve eserlerinde el-Muhâsibî'nin tesirinde kaldığı bilinen İmâm el-Gazzâlî (ö.505/1111) de bu konuyu el-Keşf ve't-Tebyîn fî Gurûri'l-Halk Ecmaîn başlıklı eserinde müstakil olarak ele almıştı. Aldanmanın ve çelişkinin insan için kaçınılmaz olduğunu belirten Gazzâlî, bu konuda bazı uyarılarda bulunmuş ve 'namazla aldanmaları' şöyle anlatmıştı:

"Namazla aldananlardan kimileri niyet hususunda öylesine vesveseye kapılırlar ki, bir türlü niyet edip namaza başlayamazlar. Vesvese nedeniyle cemaatten geri kalırlar, bazen namazın vaktini bile geçirirler. Namazın başından sonuna kadar vesvese ile uğraşırlar ve böylece aldanırlar. Bilmezler ki namazda kalbin huzuru vaciptir. Namaz kılanlardan kimisi de Fâtiha sûresindeki harflerin mahreçlerini çıkarmak için uğraşırlar da, Fâtiha'nın esrar ve anlamından habersizdirler. Bunlar namazda Kur'ân okurken inceden inceye harfleri mahreçlerinden çıkarmakla yükümlü olmadıklarını, normal bir okuyuşun kifâyet edeceğini bilmezler."

Öyleyse namazın hakikati nedir? Namaz, en yalın biçimiyle, varlığını Allah'ın emrinden alan, o emrettiği için edâ edilen bir ibadettir. Ancak bu ibadet yalnızca insanın Allah'a karşı yükümlülüğü ile sınırlandırılmamış, onun beşerî ve ahlakî sorumluluğuyla da ilişkilendirilmiştir. Müminin namazının niteliği sadece fikhî şartlarla değil, aynı zamanda namazının ahlakî sonuçlarıyla da ilgilidir. Namazın fikhî geçerli olması için yerine getirilmesi gereken 'hüküm'leri olduğu gibi, bir de ahlaken yücelmeye ve ruhen arınmaya götüren 'hikmet'leri vardır. 'Hüküm' ve 'hikmet' aynı kökten gelir ve bir bütünün iki ayrı veçhesini ifade eder. Fikhî hükümler namazın zahîrî ve biçimsel yönünü, derûnî ve ahlakî sorumluluklar ise namazın hikmet yönünü temsil eder. Namazın hüküm açısından tam olması için fikhî şartların önemi neyse, hikmet açısından mükemmel olması için ahlakî ve derunî sorumlulukların önemi de odur. Kısacası, namaz selam vermek suretiyle fikhî biterken, hikmet ve ahlak boyutuyla henüz yeni başlar.

5 Bu tespit tefsir kaynaklarımızda İbn Abbas'a atfedilmektedir.

6 Harâitî, *Mekârimu'l-Ahlâk*, s.72 (no.171).

7 İbn Ebî'd-Dunyâ, *Mekârimu'l-Ahlâk*, s.141,142 (no.269, 270).

“Dünyada hiçbir gönül Kur’ansız kalmasın”

Amerika Diyanet Merkezine görkemli açılış

Diyanet İşleri Başkanlığı
ve Türkiye Diyanet
Vakfı işbirliğiyle yapılan
Amerika Diyanet
Merkezi, Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip Erdoğan
ve Diyanet İşleri Başkanı
Prof. Dr. Mehmet
Görmez'in katıldığı
törenle açıldı.

ABD'nin başkenti Washington yakınlarındaki Maryland eyaleti sınırları içinde bulunan Amerika Diyanet Merkezinin açılışına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu ile ABD'deki farklı dinlerin temsilcileri de katıldı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, açılış programında yaptığı konuşmada, "Hükümetler arası ilişkiler kadar önemli hale gelen bireyler arasındaki iş birliğinin artması için birbirimizin dinini, dilini, kültürünü ve adetlerini doğru şekilde öğrenmeliyiz" dedi.

"İslam'ın almaktan çok vermeyi tavsiye eden, komşusu açken tok yatmayı yasaklayan, öldürmeyi değil, yaşatmayı emreden gerçek yüzünü Amerikan toplumuyla tüm uluslararası camiaya göstermeliyiz" diyen Erdoğan, "Bugün açılışını yaptığımız kültür ve medeniyet merkezimizin işte tüm bu çalışmalara öncülük edeceğine inanıyorum" değerlendirmesinde bulundu. Ameri-

ka Diyanet Merkezi'nin bu anlayış üzerine inşa edildiğini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ben buradan tüm kardeşlerime bir şeyi hatırlatmak istiyorum, asla ümitsiz olmayınız" dedi.

"İslamofobik nefretleri ortadan kaldıracak bir medeniyet merkezi"

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez de "Bugün biz sadece her yönüyle muhteşem olan bir mabedin açılışını yapmıyoruz, sadece bir mescidin açılışını yapmıyoruz. Biz bütün insanlığa bir medeniyet merkezini armağan etmenin mutluluğunu yaşıyoruz" dedi.

Her insanın saygın ve muhterem olduğunu dile getiren Görmez şöyle devam etti:

"Sayın Cumhurbaşkanım, yaklaşık 20 yıl bu arazi üzerinde, burada yaşayan bütün vatandaşlarımız, Müslüman komşularıyla birlikte bir konteyner mescit içinde ibadetlerini yapıyorlardı. Bir kandil gecesinde onlarla birlikte geçirdiğim hüzünlü bir geceyi, hüzünlü anları hala hatırlıyorum. Gecikmiş de olsak bugün o konteyner mescidin yerinde, inanıyorum ki o konteyner mescit de Kabetullah'ın şubelerinden bir tanesiydi ama zatiâlinizin himayesinde Rabbime hamdolsun, o mescidin yerinde bugün bütün insanlığa, insanlığın ufkunu karartan medeniyetler çatışması tezlerini reddeden, her taşıyla, her nakşıyla İslamofobik nefretleri ortadan kaldıran, her taşı konuşan bir vaiz olarak, insanlara hitap eden böyle bir medeniyet merkezini burada oluşturmayı lütfettiği için tekrar yüce Rabbime hamd ediyorum."

Senegalli bir Müslümanın kendisine söylediklerini paylaşan Görmez, bu kişinin, ilkökul öğrencisi oğlu Muhammed'in ismini, okul arkadaşlarından gizlemek istediğini anlattı. Görmez açılışa katılanlara şöyle seslendi:

"Lütfen, nerede yaşarsanız yaşayın hiçbiriniz başınızı öne eğerek yaşamayınız, çünkü siz Müslümansınız. Çünkü Muhammed ismi sadece emin sıfatını temsil eder, sadece güveni, barışı, hakkı ve adaleti temsil eder. Hiçbiriniz on binlerce kilometre ötelerde din adına, İslam adına yaralı bilinçlerin, cinayet şebekelerinin işlediği suçlardan dolayı eziklik hissetmeyin. Çünkü hepimiz biliyoruz ki o cinayetlerin hiçbirini din-i mübini İslam'dan, Resul-i Ekrem Muhammed Mustafa'dan, kerim kitabımız Kur'an-ı Kerim'den kaynaklanmıyor."

Mehmet Görmez ayrıca merkezin bulunduğu Maryland eyaletinin halkına bu medeniyet merkezini barışla kucakladıkları için şükranlarını ilettili.

ABD'deki iki minareli tek cami

ABD'nin mevcut kültürel zenginliğine yeni bir renk katan merkezdeki cami, 16. yüzyıl geleneksel Osmanlı mimarisine uygun olarak inşa edildi. ABD'deki iki minareli tek cami olan ibadethanede, avlu da dahil aynı anda 3 bin kişi ibadet edebiliyor.

Yaklaşık 16 dönümlük arazi üzerine kurulan merkezdeki caminin altında 300 metrekare genişliğinde İslam Eserleri Müzesi de yer alıyor.

Merkezin içinde ayrıca Selçuklu mimarisine uygun inşa edilen kültür merkezinde ise kütüphane, konferans ve sergi salonu, toplantı salonu ile resepsiyon alanı bulunuyor. Kültür merkezi içindeki İslam Araştırmaları Merkezi'nde de Türkiye'den ABD'ye lisans ve lisansüstü eğitim için gidecek öğrencilere danışmanlık hizmeti sunulacak.

GURBETTE RAMAZAN

Kerim BİRİNCİ

Melburn Başkonsolosluğu
İdari ve Sosyal İşler Ataşesi

Sessizliği bozan bir ezan sesi doldurmuyor orada kulaklarınızı.
Koltuğunun altına Ramazan pidesini sıkıştırmış evine giden bir
oruçlu, sokakta tatlı satan bir seyyar satıcı, mahyalarla süslenmiş ya
da aydınlatılmış minareler artık hayallerinizde kalmıştır.

Nasıl yazılır, nasıl anlatılır gurbette Ramazan bilemiyorum. Duygular, hisler, düşünceler, yaşananlar, nasıl kaleme dökülür bilemiyorum gerçekten. Hani aşığa aşkını anlat deseler kaç kelime dökülür ağzından. Kimi şiire, kimi şarkılara söyletmetmeye çalışır hissiyatını. Ancak başarılabilmiş mi dersiniz hala anlatmak o ruh-u haliyeti.

Çocuktum, henüz ilkokula başlamadığım yıllar. Belki boyu ve bilgisi az ancak hissiyatı kuvvetlidir o çağda insan yavrusunun. Ayrılıklarda özlem bilir, özlem duyar sevdiklerine, hasretlik çeker bazı isteyip de elde edemediklerine. O zamanlar yaşadığım çevreyi çepeçevre saran dağlar dünyanın sonu gibi gelirdi bana. Dağların ötesi boşluk, dağların ötesi gökyüzüne açılan kapılardı. Bütün dünya hatta İstanbul o dağların içinde kalırdı hayal dünyamda. Evimizden uzaklaştığım, hatta köyün dışına çıktığım-

da gurbette hissederdim kendimi. Hemen eve dönmeli, gurbetten çıkmalı derdi içimdeki ses.

Derken ilkokula başladık komşu köyde. İki kilometre ötedeydi okul. Zordu be bu durum. Uzak komşulardan daha uzaktı ve gurbet yolu uzamıştı. Zamanla alıştım buna da. Lakin komşu köy okullarına arada bir yapılan geziler yine gurbeti yaşatırdı küçücük gönlüme.

Okulda çevremi saran dağların dünyanın sonu olmadığını anlattılar ama ben kabullenemedim hemen. Başka şehirler de varmış onların ardında. Ama nasıl olur, nasıl olur sorusu hep kurcaladı kafamı. Sonra ilçedeki imam-hatip lisesi serüveni derken ilçeden ilk dışarı çıkışımız sanırım üniversite ve imamlık sınavı için olmuştu. Her uzaklaştığımda evden bir hüznün çökerdi üstüme. O zamanlar yani lise yıllarında iken gurbet dendiğinde Almanya gelirdi herke-

sin aklına. Ulaşılmaması, gelip gidilmesi güç olan veya imkansız olan yerdin orası. Yakıştıramazdık kendimize evden ayrıldığımızda gurbette denilmeyi ya da öyle hissetmeyi.

Sonra bir gün imamlık için görev yerimi öğrendiğimde korktuğum dağların daha ardında bulunan başka dağlar gösterdiler. İlk önce gideceğim yeri, o dağların önünde diyecekler diye düşündüm. Ancak onun da ardında imiş. Ramazan ayına bir iki ay kalmıştı ki, göreve başlamam isteniyordu. Bir iki parça yaşamaya dair eşyamızı hazırlayarak epey uzağa, dağların ardına ve onun da ardına yolculuk başlamıştı. Çok buruktun içim. Bir yandan heyecanlı idim öbür yandan anlatılması imkansız duygular. Hızla geçen ilk günlerin ardından Mübarek Ramazan ayı gelip çatmıştı. Teravih kıldırarak olmanın, vaaz edecek olmanın sıkıntı ve heyecanı orucun ve sahur ile iftar hazırlığının sıkıntısını bastırıyordu ilk demlerde. Ama günler geçtikçe evden ayrı olmanın, iftar ve sahurunu tek başına yapmanın, çayını yapayalnız yudumlamamın,

namaz saatleri dışında bir insan sesine hasret kalmanın, nerdeyse her sabah güneşin doğduğu yöne ve hergün memleketinin bulunduğu istikamete doğru ufka uzun uzun bakmanın garip, tarif edilemez hüznü çökerdi içime. Bu durumda kitaplarla, bir sonraki teravih vaazıyla meşguliyet bir müddet tesellisi oluyor insanın. Sonrası yine aynı duygular. Ancak sabah imsak vaktinde okunan selanın, namaz vakti okunan sabah ezanının, iftar vaktini beklemenin ve akşam ezanının müthiş bir huzur verışı olduğunu özellikle belirtmek isterim. Teravih'e koşuşan insanlar ile namaz kılınırken dışarıda oynayıp gürültü yapan çocukların o halide ayrıca zikretmeye değer.

Neyse, bu durum ne bir Ramazan ne de bir kaç ay. Ömrünün hep böyle sürüp gideceğini düşünüyor insan. O zamanlar görev yaptığım köy halkından birinin uzaklarda, çok uzaklarda, dünyanın en batısında bir hastanede görev yapan bir doktorun varlığından bahsetmişlerdi. Almanya'dan da uzak, nasıl gidilirdi ki oraya!

Yok canım, haritalardan, filmlerden, haberlerden, okuldan ve kitaplardan biliyorduk ama hala hayal gibi geliyordu bana. Önceden dağlarla ölçtüğüm uzaklık mesafeleri bu durumda anlamsız kalıyordu. Sonra aradan uzun yıllar geçti ve kaderimiz hayal olarak kurguladığımız bu coğrafya ile kesiştirdi yolumuzu. Orada bir kaç yıl ve bir kaç Ramazan geçirmek nasib oldu. Bu defa yalnız değildim. Yanımda ailem ve çocuklarım vardı. Küçük bir cami ve akşamları teravih kılmaya gelen az da olsa bir Türk toplumu müdavimiydi oranın. O memleketin çevresi, evleri, binaları, yolları, arabaları, bahçeleri, su kanalları, dükkanları, mağazaları, iletişim imkanları çok güzeldi. Güzeldi de bir şey, sanki bir şey ya eksik ya da hiç yoktu. Herşey mumdan, rengarenk mumdan yapılmış gibiydi. O güzelim yeşillikler ve hatta insanlar birer heykelcikler gibi geliyordu bana. Sanki bir el onları yerleştirmiş ama ruhunu çekip almıştı. Samimiyetten uzak davranışlar, göstermelik dış görünüşler, yapmacık konuşmalar oradaki

toplumların ruhuna sirayet etmiş gibi hissettiyordu kendini. Güzel olan ise o küçük cami ve oraya gelen az bir cemaatin bu buğulu havayı aralaması ve hafifletmesiydi. Yine de öncelerden alışık olduğunuz, görmek istediğiniz bazı şeylerin yokluğu hemen göze çarpıyor, oranın sizin kültürünüze ait olmadığını açıkça ifade ediyordu. Gündüz oruçtan benzi solmuş ve iftar vakti ezan sesini bekleyen bir toplumdaki ziyade işlerine gitmiş olduklarından sakin sokakları dolduran bir sessizlik hakim olmuştur her tarafa. Bu sessizliği bozan bir ezan sesi doldurmuyor orada kulaklarınızı. Koltuğunun altına Ramazan pidesini sıkıştırmış evine giden bir oruçlu, sokakta tatlı satan bir seyyar satıcı, mahyalarla süslenmiş ya da aydınlatılmış minareler artık hayallerinizde kalmıştır. Caminin yanında çay kaynayan ve buram buram kokan bir çayocağı, teravihten sonra sohbete koyulmuş insanlar görmek istersiniz ama ya nadiren olur ya da hiç olmaz bu bahsettiğiniz. Aslında bayramları daha da gariptir oraların. Namazı kılmaya gelen o kalabalık bir anda dağılmış gitmiştir. Gönül isterki hepsiyle bayramlaşılsın, mezarlıklara gibip Kur'anlar okunsun, büyüklere gibip eller öpülsün, çocuklar şeker toplansın ve cıvılcıvı oynasın sokaklarda. Ama nafile. Namazı kılanlar işbaşı yapmıştır çoktan. Bayramlaşmaya gidenler olduysa bile pek duymazsınız. Sessiz sedasız gelip geçer o mübarek günler.

Yıllar yılları kovaladı. Derken bu defa yolumuz dünyanın en doğusuna ve en alt kıtaya düştü. Artık burayı tarif ederken uçakla 20 saat uçtuktan sonra varılan yer diye tarif ediyoruz. Kimileri öte dünya da diyorlar. Aslında haksız da sayılmazlar. Çünkü burda batarken güneş memlekette yeni doğuyordur gün. Burda başlarken kış, memlekette başlıyordur yaz. Burda

okuldayken çocuklar memlekette tatil yapıyordur öğrenciler. Hasılı öyle bir memleket işte burası. 1970'li yıllarda gelmiş Türk insanı bir ekmek parası derdiyle. Kendilerine 1950'lerde gelen Kıbrıslı ve İngilizce bilen bazı Türkler yardım etmiş. O zamanlar dil bilen, meslek bilen, ya da tahsil görmüş olanları yoktur pek aralarında. Ne tanıdık bir bakkal, ne tanıdık bir cami, ne tanıdık bir okul, ne tanıdık bir doktor ve ne de tanıdık mezar vardır dünyalarında. Onlar da Almancılar gibi biraz para biriktirip dönmek isterler memlekete. Ancak kolay değildir bu iş. Uçak parası biriktirmek kiminin on yılını, kiminin daha fazla zamanının alır. Memlekette bir yakını öldüğünü iki ay sonra öğrenir bir kısmı. İşte onlara çok buruktur Ramazanlar, işte onlara çok buruktur Bayramlar. Onlar dururken anlatası gelmiyor insanın içinden kendi Ramazanlarını, Kendi bayramlarını.

Ağır gelmiştir buradaki insanımıza mabetsizlik. Bir imece usulu kimi mescitler temelden ibadete hazır hale gelene kadar bir ay gibi kısa bir sürede tamamlanmıştır. Artık gurbetin yabancılığı bir nebze hafifletir omuzlarındaki yükü. Manevi bir atmosfere sahip olmanın verdiği müthiş bir huzur doğmuştur gönüllerine.

Zamanla mescitler cemilere dönüşmüş ve yeni camiler yükselmiştir gurbet diyarında. Sonra da okullar, marketler, kasaplar, manavlar, mandıralar, doktorlar, avukatlar, mühendisler ve derken milletvekilleri çıkarmıştır memleketin evlatları burada. Haklılar memleketin havasını buraya taşımak istemişlerdir. Evet müthiş bir başarıdır bu yaptıkları. Ancak o ilk nesil zamanla gözlemini yumdukça dünyaya, gönderilememişler memlekete. Bir Müslüman mezarlığı oluştu-ralım derken şimdi dolmuş bazı mezarlıklar

ve yeni yerler açılmakta yavaş yavaş. Hatta kimileri var ki memlekette cenazelerini buraya getirtmekte. Sorarsan kimse yoktur, kim gider ziyaretine oralarda. En azından burada bazen bir çiçek görütürürüm der mezarına. Hasılı artık burası memleketidir memleketim insanının. Kimi ya ömrümde bir kez ya iki kez görmüştür Türkiye'yi. Ya da hiç görmeyen vardır henüz. Onlar Ramazanı da Bayramı da burada gördüğü gibi sanır. Camilerimizde Başkanlığımızdan görevlendirilen imamlar görev yapmakta ve bir anlamda kültürümüzü burada canlı tutmaktadır. Ancak gurbet memleketin atmosferi her şeye sirayet etmiştir. Yine bütün çabalara rağmen sanki bir sessizlik, bir eksiklik hakimdir havaya. İftarlar, teravihler, programlar memleketteki havayı veremiyor ne yapsan.

Onlara hak veriyorum. Şimdi onların çoğu burada doğmuş, buranın havasını, suyunu, kültürünü teneffüs etmiş ve buranın vatandaşı kimliğini taşıyor. Onlar gurbet kavramını, hasretlik kavramını bilmiyor. Mahrum kalmamış, yokluk görmemiş, hastalık çekmemiş, özlem duymamış, memleketin Ramazanları ve bayramlarını yaşamamış bu insanlar. Evet şimdi ramazanlarımızı bu insanlarla geçiriyoruz. Çok şükür camilerimiz var, cemaatimiz var, memleketteki atmosfer olmasa da benzerliği var. Biraz güzel biraz buruk. Kimine göre burası vatan kimine göre gurbet. Ancak şunu ifade etmeden belirtmek istemiyorum. Burası gerçekten gurbet midir? Bilemiyorum. İlk görevim zamanında duyduğum gurbet hissini ve hasretliği başka zamanlarda aynı şiddetle duyamadım. Sanırım gurbet hasretlik çekilen şeyle daha yakından ilgili olsa gerek yoksa uzaklıkla değil.

Ramazan-ı Şerifiniz mübarek olsun.

Ayrı coğrafyalarda aynı imza

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), dünyanın dört bir yanında gerçekleştirdiği projelerle ülkemizin ve milletimizin göğsünü kabartan önemli kurumlardan biri olarak dikkati çekiyor.

Yürüttüğü proje ve faaliyetler ile Türkiye'nin tanıtımına ve uluslararası alanda etkinliğine önemli ölçüde katkı sağlayan TİKA, Orta Asya'dan Balkanlar'a, Latin Amerika'dan Pasifik'e, Afrika'dan Güney Asya'ya kadar geniş bir coğrafyada yaptığı kalkınma yardımları ve kültürel faaliyetlerle milyonlarca insanın gönlünde taht kurdu. TİKA aynı zamanda medeniyetimizin izini sürerek yok olmaya yüz tutmuş kültürel mirasımızı da ihya etmeyi sürdürüyor.

Dergimizin bu sayısında TİKA Başkanı Dr. Serdar Çam ile Türkiye'nin dış yardımlarını, bu konuda TİKA olarak nasıl bir misyon üstlendiklerini, son dönemde dünya çapında yaptıkları çalışmaları etkileyen faktörlerin neler olduğunu, sivil toplum kuruluşlarının yurt dışına yönelik çalışmalarındaki işbirliği hedeflerini ve Ramazan dolayısıyla yapılan yardım faaliyetlerini konuştuk.

Dr. Serdar Çam
TİKA Başkanı

? *Özellikle 2002 yılından sonra Türkiye'nin izlemiş olduğu aktif dış politikaya bağlı olarak ülkemizin dış yardım faaliyetlerinde de ciddi bir artış söz konusu. 15 yıl öncesiyle karşılaştırdığınızda bugün gelen noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?*

TİKA, 1992 yılında Türkiye'nin resmi teknik yardım kuruluşu olarak kuruldu fakat asıl fonksiyonunu tam anlamıyla 2002 yılından sonra icra etmeye başladı diyebiliriz. Özellikle bu tarihten sonra dünyadaki büyük değişimi daha doğru okuyan, bölgesel ve küresel sorunlara hızlı ve etkin bir biçimde çözüm üretmeyi hedefleyen, uluslararası toplum ve bölgesiyle daha etkin bir ilişki geliştiren bir Türkiye var olmuş ve ülkemizin bu tarihten itibaren ortaya koymuş olduğu aktif dış politikaya bağlı olarak TİKA da faaliyet sahasını genişletmiştir.

Son 15 yıl içinde ülkemizde her alanda yaşanan dönüşümle uyumlu biçimde, dünyanın her noktasından gelen proje taleplerine cevap verebilecek şekilde TİKA, kendini hızla yeniden yapılandırmıştır. Bugün TİKA; 5 kıtada, 52 ülkede 54 Program Koordinasyon Ofisi ile 140 ülkeyi kapsayan yeni organizasyonu ile Orta Asya ve Balkanlar'dan Afrika, Latin Amerika ve Pasifik Adalarına kadar çok geniş bir coğrafyada Türkiye'nin birikim ve zenginliğini din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin tüm dünya ile paylaşan küresel bir teşkilat haline gelmiştir.

? *Türkiye'nin dış yardımları konusunda TİKA olarak nasıl bir misyon üstleniyorsunuz?*

İçinde bulunduğumuz dönem adeta zamanın hızlandığı, tarihi dönüşüm ve değişimlerin ya-

şandığı bir dönem. Uluslararası sistemin küresel sorunlara çözüm üretmede yetersiz kaldığı, aynı zamanda uluslararası toplumun da dünyanın gözü önünde yaşanan birçok trajediyi görmezden geldiği bir süreçten geçiyoruz. Aslında bir sınavdan geçiyoruz, bir insanlık sınavından. Böyle bir dönemde Türkiye yanı başımızdaki Suriye savaşı, Somali'deki kıtlık krizine, Myanmar'daki Arakan Müslümanlarının yaşadığı trajediye kayıtsız kalmamış adeta insanlığın ortak vicdanının sesi olmuş dünya mazlumlarının yanında yer almıştır.

Türkiye bugün insani yardım, sürdürülebilir insani kalkınma ve yapıcı insani diplomasi yoluyla küresel ölçekte önem kazanan, dikkatleri üzerine çeken bir "insani yardım devleti" niteliği de kazandı. Bu süreçte devletimizin ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda TİKA etkin bir rol üstlenmektedir. Aslında Türkiye'nin ortaya koyduğu bu duyarlı politik yaklaşım içerisinde TİKA, da Türkiye Diyanet Vakfımız gibi Türkiye'nin iyilik elçisi olarak değerlendirilebilir.

Bizler TİKA ailesi olarak; medeniyetimizin ahlaki ve insani değerlerini bir ilke olarak benimseyerek, modern metotlarla ve hiçbir gizli ajandalar oluşturmada, başta komşularımız ve yakın coğrafyamız olmak üzere dünyanın en ücra noktasına Yeni Türkiye'nin birikimini ulaştırmayı ve Türkiye'nin zenginliğini dünya ile paylaşmayı misyon ediniyoruz. Birileri gibi dışlayıcı değil aksine kapsayıcı bir yaklaşımla "birlikte kalkınma" hedefini gerçekleştirmek amacıyla çalışmalarımızı yürütüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyon çerçevesinde "Dünyanın her yerine uzanıp nerede dertli varsa oraya gidip az veya çok yardımda bulunuyoruz."

? *TİKA, son dönemde dünya çapında yaptığı çalışmalarla dikkatleri üzerine çekiyor. Bunu etkileyen faktörler neler?*

Tabii olarak Türkiye büyüyüp güçlendikçe, TİKA da büyümektedir. Türkiye; derin tarihi birikimi ve köklü devlet geleneğinin yanı sıra büyüyen ekonomik yapısı, gelişen siyasi istikrar ve güçlü liderlik sayesinde bölgesinde bir cazibe merkezi haline gelirken, dünyada da ilgi ile takip edilmektedir. Bugün 140 ülkede proje yürüten bir TİKA varsa bu başta Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu hedefler ve onlara ulaşmak için verdikleri destek ile mümkün olabilmektedir. Devlet büyüklerimizin vermiş olduğu bu maddi ve manevi desteğin yanı sıra yerleşik kurumsal yapısı, nitelikli ve tecrübeli insan kaynağı ve

hepsinden önce kaynakları verimli kullanmayı hedefleyen bir proje yönetim anlayışı ile TİKA, Türkiye'nin resmi kalkınma yardımı kuruluşu olarak yurtdışında ülkemizin bayrağını gururla dalgalandırmaktadır.

? *Aynı zamanda benzer faaliyetler yürüten diğer uluslararası kuruluşlardan da farklılık arz ediyor. TİKA'yı benzerlerinden farklı kılan yönleri nelerdir?*

TİKA olarak 'Ayrı Coğrafyalarda Aynı İmza' motosuyla din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapmadan bütün ihtiyaç sahiplerine ulaşmak için azami gayret ve hassasiyet gösteriyoruz. Mesela birçok donör ülke risk yüzdesi yüksek diyerek yardıma en çok ihtiyaç duyan ülkelere uzak durmaktadır. Biz ise TİKA olarak, bu "riskten ka-

çınma" eğiliminden mümkün olduğunca uzak duruyoruz. TİKA, her geçen yıl kullandığı kaynakları aktarırken risklere değil, ihtiyaçlara öncelik vermektedir.

Öte yandan bu kadar geniş bir faaliyet alanı içerisinde projelerimizi üretirken çok açık, şeffaf bir yol izliyoruz. TİKA bugün, "Türk tipi kalkınma yaklaşımı" diyebileceğimiz yeni bir model ortaya koymaktadır. Bu model; samimi ve muhataplarıyla empati (duygudaşlık) kuran, şeffaf yönetim anlayışını benimseyen ve ortak akli çalıştıran bir yaklaşımdır. Görünür olma derdine düşmeden, didaktik ve ötekileştiren bir dil yerine karşılıklı öğrenmeye dayanan bir iletişim modelini benimseyen, ülkelerin ihtiyaç ve önceliklerini gündemine alarak, esnek ve hızlı bir yardım stratejisini ortaya koymaktadır. Öte yandan projelerimizin başarıya ulaşması, bir ihtiyacı karşılaması ve fayda üretmesi amacıyla rasyonel, sonuç odaklı ve kaynakların verimli kullanılmasını saylayan bir proje yönetimi anlayışı ile hareket ediyoruz.

TİKA olarak biz eğitimden sağlığa, tarımdan ekonomik kalkınmaya, kültürel miras projelerinden mesleki eğitim programlarına kadar çok geniş bir alanda faaliyet yürütüyoruz. Kısaca doğumdan ölüme kadar insan hayatının ilgilendiren ve partnerlerimiz tarafından öncelikli ihtiyaç olarak bizimle paylaşılan her sektörde projeler gerçekleştiriyoruz.

? *Ülkemizin yurt dışı yardımlarında vakıflar ve sivil toplum kuruluşlarının da önemli bir katkısı var. STK'ların yurt dışına yönelik çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu yönde nasıl bir destek ve işbirliğini hedefliyorsunuz?*

Bizim geleneğimiz bir bakıma vakıf medeniyeti olarak da değerlendirilebilir. Hiçbir ferdî çıkar gözetmeksizin "Yaradılanı severiz Yaradandan ötürü" düsturuyla varlığa hizmet etmek amacıyla binlerce vakıf kurulmuştur. Bugün de Diyanet İşleri Başkanı Sayın Mehmet Görmez başkanlığında Diyanet teşkilatımız, AFAD, Kızılay, vakıf, dernek ve STK'larımız, bakanlıklarımız, belediyeler ve diğer kurum ve kuruluşlar devletin topluma bakan, sosyal yöndeki ödevlerini icra eden kurumlar olarak çok büyük hizmetler üretmektedir.

Öte yandan STK'lar ise modern dönemde devlet toplum ilişkisinde etkin bir üstlenmişler ve daha katılımcı bir yönetim anlayışının aktörleri olmuşlardır. Bildiğiniz gibi kalkınma kavramı; ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yönü olan çok boyutlu ve insan odaklı bir süreci ifade eder. Küreselleşmenin etkisi ile birlikte aslında devlet dışı aktörlerin yani STK'ların kalkınma yardımları ve İnsani yardım alanlarında önemi ve rolü de artırmıştır.

Ülkemiz STK'larının gerek kalkınma işbirliği genelinde, gerekse de insani yardımlar özelinde son yıllarda gerçekleştirmiş olduğu çalışmalar hızla artıyor. Bu durumu ilgi ile takip ediyor, aynı zamanda da işbirliği projeleri ile de destekliyoruz. Günümüzde sosyal, siyasi ve ekonomik yaşamda kendini daha fazla hissettiren STK'ların yurtdışında özellikle kalkınmakta olan ülkelere yönelik olarak yaptığı faaliyetler ülkemiz açısından çok büyük önem arz etmekte ve yapılan faaliyetlerle ülkemizin adını tüm dünyaya duyurmaktadır.

TİKA olarak, kalkınma yardımlarının bir bölümünü, bu işi gönüllü olarak yapan STK'lar ile iş-

birliği içerisinde gerçekleştiriyoruz. Başta sağlık olmak üzere su, sanitasyon, kapasite geliştirme, kùltùrel işbirliği, acil ve insani yardımlar, mesleki ve teknik eğitim programları, yetim koruma çalışmaları ve tarım - hayvancılık alanında projeler gerçekleştiriyoruz.

Önümüzdeki dönemde de kaynakların daha verimli kullanılması amacıyla etkili bir koordinasyon içerisinde STK'lar ile işbirliğimizi geliştireceğiz. Bu alanda gelecekte bölgesel ve sektörel bilgi ve birikimini artırarak uzmanlaşan, insan kaynağını geliştiren, kurumsal yapıları daha da güçlenmiş olan, etkili ve doğru yerel partnerlerle sağlıklı ilişki geliştiren STK'larla ortak projeler geliştirmeyi hedefliyoruz.

? Ülkemizdeki bazı kurumlar ve sivil toplum kuruluşları Ramazan iklimini birlikte yaşamak amacıyla mazlum ve mağdur coğrafiyalarda yardım faaliyetleri yürütüyorlar. Uzun yıllardır Türkiye Diyanet Vakfı birçok alanda TİKA ile işbirliği halinde insani yardım faaliyetlerinde bulunuyor. Bu çalışmaların daha etkili olabilmesi için neler yapılabilir?

TİKA ve Diyanet İşleri Başkanlığımız, Diyanet Vakfımız, Gazze'de 20 blok halinde 320 konut inşası, Filistinli ihtiyaç sahibi gençlerin evlendirilmesi, dünya çapında imamlara eğitimler düzenlenmesi, Kurban Bayramlarında kurban kesim ve dağıtımları gibi birçok ortak proje gerçekleştiriyor.

Şimdiden sorunuz vesilesi ile tüm İslam âlemine Ramazan ayının barış, huzur ve esenlikler getirmesini yüce Allah'tan niyaz ederim. Ramazan ayı dünyadaki mahrumlarla, madunlarla, mazlumlarla daha güçlü bir duygudaşlık geliştirebileceğimiz, dahası az ya da çok demeden onların yaralarını sarabileceğimiz, acılarını paylaşabileceğimiz bir büyük hediye, hayırdan yarışmak için bir fırsat. Bizler de TİKA ailesi olarak bu mübarek günlerde ihtiyaç sahipleri ile Müslüman kardeşlerimizle bize emanet edilenleri paylaşmak için Ramazan ayı boyunca birçok etkinlik gerçekleştireceğimizi bu vesile ile belirtmiş olayım.

Daha önce de belirttiğim gibi TİKA olarak yurtdışında gönüllülük esasıyla ve büyük bir özveri ile çalışan STK'larımızın ve Türkiye Diyanet Vakfımızın çalışmalarını takdirle karşılıyor ve destekliyoruz. Çalışmaların daha etkili

olması hususunda öncelikle tüm STK'larımız bugün Filipinler'den Kolombiya'ya kadar 52 ülkede çalışmalarını sürdüren TİKA Program Koordinasyon Ofislerini doğal çözüm ortakları olarak görmelidirler. TİKA'nın bu anlamda sahadaki tecrübe ve imkânlarından rahatlıkla istifade edebilirler. Diğer yandan bu çalışmalarının sürdürülebilir ve verimli olabilmesi için öncelikle STK'larımızın bölgesel ve sektörel olarak bir uzmanlaşmaya zaman kaybetmeden gitmesinin elzem olduğunu düşünenlerdenim. Ayrıca yurtdışında doğru partnerlerle çalışılması da ayrı bir önem taşımaktadır. Son olarak da STK'larımız yurtdışında edindikleri tecrübeleri birbirleri ile paylaşabilecekleri bir platformu oluşturabilmemiz gerekmektedir. Bu anlamda TİKA bir ölçüde STK'larımızın tecrübelerini birbirine aktardığı bir doğal bir mecra görevini de üstlenmektedir.

Ferhadiye Camii, TDV desteğiyle yeniden inşa edildi

Bosna'daki savaşta Sırp tarafından yıkılan Ferhadiye Camii, TİKA ve Türkiye Diyanet Vakfının destekleriyle yeniden inşa edildi.

Bosna Hersek'in Banya Luka şehrindeki en önemli Osmanlı eserlerinden biri olarak kabul edilen ve Bosna savaşında Sırp tarafından yıkıldıktan sonra Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ve Türkiye Diyanet Vakfının destekleriyle yeniden inşa edilen Ferhadiye Camii, Balkan ülkelerinden on binlerce kişinin tekbirleri eşliğinde ibadete açıldı.

Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başlayan ve tekbirler eşliğinde gerçekleşen açılışa Başbakan Ahmet Davutoğlu ve Diyanet İşleri Başkanı Görmez'in yanı sıra Başbakan Yardımcıları Tuğrul Türkeş, Yalçın Akdoğan, Lütfi Elvan, TİKA Başkanı Serdar Çam, Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Başkanı İzzetbegoviç, Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Başkanı Denis Zvizdiç, Bosna Hersek İslam Birliği Başkanı Hüseyin Kavazoviç, Banya Luka Müftüsü Kozliç, Bosna Sırp Cumhuriyeti Başkanı Milorad Dodik ve Bosna Hersek'in yanı sıra tüm Balkan ülkelerinden on binlerce kişi katıldı.

Gözyaşları ve dualar eşliğinde gerçekleşen açılış töreninde konuşan Diyanet İşleri Başkanı Gör-

mez, Ferhadiye Camii'nin sadece yıkılmış ve yeniden açılmış bir caminin açılışı olmadığını belirterek, "Bizler bugün burada sadece 5 asır önce inşa edilmiş, yıkıldıktan sonra yeniden inşa edilen Ferhadiye Camii'nin açılışında bulunmuyoruz. Bu sadece yeniden inşa edilen bir caminin açılış töreni değildir. 23 sene önce bu topraklarda insanlara karşı işlediğimiz günahların tövbesi için yaptığımız bir toplantıdır" dedi.

Ferhadiye Camii

Osmanlı Devleti'nin Bosna Beylerbeyi Ferhat Paşa tarafından 1579'da yaptırılan ancak Bosna'daki savaş sırasında 7 Mayıs 1993'te Sırp tarafından yıkılan Ferhadiye Camii, 2001'de Bosna Hersek İslam Birliğince yeniden inşa edilme-ye başlandı. Kaynak yetersizliği nedeniyle duran çalışmalar, TİKA ve Türkiye Diyanet Vakfının destekleriyle tamamlandı.

Ülkedeki en önemli Osmanlı eserlerinden biri olarak nitelendirilen ve UNESCO Dünya Miras Listesi'ne adaylık süreci devam eden, Ferhat Paşa'nın türbesinin de bulunduğu cami, yıkılışından 23 yıl sonra yeniden ibadete açıldı.

Biz de sizi dinliyoruz

DIYANET RADYO DİNLEMENİN

www.diyanetradyo.com

HZ. ÖMER (R.A) VE SİVİL TOPLUM

Dr. Murat KAYA

Hiz. Ömer'in ferdî ve idârî ahlâkına bugün her zamankinden daha çok muhtacıız. Bu sebeple öncelikle onun hayatını daha geniş ve tafsilatlı bir şekilde öğrenmemiz gerekmektedir. Daha sonra da hayatındaki güzellikleri hayatımıza yerleştirerek onun hedeflediği menzile doğru adım adım ilerlemeliyiz.

Mâlum olduğu üzere İslâm'da, Hulefâ-yı Râşidîn (istikâmet üzere olan râşid halifeler) döneminin çok mühim bir yeri vardır. Bu müstesnâ halifeler de Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali'dir. Allah onlardan râzı olsun! İslâm âlimleri onların söz ve fiillerini dinde delil olarak kabul etmişlerdir. Zira Rasûlullah Efendimiz (s.a.v):

"...Benden sonraya kalanlar pek çok ihtilaflar görecekler. O zaman yapmanız gereken şey, benim Sünnet'ime ve doğru yolda olan Hulefâ-yı Râşidîn'in sünnetine sarılmaktır. Bu sünnetlere sınıksız sarılınız!" buyurmuşlardır. (Ebû Dâvûd, Sünnet, 5/4607)

Allah Rasûlü (s.a.v), diğer hadîslerinde de onların hidâyet ve hak üzere bulunacaklarını, kendilerine tâbî olmak gerektiğini ifade buyurmuşlardır.

Bu makalede sizlere, Allah Rasûlü (s.a.v) Efendimiz'in ikinci mühim veziri ve yardımcısı olan Hz. Ömer'den bir nebze bahsedeceğiz. Hz. Ömer ki; Müslüman olması İslâm'a kuvvet, halîfeliği de bütün insanlığa rahmet olmuştur. Emsalsiz hizmetleriyle Müslümanların sayısı artmış, İslâm toprakları alabildiğine genişlemiş, hukuk ve devlet nizâmı büyük ölçüde yerine oturmuştur.

Ömer (r.a) adâletin timsâli idi. Allah yolunda kınayanın kınamasından korkmazdı. Hak bildiği yolda yürür, insanların ne diyeceğine hiç aldırılmazdı. Dünya hiç gözünde değildi. Fetânet ve firâseti dillere destandı. Hz. Ömer'in hilâfeti, gerek fetihler, gerek devlet işleri, gerekse ilmî faaliyetler açısından çok bereketli bir devir olmuştur. Rasûlullah (s.a.v), bu durumu mu'cizevî olarak daha önceden şu şekilde haber vermişlerdir:

"Ben rüyâmda kendimi bir kuyu başında makaralı bir kova ile su çekerken gördüm. O esnâda Ebû Bekir geldi ve zayıf bir çekişle kuyudan bir veya iki kova su çekti. (Çünkü onun hilâfeti kısa sürmüş, fazla fetihler yapamamıştı.)¹ Allah Teâlâ, onu mağfiret eyledi, (bu zayıflığı ona zarar vermez). Sonra Ömer bin Hattâb geldi ve o küçük kova, büyük bir kovaya dönüşüverdi. İnsanlar içinde, onun gibi muhteşem ve sağlam iş yapacak kuvvette başka birini görmedim! Nihâyet insanlar suya kandılar ve orayı develerin sulak ve eylek yeri gibi edindiler. (Yani onun zamanında İslâm, dünyaya iyice yerleşti, Müslümanların dâhilî ve hâricî fitnelerden korku ve sıkıntısı kalmadı, huzur ve sükûna erip rahatladılar.)" (Buhârî, Ashâbu'n-Nebî, 5, 6; Müslim, Fedâilü's-Sahâbe, 17, 19)

Rasûlullah (s.a.v), onun fazileti hakkında şöyle buyurmuştur:

"Allah Teâla, hakkı Ömer'in diline ve kalbine koymuştur."

Oğlu Abdullâh (r.a) der ki:

"İnsanların başına ne zaman bir iş gelse ve o hussusta insanlar bir şey söylese, babam Ömer (r.a) da başka bir şey söylese, mutlaka Hz. Ömer'in görüşü istikâmetinde bir vahiy gelirdi."²

Rasûlullah (s.a.v), diğer bir hadîs-i şerîflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Sizden önce yaşamış ümmetler içinde kendilerine ilham olunan isâbetli görüş sâhibi kişiler (muhad-

desûn) vardı. Şayet ümmetim içinde de onlardan biri varsa, hiç şüphesiz o Ömer ibn-i Hattâb'dır."

(Buhârî, Ashâbu'n-Nebî 6; Enbiyâ 54; Müslim, Fedâilü's-Sahâbe 23)

Rasûlullah Efendimiz (s.a.v) bir gün şöyle buyurdular:

"Uyuduğum esnâda gördüm ki insanlar bana arzolunuyordu. Üstlerinde gömlekler vardı. Bu gömleklerin kimi sadırlara kadar iniyor, kimi daha kısa idi. Ömer ibnü'l-Hattâb (r.a) da bana arzolundu. Üstünde (eteklerini yerde) sürüdüğü bir gömlek vardı."

Ashâb-ı kirâm:

"-Yâ Rasûlâllâh, bunu ne ile te'vîl (tâbir) ettiniz?" diye sordular.

Efendimiz (s.a.v):

"-Din ile tâbir ettim!" cevâbını verdiler. (Buhârî, İmân, 15)

Demek ki İslâm'ı, hayatın tamamına yaygınlaştırmak gerekir. İslâm, uzun bir elbise gibi her tarafımızı örtmelidir. Nitekim Cenâb-ı Hak şöyle buyurur:

"Ey Âdemoğulları! Size ayıp yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise yarattık. Takvâ elbisesi... İşte

1 Bu ifade, Hz. Ebû Bekir'in hilâfetine kısa olacağını, onun bazı büyük ve mühim fetihlere başlayıp ikmâl edemeden vefât edeceğini haber verir. Sonra gelen cümlede Allah Teâlâ'nın onu mağfiret edeceğini beyân edilmesi de, Cenâb-ı Hakk'ın ona hayırlı bir halef vermek suretiyle hilâfetine kısıtlılığını telâfi edeceğine işârettir. Nitekim Ömer (r.a), onun başlattığı, dinin ikâmesi, ilim ve cihâdın ihyâsı, İslâmî idârenin sınırlarının genişletilmesi gibi mühim işleri ikmâl ederek daha ötelere götürmüştür.

2 Tirmizi, Menakıb, 17/3682. Krş. Ebû Dâvud, Harâc, 17-18/2962; İbn-i Mâce, Mukaddime, 11/108; Ahmed, II, 53.

o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın âyetlerindendir. Belki düşünüp öğüt alırlar (diye onları indirdi)." (el-A'râf, 26)

Ömer (r.a) sert tabiatlı olmasına rağmen pek mütevazı idi. Yamalı elbise giyer, dul kadınların evine sırtında su taşır, toprak üzerine yatıp uyur, develeri kendi eliyle kaşağılayıp temizlerdi. Geniş toprakları, güçlü orduları olan bir devletin başkanı olması onu diğer insanlar gibi mütevazı ve sade bir hayat yaşamaktan alıkoymamıştı. Pahalı, lüks elbiseler giymekten kaçınır, diğer insanlar gibi gerektiğinde alelade işlerle uğraşmaktan çekinmezdi. Tanımayan kimse onun Müslümanların halifesi olduğunu asla anlayamazdı. Medine'den Mekke'ye çok sayıda yolculuk yapmış olduğu halde hiç bir zaman yanına çadır almamış ve yolda ağaç dalları üzerine bir çarşaf gererek basit bir şekilde dinlenmeyi tercih etmiştir.

Bir gün Hafsa (r.a), babası Hz. Ömer'e:

"-Ey Mü'minlerin Emîri! Bu elbiselerinden daha yumuşak elbiseler giysen, şu yemeğinden daha hoş yemekler yesen ne olur! Allah sana pek çok yerleri fethetmeyi nasip etmiş ve rızkı sana bollaştırmıştır!" dedi.

Ömer (r.a):

"-Şimdi sana karşı kendi yaşadığın halleri delil olarak getireceğim. Sen Rasûlullah (s.a.v) Efendimiz'in hayatta nasıl sıkıntılarla karşılaştığını bilmiyor musun?" diye söze başlayıp Rasûlullah (s.a.v)'in çektiği yokluk ve zorlukların bir kısmını hatırlattı. Kızı Hafsa (r.a) bunları duyunca ağlamaya başladı.

Ömer (r.a) sözlerine şöyle devam etti:

"-Sana şunu söyleyeyim ki; benim iki arkadaşım, bir yoldan gittiler. Şimdi ben onların gittiği

yoldan başkasına girerse onların vardığı menzilden farklı bir yere ulaşırdım. Vallahi şimdi ben onların yaşadığı sıkıntılı hayata ortak olacağım ki inşaallah sonunda onların vâsıl olduğu rahat hayata da onlarla birlikte kavuşabilirim!"³

Ömer (r.a), mert ve doğru sözlü olanları severdi. Yaptığı hata ve kusurların açıkça söylenmesini isterdi. Huzeyfe (r.a) şöyle anlatır:

Bir gün Hz. Ömer'in yanına gitmiştim. Evindeki bir kütüğün üzerine oturmuş sıkıntı içinde kendi kendine söyleniyordu. Yaklaştım ve:

"-Seni üzen nedir ey Mü'minlerin Emîri?" dedim.

"-İşte şudur!" diyerek eline işaret etti ve idareci iken yanlış işler yapmaktan korktuğunu anlatmak istedi.

"-Bu mu seni üzen şey, vallahi yanlış bir iş yaptığını gördüğümüzde seni düzeltiriz!" dedim. Bunun üzerine sevinerek:

"-Kendisinden başka ilâh olmayan Allah hakkı için, benden yanlış bir hareket zuhûr ettiğinde hakikaten beni düzeltir misiniz?" diye sordu.

"-Kendisinden başka ilâh olmayan Allah hakkı için, senden yanlış bir hareket gördüğümüzde seni mutlaka düzeltiriz!" cevabını verdim.

Buna çok sevindi ve:

"-Allah'a hamd olsun ki sizin içinizde, Muhammed (s.a.v)'in ashâbından, yanlışımı gördüğünde beni düzelterek kimseler vâretil!" dedi.⁴

Onun dindarlığı, Allah korkusu ve kul hakkına

3 İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, thk. Said Muhammed el-Leḥham, Beyrut 1989, VII, 79/34334; Nesâî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 389/11806. Krş. Ahmed, *Zühed*, yy. ts., s. 125; Suyûtî, *Târihu'l-Hulefâ*, Mısır, 1969, s. 128.

4 İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VIII, 154. Krş. Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-ummâl*, Beyrut 1985, V, 688/14196.

riâyeti, daha sonra gelenlerle kıyâs edilemeyecek derecede üstündü. Adâlet timsâli idi. Üzerine aldığı idârecilik vazîfesinin mes'ûliyetinden çok korkardı. Kendisi Medîne-i Münevver'e de olduğu hâlde Fırat ve Dicle kenarındaki tebaasının hâlini düşünürdü. Millî şâirimiz Mehmed Âkif Ersoy onun bu hassasiyetini şöyle terennüm etmiştir:

Kenâr-ı Dicle'de bir kurt aşırsa bir koyunu,

Gelir de adl-i ilâhî sorar Ömer'den onu!

Geceleri Medîne sokaklarında gezer, halkın durumunu kontrol eder, eksik ve problemleri tesbit ederdi. Hz. Ömer'in yardımcısı Eslem (r.a) şöyle anlatır:

Ömer (r.a) ile birlikte bir gece Medîne'nin kenar mahallelerinde dolaşırken çadırın içinde bir kadın gördük, birkaç çocuk etrafında ağlaşıyordu. Ocakta su dolu bir tencere vardı. Ömer (r.a) çocukların niçin ağladığını sordu. Kadın:

"-Açlıktan!" diye cevap verdi.

Ömer (r.a), üstelik tencerede çocukları avutmak için sadece su kaynadığını ve kadıncağızın, uytana kadar yavrularını böyle oyaladığını öğrenince kendini tutamayarak ağladı. Derhal zekât mallarının bulunduğu ambara gitti. Bir çuval un ve muhtelif gıdâ malzelemeri alarak sırtına yükledi. Çuvalı ben sırtlanmak istedim. Fakat Ömer (r.a):

"-Ey Eslem! Ben yükleneceğim! Çünkü çocukların hesabı, âhirette benden sorulacak!" dedi.

Kadının evine vardığımızda yemekleri pişirme işini de üzerine aldı. O, bir taraftan tencereyi karıştırıyor, bir taraftan da ateşe üflüyordu. Hatta dumanların sakallarının arasından girip çıktığını görüyordum. Bu şekilde yemeği pişirdi.

Sonra yemeği kendi elleriyle çocuklara yedirmeye başladı. Çocuklar doyunca geri çekilerek karşılına oturdu. Bir aslan kadar heybetliydi. Bir şey söylemeye çekindim. Çocuklar oynayıp gülüşünceye kadar bu şekilde durdu.

Sonra kalktı ve:

"-Ey Eslem! Onların karşısında niçin oturdum, biliyor musun? Onları gördüğümde ağlıyorlardı. Güldüklerini görmeden ayrılmak içime sinmedi, onlar gülümsemeye başlayınca içim rahatladı..." dedi.⁵

Ömer (r.a), merkezden uzak bölgelerdeki insanların, sıkıntı ve dertlerini kendisine ulaştıramadıklarından endişe ederdi. Bu sebeple onların durumunu yakından görebilmek için seyahatlere çıkmıştı. Bazı bölgeleri dolaşmış, başka yerlere de gitmeyi düşünürken ömrü vefâ etmemişti.

Bütün sahâbiler gibi Hz. Ömer de insanların faydasına olacak işler yapmayı bulunmaz bir fırsat, paha biçilmez bir ganimet ve kıymetli bir âhiret sermâyesi olarak görürdü. Bu sebeple imkân bulduğu ilk anda bir vakıf tesis etmeye koşmuştu. Oğlu Abdullah (r.a) şöyle anlatır:

"Babam Hz. Ömer'e Hayber'de (ganimetten) bir arazi düşmüştü. O da Rasûlullah (s.a.v) Efendimiz'e gelerek:

"-Ey Allah'ın Rasûlü! Hayber'de bir yerim oldu. Bugüne kadar onun gibi kıymetli bir yer hiç elimе geçmemişti. Onu ne yapmamı emredersin?" dedi.

Fahr-i Kâinât Efendimiz (s.a.v):

"-İstersen onu (Allah için) vakfedip tasaddukta bulunabilirsin!" buyurdular.

5 Ali el-Müttakî, XII, 648/35978.

Bunun üzerine Ömer (r.a) onu şu şartlarla vakfetti:

“O arâzinin aslı satılamaz, hibe edilemez ve ona vâris olunamaz. O fakirler, yakın akrabalar, köle âzât etmek, Allah yolunda cihâd, yolda kalmış kimseler ve misafirler içindir. Onu idare edenin, malı kendisine sermaye etmeden yemesinde ve arkadaşına yedirmesinde herhangi bir beis yoktur.” (Buhârî, Şurut, 19; Vasâyâ, 28; Eyman, 33; Müslim, Vasiyet, 15)

Ömer (r.a) devlet başkanı iken dahi kendisini toplumdan farklı görmez, insanlarla aynı şartlarda yaşamaya dikkat ederdi. Utbe bin Ferkad (r.a) şöyle bir hatırasını nakleder:

Bir seferinde Hz. Ömer’e hurma ve yağdan yapılan birkaç sepet helva götürdüm. Bana bunların ne olduğunu sordu. Ben de:

“İçlerinde yiyecek var, sana getirdim. Çünkü sabahtan akşama kadar insanların işleriyle uğraşıyorsun. Evine döndüğünde iyi bir gıdâ alarak kuvvetini muhâfaza etmeni istedim” dedim.

Ömer (r.a), sepetlerden birinin ağzını açtı ve:

“Ey Utbe, Allah aşkına söyle! Bunlardan her bir Müslümana bir sepet verdin mi?” diye sordu.

“Ey Mü’minlerin Emîri! Kays Kabîlesi’nin bütün mallarını harcasam yine de her Müslümana bir sepet helva veremem!” dedim.

Bu sefer Ömer (r.a):

“Öyleyse bana da lâzım değil” dedikten sonra kuru ekmek ve sert etlerle yapılmış bir sahan tirit getirtti... Sonradan bana, etlerin iyi taraflarını uzaklardan gelen Müslüman misâfirlere ikram ettiğini, sert yerlerini ve sinirlerini de kendisinin yediğini söyledi... (Ali el-Müttakî, XII, 627/35936)

H. Ömer, toplumu ilgilendiren meselelerde karar vereceği zaman Müslümanların görüşüne başvurur, onlarla istişare ederdi. “İstişâre yapılmadan tatbik edilen işler başarısızlığa mahkûmdur” derdi. Genç yaşlı bütün âlimler (Kurrâ) onun danışma meclisinde bulunurlardı.⁶ İstişârede şu usûlü takip ederdi:

Önce meseleyi Müslümanlardan ulaşabildiği çoğunluk ile görüşür, peşinden Kureyşlilerin düşüncesini sorar, son olarak da sahabîlerin görüşlerini alırdı. Böylece en isabetli fikre ulaşırdı.

Zor bir mes’eleyle karşılaştığında gençleri çağırıp onlarla istişârede bulunduğu, akıllarının keskinliğinden istifade ettiği de bilinmektedir.⁷

O, insanlara bir şeyi emrettiği veya yasakladığı zaman, evvelâ kendi âilesinden başlardı. Âile fertlerini bir araya toplayarak onlara şöyle derdi:

“Şunu ve şunu yasakladım. İnsanlar sizi yırtıcı kuşun eti gözetlediği gibi gözlerler. Siz bu yasağı çiğnerseniz onlar da çiğnerler, siz korkup geri durduğunuzda onlar da böyle yaparlar. Allah’a yemin ederim ki, her hangi biriniz bu yasaklara uymazsa, bana yakın olduğu için ona daha fazla ceza veririm. Şimdi isteyen ileri gitsin, isteyen de geri dursun!”⁸

H. Ömer’in ferdî ve idârî ahlâkına bugün her zamankinden daha çok muhtacız. Bu sebeple öncelikle onun hayatını daha geniş ve tafsilatlı bir şekilde öğrenmemiz gerekmektedir. Daha sonra da hayatındaki güzellikleri hayatımıza yerleştirerek onun hedeflediği menzile doğru adım adım ilerlemeliyiz.

6 Buhârî, Tefsîr, 7/5, 110/4; l’tisam 2.

7 Beyhakî, es-Sünenü’l-kübrâ, Dâru’l-fikr, ts., X, 113.

8 İbnü’l-Cevzî, Menâkibu Emîri’l-Mü’minin Ömer b. el-Hattâb, thk. Ali Muhammed Ömer, Kâhire 1997, s. 266.

Kubbeli
ve Çatılı Her
Türlü Cami ve
Dini Yapılar

Eğitim
Tesisleri ve
Yurt Binaları

Kamu ve
Sosyal Hizmet
Binaları

Restitüsyon
Projeleri

**Dini yapılar,
özellikle de cami
projeleri ve inşaatları
konusundaki tecrübesiyle
alanında rakipsiz olan
KOMAŞ tarafından hizmet
verilen alanlar:**

Restorasyon
Projeleri

Konut ve
Ticari
Alanlar

Tadilat Bakım
Onarım İşleri

Betonarme
Güçlendirme
İşleri

Sağlık
Tesisleri

Bakü Şehitlik Camii yeniden ibadete açıldı

Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de uzun zamandır kapalı olan Şehitlik Camii'nde tadilat işlemleri tamamlandı.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 1996'da yaptırılan ve 2009'da tadilat için kapatılan Şehitlik Camii yeniden ibadete açıldı. Türk Şehitliği'nin de içinde bulunduğu Şehitler Hiyabanı'nın yanı başındaki camide, Müslümanlar daha önce olduğu gibi ibadetlerini eda edebilecek.

Azerbaycan Milli Meclisi ve Savunma Bakanlığı binalarının yakınındaki Şehitlik Camii, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'yü 1918'de Ermeni ve Bolşevik çetelerin işgalinden kurtaran Kafkas İslam Ordusu şehitleri anısına inşa edilmişti.

Ülkemizde ve yurt dışında cami inşasının bayraktarı

Kurulduğu günden bu yana yurt içinde ve yurt dışında yaptırdığı cami ve eğitim binalarıyla İslam medeniyetindeki kutlu geleneği sürdüren Türkiye Diyanet Vakfı, yapımına 1967 yılında başlanan Ankara Kocatepe Camii'ni tamamlayarak milletimizin istifadesine sunmasının ardından bugüne kadar ülkemizde 3 bin 603

camii, 419 mescit, 2 bin 582 Kur'an kursu, 5 eğitim merkezi, yurt dışında 25 ülkede ise 100'ün üzerinde cami ve eğitim binası yapmıştır.

Abidevi nitelikte olan ve bir külliye şeklinde düşünülen Kocatepe Camii, Adana Sabancı Merkez Camii, Konya Hacı Veyiszade Camii başta olmak üzere, il ve ilçelerdeki camilerin bir kısmı Türkiye Diyanet Vakfı tarafından inşa edilerek milletimizin istifadesine sunulmuştur.

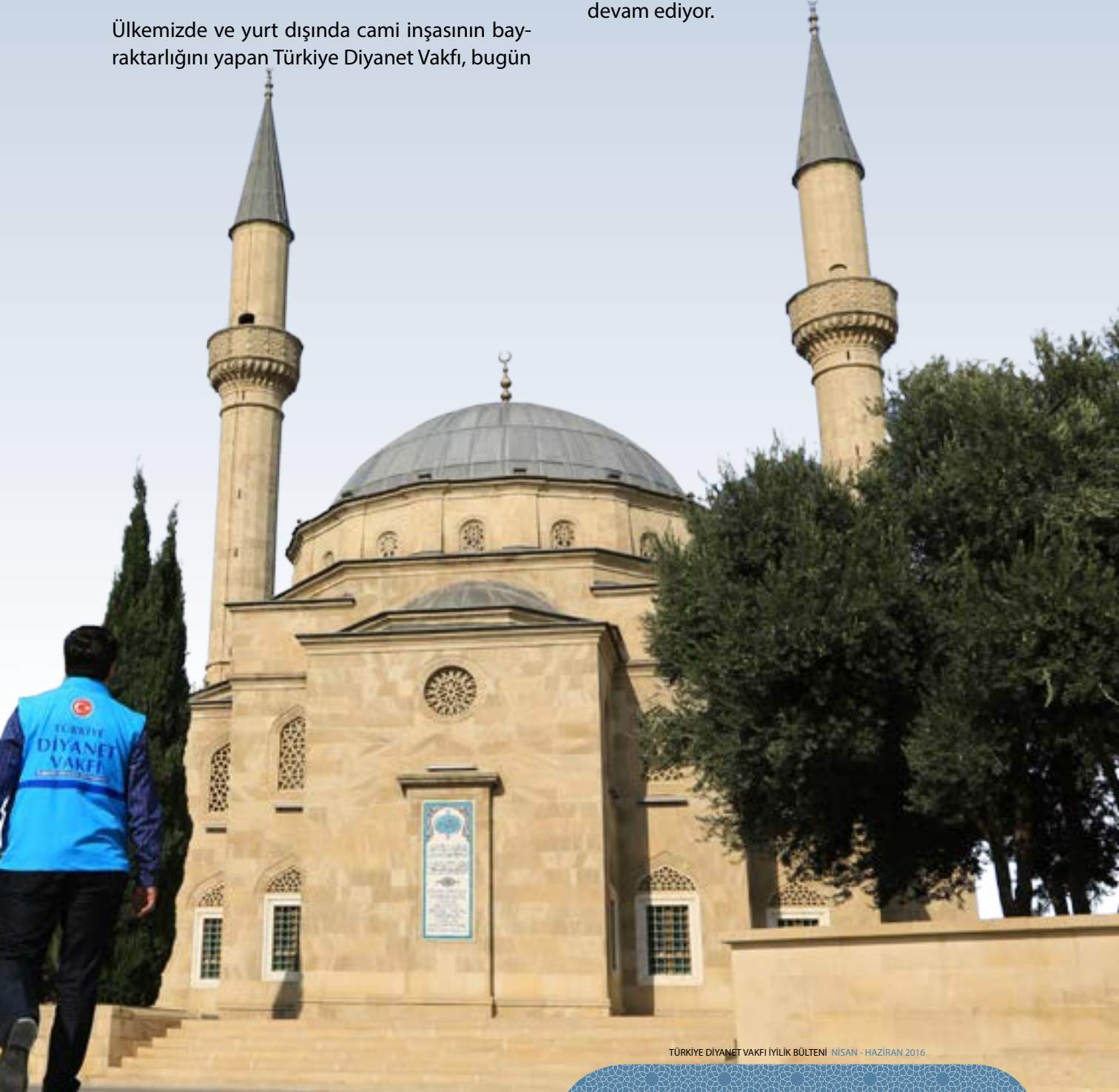
Ümmetin her bir ferdi ile gönülleri buluşturan birlik mekânları inşa eden Türkiye Diyanet Vakfı, cami ve eğitim merkezi yapım faaliyetlerini sadece ülkemizle sınırlı tutmamış; Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetleri ile başladığı yurt dışı cami faaliyetlerini, Kırım, Kafkasya ve Balkanlarla sürdürmüş, bugün bu faaliyetlerini gönül coğrafyamızın serhat noktaları olan Afrika, Asya Pasifik ve Güney Amerika ülkelerine kadar taşımıştır.

Azerbaycan'da Bakü Şehitlik Camii'nin yanı sıra Karaçukur Camii, Yevlak Çorumlular Camii, Azerbaycan Mehtabat Camii, Kuba Mescidi, Leki Camii, Kusar Mustafa Kazdal Camii, Nahçıvan Kazım Karabekir Camii ile Bakü Devlet Üniversitesi kampüsü içerisindeki İlahiyat Fakültesi Camii de Türkiye Diyanet Vakfı tarafından inşa edilmiştir.

Ülkemizde ve yurt dışında cami inşasının bayraktarlığını yapan Türkiye Diyanet Vakfı, bugün

ezan sesine hasret Müslümanlar için de ABD, İngiltere, Rusya, Haiti, Belarus gibi ülkelerde sevgi mekânları camiler inşa etmektedir. Vakfımızın halen 9 ülkede 17 cami inşaatı, 7 ülkede de yer tahsis ve projelendirme işlemleri olmak üzere 24 cami projesi bulunuyor. Ülkemizde ise 5 caminin inşaatı, 4 caminin ise proje işlemleri devam ediyor.

Hayrın olmadığı yerde ırmaklar akar mı?

Şükrü Altın

Araştırmacı-Tarihçi Yazar

Bir varmış bir yokmuş... Öyle değil mi? İnsanoğlu bir var oluyor, sonra bir de yok... Bunlardan biri de Safranbolu ilçesinin "tarihî ayakkabı boyacısı" Muzaffer Çevik idi. Öldüğünde Muzaffer, kendi adının da öyle anılmasını istemişti.

Çocukluğu kır çiçeklerinin estiği köylerde geçmişti Muzaffer'in. İlkokul yaşlarında ailesiyle birlikte Safranbolu'ya taşındılar. Babası, Safranbolu'nun eski çarşı denilen mahallesinde eski bir ev almıştı. Hani şu dünyaya ün salmış Safranbolu evlerinden...

Artık Muzaffer'in baba evi orasıydı... Muzaffer küçük yaşta ayakkabı boyacılığı yapmaya başladı. Her gün işine gidip para kazanıyordu. Kazandığını da annesine veriyordu. Muzaffer için ana, hem can yoldaşı hem de şefkatti. Akşamları özlemle içini döktüğü sırdaşıydı.

Muzaffer gençlik yıllarına kadar boyacılığa devam etti. Delikanlılık çağı geldiğinde devlet işine girmeyi çok istiyordu. Uğraştı, hayal etti ama gerçek olmadı. Yine yaldızlı sandığı ile baş başa kaldı. Severe yapıyordu işini Muzaffer. Kismete, kadere inanmıştı bir kere...

Kismet dedi...

Yaldızlı boya sandığını her sabah sarılırcasına kucaklayarak yerinden çıkarıyordu, Safranbolu çarşısının Bankalar Caddesindeki yere... İnsanların ayakkabılarını öyle güzel boyuyordu ki adeta ayna gibi parlatıyordu. Müşterileri tarafından çok sevilmişti. Çok da müşterisi oldu.

Aylar yıllar geçti... Muzaffer yiğit bir Türk askeri oldu. Askerliğini bitirince tekrar ayakkabı boyacılığına döndü. Anne babası ile birlikte mutlu bir yaşamı vardı. Ne de olsa ana baba ocağı ruhunu okşuyordu.

Hayalinden hiç çıkaramadığı devlet memurluğu gibi işine vaktinde riayet ederek, düzenli gidiyordu. Sabah saat sekiz akşam beş arası görevi başında mutlaka bulunurdu. İşinin ehli biriydi. Seviliyordu dostluğu, sıcaklığı herkesçe...

Sıra da evlenmek vardı. Herkes gibi yuva kurmak onun da hakkıydı. Evlilikle ilgili çok hayal kurdu, çok çabaladı. Benim de bir ailem olsun düşüncesi kalbinde bir çiçek gibi açıyordu. Kismeti mi kapalıydı bilinmez... Evlilik hayali bir türlü gerçekleşmiyordu. O yine sıcak bir yuva kurabilir miyim diye umudunu hiç yitirmedi. İçindeki evlilik duygusu aslında onun gizli sevdasıydı. Hayalinde çocuğuna vereceği isim aklından geçmiş miydi kim bilir...

Muzaffer kendi sigortasını yatırarak geleceğini düşündü. İlk önce tarım sigortası yaptırarak düzenli primlerini yatırdı. Sonraki yıllarda hastalanınca Ahmet Güneş isminde bir dostu SSK'ya geçişini yapıverdi. Çünkü yaşlandığında sigortadan daha fazla yararlanacaktı.

Kendi sözüyle 'tarihî ayakkabı boyacısı' Muzaffer, küçük mutluluklarla yetindi. Kibir, gurur demeden yüzlerce binlerce ayakkabı boyadı tam kırk yıl... Esnaflar, eczacılar iki üç ayakkabı birden getirip poşetle bırakıyorlardı. On kilometre uzakta

Karabük'ten bile poşet içinde toplu ayakkabılarını getirenler vardı. Üç lira yerine beş lira veren de oldu, al sana yüz lira diyen de. Boyacıdan öte bir dosttu o... Çok müşterisi vardı. Evlerinden telefon edenler dahi çıkıyordu.

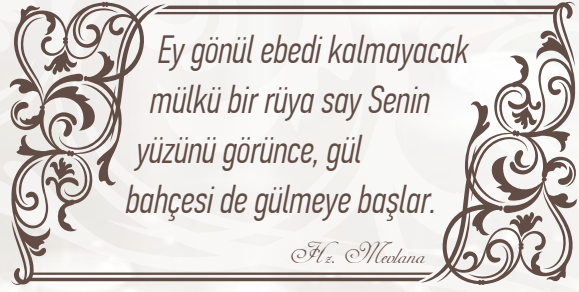
"Muzaffer Usta, gel şu ayakkabıları al..."

Canı sıkılan, onun boya sandığının yanına oturup sohbet ederdi. İnsanları yüreğinin köşkünde ağır-lar gibiydi. Bu yüzden çok arkadaşı oldu.

Muzaffer son nefesine kadar son lokmasını bo-yacılıktan kazandı. Yıldızlı boya sandığı, onun sevgilisi olmuştu adeta. Sabahları erkenden kal-kıp işine gitti. Kışları kar yağmur, yazları sıcak toz demeden, istisnasız her gün aynı saatlerde gö-revinin başındaydı. Yolda karşılaştığı arkadaşları, nereye gittiğini sorduklarında, "Boya sandığımı açacağım," derdi.

Akşam da hava kararırken alaca karanlıkta evine geldi.

Muzaffer 41 yaşına geldiğinde bir gün çok büyük acı yaşadı. Çoklu organ yetmezliğinden annesi babası aynı gün vefat etmişti. Sanki anlaşılmışçası-na birer saat arayla ahirete yolcu oldu iki nimeti...

Bu katmerli acıydı. İçin için ağlıyordu. İşte Muzaf-fer için acı ve gariplik o zaman başladı. Dünyada tek başına kalmış gibi oldu. Yalnızlık zordu. Evin-de bir etek hıştırtısı bir de çocuk çığlığı çok aradı.

Muzaffer'in iki kız bir de erkek kardeşi vardı. Erkek kardeşi genç yaşta vefat etmişti. Kız kardeşleriyle ise sadece var denecek kadar görüşüyorlardı. Köprü kuracakları yerde aralarına duvar örmüş-lerdi. Muzaffer'e sıcak bir el uzatmadılar. Miras malı diye enişte, baba evinden ara ara eşya alı-yordu. İşe yarar ne varsa sessizce taşıyordu. Kapı anahtarından bir tane de eniştesinde vardı.

Kardeşleri bir gün tarihî Safranbolu'daki baba evini satmak istediklerini söylediler. Muzaffer bu baskıyla kendine bir ev aldı. Boyacılıktan biraz para biriktirmişti. Biraz da borçlandı. Safranbo-

lu'da Emek Mahallesi'nden bir apartmanın giriş katından iki oda bir salon almıştı. Bu küçük dairenin içini kendi imkânları ölçüsünde yaptırdı.

Ölümünden dört yıl öncesiydi. Artık yeni evine taşınma vakti gelmişti. Karlı soğuk bir gün araba tutarak baba evinden kendi eşyalarını yeni evine taşımaya başladı. Halasının çocukları ve yakın komşuları da yardım ediyorlardı. Babadan kalma eski halı ve kilim parçalarını Huriye Hanım yıkattırdı. Nakliye ve temizleme parasını ödeyerek Muzaffer'in evine götürüp serdi. Halılar tertemizdi, yeni gibi olmuştu.

Kış mevsimiydi. Muzaffer yeni evine kar kış demeden yerleşti. Fakat evde yemek yapmasını bilemiyordu. Çamaşırlar yıkanacaktı. Yalnızlık adeta düşman gibi üzerine çökmüştü. Anne-baba yokluğu çok ağır geldi Muzaffer'e... Hele anne özlemiyle dalıp dalıp gidiyordu...

Kardeşlerinin isteğiyle babadan kalan eski ev de satıldı. Muzaffer de hissesine düşen parayı alarak yeni evin banka borçlarını kapattı. Evinde gezinirken, "Ah bir eşim olsaydı..." diye iç geçiriyordu. Bir eş hayali, yüreğinde küllenmiş bir yaraydı. Evlilik sanki hasret gömleği idi.

Soğuk kış günleri Muzaffer'i hasta etmişti. Üşümek nedir duymasa da vücudu hep titredi. Kışları karla rüzgârla arkadaş oldu adeta... Aradan kısa bir zaman geçince Muzaffer hastalandı. Ciğerlerini üşütmüştü. Hastalığı duyan halakızı Huriye Hanım evine davet etti. Yemek yediriyor, üstünü

başını yıkıyordu. O günden sonra Muzaffer sık sık hastalanmaya başladı. Zor günleri başlamıştı Muzaffer'in. Son zamanda halasının kızı Huriye ve eşi bakıyordu. Halası da sürekli kızına, "Aman yavrum, gelmediği günlerde evine yemek götür," diye söylenirdi.

Huriye pişirdiği yemeklerden iki üç tabak da Muzaffer'e götürürdü. Pilav, lahana dolması ne olursa hep ikram etti. Çoğu zaman da evine çağırırdı Muzaffer'i. Muzaffer atasından gördüğü örf ve adetlere bağlıydı. Gönlü zengindi. Gittiği yere eli boş gitmiyordu. Halakızının evine her gidişinde bir şeyler alıp götürüyordu. Misafir şekerinden ekmeklik una kadar... Az da almazdı. Cömert bir yapısı vardı. Alan el değil veren el olmak istiyordu.

Muzaffer Cuma günleri banyosunu yapar, temiz elbiselerini giyer, bayrama gider gibi camiye hazırlanırdı. Cuma namazlarını kaçırmazdı. Hele cenaze namazında camide en ön safta o görülürdü. Cami avlusuna gelen hemen her cenazenin namazını kılmıştı.

Muzaffer ağır bir hastalığa yakalanmıştı. Bu sinisi hastalığının farkında değildi. Daha 48 yaşında olmasına rağmen... Akciğerlerinden çok rahatsız oldu. Huriye Hanım haline acıdığı için sık sık evine davet etti. Halakızı artık dert ortağıydı. İçini sadece ona, bir de anne yarısı halasına döküyordu. Bir gün halakızının evine nefes nefese gelecek, "Çok hastayım," dedi.

Halakızı Huriye de, "Muzaffer yarın beraber doktora gidelim, ben de kendi hastalıklarımı baktıracam," dedi.

Birlikte Safranbolu Devlet Hastanesi'nde, Dr. Mehmet Bey'e gittiler. Doktor Mehmet her ikisini de muayene ettikten sonra Huriye'ye dönerek, "Bunu Ankara'ya götürün," dedi.

Halakızı doktora, "Neyi var doktor bey?" diye endişeyle sordu.

"Hastalığı çok ciddi..."

Kardeşleri Muzaffer ile ilgilenmiyorlardı. Muzaffer sonraki günlerde Ankara'ya hastaneye gitti. Doktorlar kendisine akciğer kanseri olduğunu söylemişlerdi. Masum bir iç çarpıntısıyla çenesi titredi. Ne diyeceğini bilemedi. Saklı bir hüznün vücudunu kapladı. Dünya ile bağı kopmuştu adeta. Ankara'da amcasının kızının evinde kaldı. 20-25 gün kemoterapi ışın tedavisi gördü. Yattığı odada geceleri gizli gizli inliyordu. Kemoterapinin verdiği acılarla filiz dalları gibi bükülüyordu.

Ya al götür geri kalanımı,

Ya gel tamamla eksik yanımı!

der gibi ağlıyordu. Namaz sûrelerini okuyarak rahatlıyordu uykusuz gecelerde...

Sonra Safranbolu'ya döndü. Muzaffer hızlı hızlı yürürdü. O ağır hastalığına rağmen, kar yağmur demeden yine ayakkabı boyacılığına devam etti.

Muzaffer'in hastalığı kısa sürede arttı. Artık emektar yaldızlı sandığını bırakmak zorunda kaldı. İçinde çalışma isteği vardı. Fakat hastalığı ilerlemişti, kan kusuyordu. Yaşlı halası bunu duyduğunda dayanamayıp, "Kızım Huriye, git, Muzaffer'i bize getir" dedi.

Halakızı Muzaffer'i kendi evine getirdi. Arka odaya yatırdılar. Zorla yemek yediyorlardı. Yediklerini kusarken ciğerlerinden kan geliyordu. Kanser alevi adeta ciğerini kavuruyordu. Halası bu haline dayanamadı. "Kızım, yarın Muzaffer'i Karabük'e hastaneye götür" dedi.

Kusma ve kanama birbirine karışmaya başlamıştı. Sabah erkenden Karabük'e götürüp hastaneye yatırdılar. Yapılan tedavi ile kanaması kesildi. Sonra Ankara'ya tekrar gitti. 12 gün Keçiören Atatürk Sanatoryum Hastanesi'nde yattı. Biraz rahatlamıştı. Ankara'daki yakınları durumunu öğrendiklerinde çok korkmuşlardı. Telefonla Safranbolu'daki halasına bildirdiler.

Tedavisi bittikten sonra Muzaffer Safranbolu'ya tekrar geldi. İki gün geçmişti ki Muzaffer halasının evinde tekrar darlandı. 14 Şubat akşam 5'te

Karabük'teki hastaneye acilen yatırdılar. Hastanede çok ağırlaştı. Doktorların müdahalesiyle biraz kendini toparladı. Ağır geçen hastalığı sırasında başında halakızı Huriye'den başkası yoktu. Her gün ziyaretine gidiyordu. Bir gün Muzaffer halakızına, "Abla benim cenazem çok kalabalık olacak," dedi.

Öleceğini biliyor muydu yoksa...

"Düşünme sen bunları, iyileşeceksin," dendiğinde, "Benim sevenim çok abla," dedi.

Biraz düzelme üzerine hastaneden taburcu oldu. Safranbolu'ya tekrar getirildi. Sevdığı esnaf arkadaşlarını helalleşir gibi ziyaret etti. Dostlarına evini bir hayır kurumuna bağışlayacağından bahsetmişti. Akşam halasının evine geldiğinde bambaşka âlemlere dalmıştı. Ağzından mırıltıyla "Lâ ilâhe illallah" sözü dökülüyordu. Arka odaya yatırıldı. Odada dua mırıltısıyla dudakları kıpırdıyordu. Arada bir de yüksek sesle kelime-i şehadet getiriyordu. Halakızına seslenerek, "Abla Safranbolu müftüsünü bana çağırabilir misin?" dedi.

"Ne yapacaksın Muzaffer?"

"Abla evimi Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışlamak istiyorum" dedi.

Muzaffer dünyadan umudunu kesmişti. Ahiret yolcusu olduğunu biliyordu. Kırk sekiz yıl sonra bütün zorluklarla sahip olduğu kıymetli evi artık gözünde yoktu. Israrla evinin tapusunu Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışlamak istediğini tekrarlıyordu. Hayrın gönül bahçelerine ihsan damlaları yağdıracağını biliyordu. Muzaffer, mükâfatı yüksek bir hayata hazırlanıyordu. Gülleri çağlar boyu açacak, nur goncaları boy verecek bir hayat...

Huriye Hanım aşırı ısrarına dayanamayıp müftülük yetkililerine haber verdi. Akşamüstü eve Safranbolu Müftüsü Hasan Güneş, müftülük çalışanı Mehmet Dingil, bir de komşuları olan Eflani müftüsü Mehmet Günaydın geldiler.

Muzaffer'in hastalığını uzun uzun sordular. Tedavisi hakkında konuştular. Arkasından Müftü

Kur'an okudu, Muzaffer'e tövbe istiğfar yaptırdılar, şifa dilediler, Muzaffer çok mutlu oldu. Sonra Müftü Hasan Güneş'e dönerek, "Müftü Bey, evimi Diyanet Vakfı'na bağışlamak istiyorum" dedi.

Müftü Hasan Güneş Hoca bir anlam veremedi. Bu kadar güzel sohbetin arkasından Muzaffer tekrar, "Esnaflardan yakın arkadaşlarımla da konuşarak çok düşündüm. Evimi Diyanet Vakfı'na bağışlamak istiyorum," dedi.

Muzaffer ısrarla bu sözü tekrar ediyordu. İlçe Diyanet Vakfı Şube Başkanı da olan Müftü Bey, "Akli melikelerin yerinde mi?" diye sordu.

"Yerinde Müftü Bey."

"İyi düşündün mü?"

Muzaffer çok iyi düşündüğünü söyledi. Fakat Müftü Bey, "Yine de sağlık raporu alınması gerekir" dedi.

Ertesi gün Muzaffer'e hastanede sağlık raporu alındı. Muzaffer'in akli melekeleri yerinde diye rapor verdiler. Doktorlar Muzaffer'e her şeyi sordular. Uzun uzun konuştular. Çok güzel cevaplar verdi. Muzaffer hep Allah rızası için bağış yapacağını söylüyordu. Ailesinin ve çocuklarının olmadığını tekrarlıyordu.

Pazartesi günü Safranbolu Tapu Müdürlüğüne hep birlikte gittiler. Halakızı da yanlarındaydı:

"Abla söyle acele etsinler ne olur!.."

Muzaffer biraz zaman geçince tapu işlerini yapanlara, "Çabuk yapın şu işleri" dedi.

Hemen öleceğini mi sanıyordu bilinmez. Yoksa ağrılarından hastaneye mi gitmek istiyordu... Evin tapusunu acele vermek istiyordu. Tekrar halakızına dönerek, "Abla çabuk olsunlar" dedi.

Bu konuştuğunu tapu yetkilileri de duyuyordu. Muzaffer'in gönlü güvercin yüreği gibi çarpıyordu. İçi sızım sızım sızıyordu. Yine söylendi:

"Tapu işleri bitmedi mi hâlâ?"

Haftanın ilk günüydü. Belgeler hazırlanırken sanki görünmeyen bir el yardım ediyordu. Her şey anında yapılıyor, tapu işlemleri tıkır tıkır yürüyordu. Nihayet bir günde bitmeyen tapu işlemleri aynı gün bitirildi.

Ne var ki Muzaffer akşam yine daraldı. Ağzında kan lekeleri vardı. Kanser karabasan gibi vücuduna çökmüştü. Diyanet yetkilileri ve halakızı Muzaffer'i Karabük'te özel bir hastaneye götürdüler. Acil bölümde doktorun verdiği serum ve ilaçlarla biraz rahatladı. Doktoru Murat Karabulut başına gelerek, "Muzaffer seni yoğun bakıma alayım mı?" dedi.

"Al doktor bey..."

Razı olmuştu sanki ölüme...

Muzaffer yoğun bakıma yatırıldı. Kalan zamanını mı sayıyordu bilinmez. Bir garip sevinçle tevekkül içinde kelime-i şehâdet getiriyordu. Hastalık şöyle dursun ölüm sevgilisi olmuştu adeta...

Huriye Hanım ertesi gün hastaneye Muzaffer'i ziyarete gitti. Belki bir lokma yer diye sevdiği yemeklerden Muzaffer'e götürüyordu. Çarşamba akşamı yine ziyaretindeydiler. Muzaffer ise ölümle pençeleşiyordu. Başucunda bekleyen Huriye ablasına, "Abla benim cenazem çok kalabalık olacak" diyordu. "Minareden salamı verirlerken 'tarihi ayakkabı boyacısı' diye söylensinler."

Halakızı Huriye Hanım hastane koridoruna çıkınca çok ağladı. Gözlerindeki yaşlar yanaklarında iz bırakıyordu adeta... Huriye'nin annesi de hastaydı. Fakat bunu Muzaffer'e duyurmadi. Halakızı iki hastası için de çırpınıyordu. Göz kapaklarında tuttuğu gözyaşlarını yalnız kaldığında damla damla döküyordu.

Çarşamba günü kendi kız kardeşi nereden duyduysa ziyaretine gelmişti. Hemşire hanım ziyarete gelen ablasını doktor odasına çağırıp kâğıt imzalatmıştı. Bu Muzaffer'in ölüm fermanıydı sanki...

Perşembe günü Huriye Hanım yine Muzaffer'in ziyaretine geldi. Muzaffer konuşmaya çabalıyordu.

Kendini zorlayarak, "Abla diyalize girdim, şimdi çok rahatım," dedi.

"İyi olmuş bak şimdi daha iyisin. Muzaffer sen iyileşeceksin," dedi.

Günlerden Cuma'ydı. Hani şu mübarek Rahman kapısı Cuma... Mümin'in Bayramı Cuma... Karabük'teki hastane de yoğun bakımda bulunan Muzaffer, gece yalnız yatıyordu. En şiddetli yıldırımlar çarpmış gibi birden çırpınmaya başladı. Dilinden acı acı sayıklar gibi kelimeler dökülüyordu.

"Huriye abla! Huriye abla..."

Son sözleri oldu. Bir veda, bir Allah'a ismarladık diyemedi. Çırpınmalar durdu. Ruhun akis merkezi olan gözleri kapandı. Nefes almıyordu artık altın kalpli yalnız adam...

"*Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn*" (Bakara,156)

Bir varmış bir yokmuş ile başlayan hayat artık yoktu. Ertesi sabah doktoru halakızı Huriye'yi arattır-mıştı. Kardeşlerini arayan olmamıştı. Huriye ve eşi haberi alınca hastaneye koştular. Kendi ablası da duyup gelmişti. Ablasını tanımayan görevli başta onu içeri almıyordu. Ablası olduğunu öğrendikten sonra aldı.

Muzaffer'in Cuma gecesi can saati durmuş Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu. Belediye'ye ve müftülüğe telefonla haber verildi. Cumartesi günü, Huriye Hanım, müftülük ve belediye yetkilileri sabah hastaneye gittiler. Öğlen saat 2'de cenazeyi alıp Safranbolu'ya getirdiler. Mezarlığın gasil hanesinde yıkadılar. Akşam da mezarlık morguna kaldırdılar. Muzaffer'in cenazesi bir gece de morgda kaldı. Ertesi gün çok kalabalık bir grupta cenaze namazı kılındı. Kardeşleri başta olmak üzere İstanbul'dan, Ankara'dan ve Karabük'ten çok gelen oldu. Belediye Başkanı dâhil tüm müftülük yetkilileri ve halktan çok kişi katıldı cenaze merasimine. Sağlığında konuştuğu gibi cenazesi kalabalık olmuştu. Safranbolu'da mahalle komşusu olan Eflani Müftüsü Mehmet Günaydın cenaze namazından önce kısa bir vaaz etti. Arkasından Safranbolu

Müftüsü Hasan Güneş namazını kıldırdı. Tekbirler ve dualarla mezarlığına götürülüp defnettiler. Artık mezarı onun yeni eviydi...

Muzaffer'in gizli parası çıkmadı. Sadece dairesi vardı, onu da Allah rızası için Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışlamıştı. Evet, sadece Allah rızası için...

Ezelden ebede tabut içinde giden yolculuğu müftülük tarafından kamera ile kayda alındı. Seveni çokmuş, büyük bir devlet adamı gibi büyük bir kalabalıkla uğurlandı. Dostlarının gözyaşları yağmur gibi döküldü. Cenazesinde vatandaşın biri Muzaffer'in ruhu için helva ekmek dağıtmıştı.

Kaderiyle yaptığı savaşı kaybeden Muzaffer, Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu. Allah cennet bahçeleriyle sevindirsin. Hz. Peygamber^(sav) şefa-atçisi olsun...

ÂMİN!..

TDV Safranbolu Şubesi'nden Vefa Örneği...

Muzaffer Çevik'in ruhuna ithafen Türkiye Diyanet Vakfı Safranbolu Şubesi tarafından 02.04.2016 Cumartesi günü Köprülü Mehmet Paşa Camii'nde mevlit okutuldu. Mevlit programı öğle namazından önce Eflani İlçe Müftüsü Mehmet Günaydın Hoca'nın vaazı ile başladı. Safranbolu'nun değerli hafızlarının icra ettiği programa Safranbolu İlçe Müftüsü Hasan Güneş Hoca bir bahir mevlit okuyarak iştirak etti. Safranbolu Vaizi Mustafa Canlı Hoca'nın da yaptığı duanın ardından, katılan halka Türkiye Diyanet Vakfı Safranbolu Şubesi tarafından pide ve ayran ikram edildi.

ÖZGÜRLEŞTİREN İHSAN MERKEZLERİ VAKIFLARIMIZ

Dr. Adem ERGÜL

Aziz Mahmûd Hüdâyî Vakfı

Yurt İçi Eğitim ve Kültür Hizmetleri Genel Müdürü

Vakıf medeniyetimiz, verenin alan üzerinde efendilik ve hâkimiyet kurma zulmüne engel olan, medeniyetimizin en mühim hayır müesseselerinden biri olmuştur.

İnsan onuru ile yaşar, denilir. Bu itibarla kişinin en önemli manevî haklarından birisi ve belki en önemlisi, onun şahsiyet ve izzetinin korunmasıdır. Bunun içindir ki, insanın Allah'tan başkasının huzurunda eğilmesi, kulluk yapması asla istenmemiş, hatta büyük günahlardan biri sayılmıştır. İşte İslâm, insanın fıtratında var olan bu hakkını en güzel şekilde korumuş ve bu hakkı ihlâl girişimlerinin tümünü zulüm olarak görmüştür. Zengin fakiri, âlim câhili, âmir memuru, patron işçiyi küçük görmeyecektir. İslâm edebi budur.

Mülkün sahibi Allah'tır. Bütün nimetlerin hazinesi O'nun katındadır. Tasarruf O'na aittir. Müslümanın inanç dünyasını ve hayata, insana, varlığa ve hadiselerle bakışını bu yüce prensipler inşa eder. Rabbimiz şöyle buyurur:

"Allah, kullarından dilediğine bol verir ve (dilediğine) kısar. Şüphesiz Allah, her şeyi hakkıyla bilendir." (Ankebût Sûresi, 62)

"De ki: "Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin. Dilediğinden de mülkü çeker alırsın. Dilediğini aziz edersin, dilediğini zelil edersin. Hayır senin elindedir. Şüphesiz sen her şeye hakkıyla gücü yetensin." (Âl-i İmrân, 26)

Âlemlerin Rabbi ve Yaratıcısı olan Yüce Mevlâ-mız, şu âlemde insanları birbirine muhtaç yaratmıştır. Kimini varlıklı, kimini de muhtaç kılmıştır. Her birine de vazifesini ve sorumluluğunu hatırlatmıştır. Hiçbir kulunun nimetlerle şımarmasını doğru bulmamış, geçici menfaatleri değer ölçüsü kılmamıştır. Yeryüzünde hangi sebeple olursa olsun büyüklenmeyi ve kullarının hakir görülmesini asla doğru görmemiştir. İşte vakıf medeniyetimiz, verenin alan üzerinde efendilik ve hâkimiyet kurma zulmüne engel olan, medeniyetimizin en mühim hayır müesseselerinden biri olmuştur.

"İnsan ihsanın kuludur" denilmiştir. Ancak insanı köleleştiren ihsan, gerçekten ihsan mıdır? İhsan

etmenin karşılığı muhatabın hürriyeti ise bu nasıl bir hayır olabilir?

Öyleyse ihsan ve ikramı, hayır ve sadakayı, insan onurunu zedelemekten yapmak esastır. Rabbiniz şu âyet-i kerimede yapılan iyilik karşısında teşekkür beklentisinin bile hissettirilmemesine dikkat çeker:

“Onlar (Ebrâr diye bilinen iyilik erbabı kimseler öyle kimselerdir ki), seve seve yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler. (Yedirdikleri kimselere de şöyle derler:) Biz size sırf Allah rızası için yediriyoruz. Sizden bir karşılık ve bir teşekkür beklemiyoruz.” (İnsan Sûresi, 8-9)

Vakıf medeniyetimiz, bu edebin en güzel bir şekilde tezâhür ettiği ihsan ocaklarıdır. Zira vakfın sahibi Allah’tır. Vakfın mal ve mülkü, muayyen bir şahsa ait değildir. Dolayısıyla vakıftan yardım

alan kimse, bu yönüyle hürriyetini kimseye feda etmeyecek ve özgür kalacaktır. Onun üzerinde kimsenin tahakkümü ve efendiliği söz konusu olamayacaktır. Vakıflarda vazife alan kimselerin böyle bir ince edebi gözetmeleri son derece önemlidir. Başkasının hayır ve sadakasına vekâlet ettiği halde, içirdiği çorbanın, verdiği bursun ve sağladığı imkânların efendiliğine soyunan kimseler, esasen Allah’a ait bu mülkiyetlerde (vakıflarda) görev alma ehliyet ve salahiyetine sahip değildirler. Hakk’ın kullarını Hakk’ın mülkünde horlayan kimseler, er ya da geç bu edep hatalarının cezasını çekecekler demektir.

Vakıflarımız, insan onurunu her şeyin üstünde tutan bir nezaketi korudukları nispette hayır müessesesidirler. Aksi halde köleleştirme aracına dönüşürler ki, bunun ilahi mizanda bedeli çok ağır olur.

Vakıf ve infak medeniyetimiz, insan izzetini muhafazaya dair sayısız örneklerle doludur. Ecdadımız ve selef-i salihin, yüksek hayâ ve vakârından dolayı başkalarına ihtiyacını arz edemeyen yaşlı ve kimsesiz hanımların onurunu korumak için vakıflar kurmuşlardır. Bu ihtiyar hanımlara, temizlenmiş, yıkanmış, taranmış yün temin etmiş, onların eğirip iplik hâline getirdikleri bu yünleri, dolgun ücretlerle geri alarak bu yaşlı hanımlara ellerinin emeğiyle geçinme imkânı sağlayıp onların izzetini muhafaza etmişlerdir.

Sadaka verenle alanın birbirine meçhul kalmasını temin maksadıyla câmilerde “sadaka taşları” ihdâs etmişlerdir.

Muhtaçlara dağıtılacak yemekleri, onların gönüllerini incitmemek için kapalı kaplarla gece karanlığında tevzî etmişlerdir.

Bezmiâlem Vâlide Sultan, kaba ve görgüsüz kimselerin yanında çalışan hizmetkârların kırdıkları veya zarar verdikleri eşyâ yüzünden azarlanıp haysiyetlerinin rencide edilmemesi için onların zararını tazmin eden bir vakıf kurmuştur.

Ramazân günlerinde tebdil-i kıyâfetle, pek çok zengin, hiç tanımadıkları mıntıkalarındaki bakkal, manav dükkânlarına gider ve onlardan “Zimem defteri”ni (veresiye defteri) çıkarmalarını isterlerdi. Baştan, sondan ve ortadan rasgele sahifelerin toplamını yaptırıp, miktarını ödedikten sonra:

“Bu borçları silin! Allah kabul etsin!” der, kendilerini tanıtmadan çeker giderlerdi.

Borcu ödenen, borcunu ödeyenin kim olduğunu; borcu sildiren de kimi borçtan kurtardığını bilmezdi.”

Gizli verilen nâfile sadakanın, açıktan verilen nâfile sadakadan çok dahâ ecirli olduğunu bilen zevât, yardımlarını mümkün olduğunca gizliden yapmaya gayret ederdi. Ecdadımız sağ eli ile ver-

diğini, sol elinden bile gizler, yaptıkları iyilikleri unuttur giderlerdi.

Yaşadığı yılların Nasreddin Hocası olarak tanınan meşhur Ruh ve Sinir Hastalıkları doktoru Mazhar Osman, iyi bir hoca ve idareci olmasının yanında, son derece nazik ve zarif bir insandır.

Bir bayram kendisini ziyaret eden Prof. Dr. Ayhan Songar’a:

“Evladım sana bir zarf vereyim, zahmet olacak ama onu üstünde yazılı olan adrese bırakıver.” ricasında bulunur.

Songar Hoca, ziyaretten sonra kendi kendine:

“Yahu bayram diye geldik elini öpmeye, bizi Çağaloğlu’ndan taa Karaköy’e yoracak.” deyip çar nâçar zarfın üzerindeki “Terzi Andreo Menos” isminin bulunduğu adrese gidip zarfı teslim eder.

Zarfı teslim ederken de:

“Bunu Mazhar Osman bey gönderdi, bir şey diyor musunuz?” diye sorar. Menos Efendi zarfı açıp okuyunca, mektupta,

“Bu mektubu getiren delikanlıya benim hesabımdan, bayram hediyesi İngiliz kumaşı bir elbise yapınız.” diye yazdığını görür ve gereğini yerine getirir.

Songar hoca, bu âlicenap davranış karşısında son derece mahcup olduğunu dostlarına anlattı.”

İşte gerçek vakıflar ve vakıf adamlar, ihsanı minnetle değil, ihsanla gerçekleştiren âbidelerdir. Vakıflarımız bu hassas ölçülere riayet ettikleri sürece, insanı köleleştiren değil, özgürleştiren, geliştiren ve hayır dua alan ulvî ocaklar olmaya devam edeceklerdir. Hulasa insanı köleleştiren hiçbir ihsan, hakikatte ihsan değil, kötü niyetli avcılarının bir ağıdır.

Kuraklık yaşanan Etiyopya ve Zimbabve'ye insani yardım

Türkiye Diyanet Vakfı, kuraklık nedeniyle zor günler yaşayan Etiyopya ve Zimbabve'ye 163 ton gıda yardımı yaptı.

Etiyopya'da 8 yıldır Ramazan programı ve kurban organizasyonu gerçekleştiren Türkiye Diyanet Vakfı, bu ülkede yaşanan kuraklık sebebiyle Oramiya, Afar ve Moyale bölgelerinde 75 ton gıdayı yardıma muhtaç insanlara ulaştırdı.

Moyale'de 450 aileye, Oramiya bölgesinde bin aileye, Afar bölgesinde de bin 50 aileye gıda kolilerini dağıtıldı. Her biri 30 kilogramdan oluşan ve içerisinde un, pirinç, mercimek ve yağdan oluşan gıda paketlerini alan Etiyopyalı Müslümanlar Türk halkına dua ve teşekkür etti.

Ayrıca bölgede yaşanan yağmur azlığı nedeniyle zor günler geçiren ve ciddi bir kuraklıkla yüz yüze kalan Doğu Afrika'nın yoksul ülkelerinden Zimbabve'nin Bulawayo, Norton, Buhera, Marondera ve Mt. Darwin bölgelerinde de ihtiyaç sahibi insanlara gıda ve temizlik malzemelerinden oluşan 88,5 ton yardım Vakfımızca ulaştırıldı.

Un, şeker, pirinç, yağ, çay, meşrubat ve temizlik malzemelerinin bulunduğu 33 kilogramdan oluşan paketlerini alan Zimbabveli Müslümanların Vakfımıza, Türk halkına teşekkür ederek bu zor durumda Türkiye'nin desteğini aldıkları için müteşekkirdiklerini belirtti.

MAKALE

BİR DAMLA HAYAT

Selçuk ÖZTÜRK
Türkiye Diyanet Vakfı
Yurt Dışı Hayri Hizmetler Uzmanı

“Afrika’da bir su kuyusu, su temininin dışında hayatın birçok alanına dokunmaktadır; kişinin eğitimine, sağlığına, aile ve sosyal hayatına ve ülkesinin geleceğine kadar tesir eden bir öneme sahiptir.”

Bağımsızlıklarını kazanmış, kendilerine ait bayrakları ve milli marşları olan ülkeleri barındırmasına rağmen geçmiş yüzyıllarda yaşadığı sömürgeciliğin etkisinden halen kurtulamamış, altyapı ve üstyapı eksiklikleri ile boğuşan ve yaşanan doğal felaketlerle de suya her geçen hasret kalan Kara Kıta Afrika.

Ortalama 6 kilometreye kadar uzaklıktaki suya erişmek için sabah erken vakitte yalınayak, bisiklet ya da hayvanlarıyla sırtında bebeğiyle yola düşen anneleri ya da evin genç kızlarını barındıran Afrika.

Elektriğe ve su şebeke sistemine başkentlerinin dışındaki il ve ilçelerde dahi erişim imkânından yoksun ülkeleri barındıran ve Afrika.

Gerek coğrafi şartları gerekse sömürgeciliğin ülke yönetimlerinde halen devam etmesiyle yeraltı ve yerüstü kaynaklarının ülke dışına çık-

ması sebebiyle altyapı ve üstyapı kalkınmasını gerçekleştiremeyen Afrika’nın özellikle sahra altı ülkelerinde maddi zorluk içerisinde yaşayan halklar için suya erişim her geçen gün zorlaşmaktadır.

Afrika’nın bu ıstırabını bir nebze olsun dindirelebilmek ve kardeşin kardeşe bir desteği olabilecek bir proje olan “Dünyaya Bir Damla Hayat” projesi Türkiye Diyanet Vakfımızca başlatılmıştır. Öncelikle Afrika ülkeleri olmak üzere Orta-doğu ve Güney Asya ülkelerini de kapsayan bu proje, suya ihtiyaç duyulan bölgelerde su kuyuları açarak suya erişim imkânını sağlamaktadır.

Hayır sahipleri tarafından Vakfımıza yapılan bu bağışların, emanetlerin hakkıyla yerine ulaştırılması hem de bir sadaka-i cariyeye olan bu hayırların kesintiye uğramadan devam edebilmesi için Vakfımız bu projeyi titizlikle yürütmektedir.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette ve özellikle Furkan suresi (25)/54) ayetlerde "O (Allah) ki, sudan bir beşer (insan) yaratıp, ona bir nesep (soy) ve sihriyyet (akrabalık) yaratan O'dur. Senin Rabbin Kadir'dir." geçtiği üzere suyun insanın yaratılışından itibaren ne denli bir öneme sahip olduğu Yaradan tarafından zikredilmiştir. Sevgili Peygamberimizin birçok hadisinde de suyun hem insan hem de tüm canlılar için ne denli önemli olduğu defaten vurgulanmıştır.

Vakfımız da bu düsturla yürütmüş olduğu bu proje kapsamında ihtiyaç duyulan ülkelerde elektrik (elektrik hattı, jeneratör ya da güneş enerji paneli) enerjisiyle çalışan ve birçok avantajı içerisinde barındıran otomatik su kuyuları üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu kuyular diğer manuel mekanik su kuyularına göre çıkan su metreküp oranının fazla olması, depolama imkanı, aynı anda birden fazla kişinin su teminine imkan vermesi, zahmetsiz olması, insan gücüne bağlı olmaması, az bakım gerektirmesi ve uzun yıllar hizmet veren kuyulardır.

Ayrıca bir su kuyusu, su temininin dışında hayatın birçok alanına dokunmaktadır. Kişinin eğitimine, sağlığına, aile ve sosyal hayatına ve ülkesinin geleceğine kadar tesir eden bir öneme sahiptir. Ailelerdeki su yükü genellikle anne ve kız çocukları üzerinde olduğundan bir örnek verecek olur-

sak; manuel mekanik bir su kuyusundan köyün kızları su almak için gecedan yola düşmekte ve kuyu başında sıra olmaktadır. Talebe göre bu yoğunluk günlük değişmektedir. Başlarında bidonlarla gelen bu kızlar 5 litrelik bir bidonu doldurmak için kuvvetine göre 5 ila 10 dakika harcamakta ve ihtiyacı adedince bidonları doldurmaya başlaması en az bir saatini olmaktadır. Eğer sırada en arkada iseniz ve önünüzde 10 kişi varsa bu sizin 10 saat beklemeniz anlamına gelecek olup sinirlerin artması ise yanınıza kar kalacaktır. Bu beklenen saatler süresinde bu kız çocuğu okuluna gidemeyip eğitiminden mahrum kalacak, aile ve arkadaş çevresinde yer alamayıp sosyalleşemeyecek ve az beslenen bu kız çocuğu yolda harcadığı enerjiyle, psikolojisinin olumsuz etkilenmesiyle bireysel olarak kayba uğrayacaktır. Bunun gibi birçok olumsuz etki bireylerden topluma sıçrayacaktır.

Bu nedenle Vakfımız yürüttüğü proje çerçevesinde hayatın birçok olumsuzluğuyla yüz yüze kalmış Afrika insanına bireysel ve toplumsal olarak destek vererek en değerli nimet olan suya erişimini kolaylaştırmak ve hayatta bir birey olarak tutunmasına yardımcı olmayı bu projede prensip edinmiştir.

Kutlu bir geleneğin yeniden ihyası:

KUTLU DOĞUM

Peygamberimizin dünyayı tezrifleri olan Mevlid-i Nebevî, asırlardır milletimiz tarafından “Mevlid Kandili” olarak kutlanmaktadır.

Mevlid Kandili (Peygamberimizin doğumu) ilk defa Erbil Atabeği Muzafferüddin Gökbörü tarafından 13. yüzyılda haftalarca süren zengin programlar halinde kutlanmıştır. Bu kutlamalar için İslam dünyasından çeşitli alimler, sanatkarlar çağırılıyor, şöenler yapılıyor, aşlar dağıtılıyor, yoksullar giydiriliyor, hastalar bizzat Gökbörü tarafından ziyaret ediliyordu. İşin bilimsel ve sanatsal yönünün yanında toplumsal yönüne de ağırlık veriliyordu. Benzeri kutlama olayları çeşitli zamanlarda Selçuklularda ve Osmanlılarda devam etmiştir.

Süleyman Çelebi'nin kaleme aldığı Vesiletü'n Necat isimli şiirin, Mevlid adıyla yüzyıllardır sevinçte, tasada, doğumda, ölümde okuna gelmesi ve bu geleneğin bugün de canlı bir şekilde devam etmesi, Peygamber sevgisi etrafında teşekkül eden millî ruhun ifadesidir.

Milletimizin dinî hayatı ve tefekkürü cami duvarları ile sınırlı kalmamalıdır. Hayatın içinde canlı bir şekilde hissedilmeli ve yaşatılmalıdır. Değişen ve modernleşen hayatın kargaşasına karşılık, yeni iletişim araçlarının getirdiği düşünce dünyası, dinî tefekkürün ve hayatın canlanabilmesi için yeni imkânlar da sunmalıdır.

Bu noktadan hareketle dinî tefekkürü cami dışına taşırmak, değerli ilim adamlarımızın araştırmalarını ve düşüncelerini halka aktarabilmek için Peygamberimizin doğumunu hayırlı bir vesile telakki eden Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı, yüzyıllar önce bir ilim ve kültür bayramı şeklinde kutlanan mevlid geleneğini canlandırmayı amaçlamış, bu düşünce ile de Peygamberimizin doğum gününü içine alan haftayı “Kutlu Doğum Haftası” olarak ilân etmiştir.

Kutlu Doğum Haftasını, kültürümüzün sağlam bir mesnedi, milletimizi birlik ve bütünlük içinde aydınlık geleceğe taşıyacak sağlam bir gelenek olarak gören Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı, bu hafta dolayısıyla hazırladığı programlarda hep bu gayeyi göz önünde tutmuştur.

Kutlu Doğum Haftasını ihya etmekteki gayemiz, Erbil Atabeği Muzafferüddin Gökbörü ve Mevlid yazarı Süleyman Çelebi ile aynıdır. Aynı kaygılar ve aynı inanç bizi bu haftayı ihyaya yöneltmiştir.

Takip ettiğimiz geleneğin gücü ve bunun hâlâ milletimizin gönlünde dipdiri yaşaması, gelecek için bizleri umutlandırmaktadır. Yüzyıllardır görülmüştür ki milletimiz inançlıdır, hoş görülüdür, dinî inançlarını bir kavga konusu olarak değil, barış ve huzur kaynağı olarak görmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 1989 yılından itibaren Peygamber Efendimizin doğum yıldönümleri, her yıl "Kutlu Doğum Haftası" adıyla bu amaç doğrultusunda kutlu bir geleneğin ihyası olarak ilmi ve kültürel etkinliklerle kutlanmaktadır. Kutlamaların 28'incisi bu yıl Türkiye genelinde konferans, panel ve diğer sosyal-kültürel faaliyetlerle icra edilmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı bu etkinliklerle Peygamber Efendimizin, insanın mutluluğuna yönelik mesajlarını günümüz şartlarını da dikkate alarak geniş halk kesimlerine ulaştırmanın faydalı olacağına inanmaktadır.

Bu yıl 28 yaşına basmış olan Kutlu Doğum Haftası, milletimizin arzusu ve tarihî geleneği üzerine bina edilmiştir. 1989 yılında sadece Ankara'da başlayan kutlama programları, bugün artık bütün Türkiye'ye, Türk dünyasına, Balkanlar'a, Kıbrıs'a, Avrupa, Amerika'ya ve dünyanın birçok ülkesine yayılmış durumdadır.

Hafta münasebetiyle, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından bugüne kadar toplumumuzun gündemini meşgul eden önemli konularda birçok sempozyum düzenlenmiş ve bu sempozyumlarda sunulan tebliğler daha sonra kitap haline getirilerek halkımızın istifadesine sunulmuştur.

Yüksel SEZGİN

Türkiye Diyanet Vakfı

Kurumsal İletişim Koordinatörü

Kutlu Doğum Haftası: “Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet”

Peygamber Efendimizin (s.a.v) doğum yıldönümünde, bütün insanlığı aydınlatan ilahi mesajını toplumun tüm kesimlerine anlatmak için Türkiye Diyanet Vakfı öncülüğünde 1989 yılında başlatılan Kutlu Doğum Haftası, bu yıl da ülkemizde ve yurt dışında büyük bir coşku ve heyecanla idrak edildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı, bu yıl “Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet” teması ile düzenlediği Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri kapsamında toplumun tüm kesimlerine hitap eden programlar gerçekleştirdi. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’daki bazı illerde irşad programları düzenlenirken, bazı engelli ve rehabilitasyon merkezleri ile huzurevlerinde “Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet” temalı programlar organize edildi, cezaevlerinde de özel programlar ile dini bilgiler yarışması yapıldı.

Kutlu Doğum Haftası etkinlikler kapsamında ilk olarak İstanbul’da Ayasofya Camii’nde Aşk-ı Nebi sergisi açıldı. Kutlu Doğum Haftası, Ankara ATO Kongre Merkezi’nde düzenlenen programla başladı. Avrupa’da da 10 Nisan’da Fransa’nın

Strazburg kentinde Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez ve Avrupa’nın genelinden binlerce vatandaşımızın katılımıyla Kutlu Doğum Avrupa Açılış Programı organize edildi.

İstanbul’da Kutlu Doğum coşkusu

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri kapsamında İstanbul’da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın katılımıyla program düzenlendi.

Sinan Erdem Spor Salonu’nda düzenlenen Türkiye Diyanet Vakfı ve sivil toplum kuruluşları tarafından desteklenen “Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet” temalı programa vatandaşlar yoğun ilgi gösterdi.

Programa, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile eşi Emine Erdoğan, TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu, Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç ve Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez'in yanı sıra çok sayıda davetli katıldı.

Sala-Salavat Tasavvuf Dinletisi ve Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başlayan programda, Kutlu Doğum Haftası özel sinevizyonu gösterildi.

"Allah'tan başkasına kul olmadık, olmayacağız"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, programda yaptığı konuşmada, bu yıl Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin temasının tevhid ve vahdet olarak belirlendiğini anımsatarak, Hazreti Peygamberimizin, bu tevhid ve vahdet dininin elçisi olarak gönderildiğini, Muhammed Suresi'nin 33. ayetinde "Allah'a itaat edin, Peygam-

bere itaat edin, amellerinizi boşa çıkarmayın" şeklinde buyrulduğunu hatırlattı.

"Bize asla kula kulluk yakışmaz, Allah'tan başka hiçbir kula kul olmadık, olmayacağız" diyen Erdoğan şöyle konuştu:

"Allah'a itaat şart ama dikkat ediniz hemen arkasından Peygamber'e itaat da emrediliyor. Çocukluğumuzda bize soru-cevap formatında tekerleme gibi ezberletilen bir dizi bilgi vardı. Bunlar kabirde bize ne sorulacak ilk sorular olarak ifade ediliyordu. Ne deniyordu; 'Kimin kulusun?' 'Allah'ın kuluyum.' 'Kimin ümmetinden-sin?' 'Hazreti Muhammed'in ümmetindenim.' 'Kiblen neresi?' 'Kabe.' 'Kitabın ne?' 'Kur'an-ı Kerim.' 'Kimin zürriyetindensin?' 'Hazreti Adem'in zürriyetindenim.' 'Kimin milletindensin?' 'Hazreti İbrahim'in milletindenim.' Bana göre Anadolu irfanının bir ürünü olan bu soru-cevap seremonisi, tevhid ve vahdet anlayışının en yalın ifadesidir."

"Ümmetin Türkiye'den beklentisi çok büyük"

İslam medeniyetinin yüzlerce yıl boyunca Ortadoğu'dan Asya'ya, Avrupa'ya kadar dünyanın dört bir yanında insanlığın maddi ve manevi ilerleyişinin lokomotifi olduğunu dile getiren Erdoğan, daha sonra medeniyetin boşalttığı her yerin görünüşte maddi bir devrimle ama

esasinda acıyla, sömürüyle, haksızlıkla doldurulduğunu kaydetti.

İslam aleminin birliği ve beraberliği için üzerlerine düşenleri yaptıklarını ve yapmaya da devam edeceklerini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri vesilesiyle yapılacak ibadetlerin, duaların birliği, beraberliği, dayanışmayı kardeşliği güçlendirmesini temenni ederek, içinde bulunulan kritik dönemde, ümmetin Türkiye’den çok büyük beklentileri, çok büyük talepleri olduğunu vurguladı.

Erdoğan, “Allah’tan bize bunları gerçekleştirebilmemiz, vatandaşlarımız ve İslam ümmetiyle birlikte tüm insanlığın huzuruna, güvenine, refaha kavuşması için üzerimize düşenleri yapacak güç ve kuvvet vermesini diliyorum” dedi.

“Kutlu Doğum iklimine hoş geldiniz”

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez de programa katılanları “Kutlu Doğum iklimine hoş geldiniz” diyerek selamladı.

Görmez, “İnsanlık 14 asır önce ölmüştü. Sevgililer sevgilisi insanlığa hayat vermeye geldi. İnsanlık esfeli safiline düşmüştü. Allah, Resulü’nü gönderdi. İnsanlığı yüceltti” diye konuştu.

İnsanlığı yeniden diriltmek, yüceltmek ve yaşatmak için O’nun kainata getirdiğine, rahmete ihtiyacın olduğunu söyleyen Görmez, o rahmetin acılar içinde kıvranan Alem-i İslam’a barış, huzur, bütün insanlığa merhamet ve adalet getirmesini Allah’tan niyaz ettiğini kaydetti.

Görmez, bu seneki Kutlu Doğum Haftası temasının “tevhid ve “vahdet” olduğunu hatırlatarak, tevhidin 3 merhalesinin olduğunu aktardı. Mehmet Görmez, tevhidin birinci merhalesinin dünyadaki bütün mümin ve Müslümanları kardeş kılan o muhteşem sözün ilk cümlesinin “La İlahe illallah” olduğunu dile getirerek, “La İlahe illallah’ demek, ‘kul ve köle olanlara kul ve köle olunmaz’ demektir. ‘La İlahe illallah’ demek, ‘Rabbimden başka güç ve kudret tanımıyorum’ demektir. Bu sözü mazlum söylediği zaman manası başkadır, zalim söylediği zaman manası başkadır, alim söylediği zaman manası başkadır, idareci söylediğinde manası başkadır” ifadelerini kullandı.

“Allah’ı tesbih etmeyen hiçbir varlık yok”

Tevhidin ikinci merhalesinin “Muhammedün Resulullah” olduğunu anımsatan Görmez, “Muhammedün Resulullah olmadan ‘La İlahe

Hacı Bayram Camii’nde Kutlu Doğum Aşı ikramı

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından “Kutlu Doğum Haftası” etkinlikleri kapsamında Hacı Bayram Camii’nde Kutlu Doğum Aşı ikram edildi.

illallah' olmaz. Zira 'Muhammedün Resulullah' demek 'Allah bizi yarattı ve bizi başı boş bırakmadı' demektir. 'Bize tevhidin rehberleri olan peygamberleri gönderdi, Allah sadece yaratırken müdahil olmadı, hayatı boyunca adaleti, ahlakı, fazileti, hakkı ve hakikati bulayım diye benim hayatıma da peygamberler aracılığıyla müdahale etti' demektir." diye konuştu.

Görmez, tevhidin üçüncü merhalesinin de "vahdet" olduğunu anlatarak, yeryüzünde Allah'ı tesbih etmeyen hiçbir varlığın olmadığını dile getirdi.

Vahdetin dünyayı "doğu", "batı" diye ayırmadığını söyleyen Görmez, vahdetin insanları diline, dinine göre tasnif etmediğine işaret etti. Bütün insanların Allah'ın kulu olduklarını belirten Görmez, "Tevhit bize selam getirir, eman getirir, vahdet getirir ama bugün İslam coğrafyasında selam yok, barış yok, eman yok, güven yok, vahdet yok, birlik yok. Çünkü biz tevhidin bu üçüncü merhalesini ihmal ettik" değerlendirmesinde bulundu.

Gençlere seslenen Görmez, tevhidin gençler için ne anlama geldiğini anlattı. Görmez, "Genç bir yürek için tevhid cesaret demektir, haksızlığa asla razı olmayan, mazlumlarla doğrudan

yana tavır alan, ideal yüklü yürek tevhidle güçlenir" ifadesini kullandı.

"Allah bizi onunla zenginleştirdi"

Bu toprakları vatan kılanlarla, bütün İslam coğrafyasında ırkçılık ve mezhepçilik girdabında kıvrananlara seslenmek istediğini belirten Görmez, şunları kaydetti:

"Hepimizin ataları dalaletliydi, Muhammed Mustafa geldi, hidayet buldu. Hepimiz medeniyet fakiriydik, ilim fakiriydik Muhammed Mustafa geldi, Allah bizi onunla zenginleştirdi, bize merhamet verdi, adalet verdi. Ve hepimiz köleleşmiş, köleleştirilmiş bir hayat yaşıyorduk, Allah, bizi onunla özgürlüğümüze kavuşturdu ve sonra millet olarak da onun rahmet mesajını 7 kıtaya taşıma şerefini bahşetti. Bundan daha büyük bir şeref olabilir mi?"

Program sonunda, Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Görmez, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile eşi Emine Erdoğan, TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu, Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç, İstanbul Valisi Vasip Şahin, Orhan Gencebay ve eşi Sevim Emre'nin de arasında bulunduğu konuklara gül takdim etti.

TDV KAGEM'den "Kutlu Doğum" sergisi

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Aile ve Gençlik Merkezi (KAGEM), Ankara Metro Sanat Galerisi'nde "Hz. Peygamber, Tevhid ve Vahdet" temalı Kutlu Doğum sergisi açtı.

HATIRLAMAKTIR RAMAZAN, HATIRLANMAKTIR

Güler TOPAL

Türkiye Diyanet Vakfı
Bağışçı İlişkileri Uzmanı

Rabbimizin bize ilâhî bir ikramı olan bu mukaddes ayda Yüce dinimiz İslam, ferdî ve toplumsal yaraları fitre ve zekâtlarımızla sarmamızı emreder. Yüzyıllardır paylaşmanın ibadet sayıldığı Ramazan ayı odur ki; çağımızın müzmin hastalığı egoizme karşı panzehir niteliği taşır.

Nefsimizin paryalığından kurtulup irademizi terbiye ettiğimiz; rahmet, bereket ve mağfiret ayı Ramazan'ın mânevî ruhu daha ilk günden itibaren çöker yeryüzüne. Bizi günah işlemekten koruyan yumuşak bir tabakanın evdeki meşguliyetlerimizde, iş yerimizde çalışırken, sokakta yürürken bedenimizi ve ruhumuzu çepeçevre sardığı hissiyatına kapılırız. Bu öyle etkili bir zırhtır ki şeytanı bile yorup vazifesini yapmaktan alıkoyar.

Kur'an'ın indirildiği ay olması hasebiyle farklı bir kulakla dinleriz Ramazan'da Kur'an tilavetlerini... An gelir, sanki içinde bulunduğumuz Ramazan ayı içinde âyetler yeniden nazil oluyor muşçasına ürpeririz. Ezan saatlerine ve namaza normalden birkaç kat daha fazla ehemmiyet veririz bu mukaddes ayda... Hele akşam ezanı yaklaşırken heyecanla beklenen bir doğumun, sıldan gelecek bir yolcunun heyecanını yaşarız gözlerimizi akrep ve yelkovandan ayırmadan...

İftar, sahur, oruç, teravîh kelimelerinin fonetiğinin dahi ruhlarımıza huzur verdiği Ramazan ayı yaklaşırken görsel medyada yayınlanan reklam filmlerinde izlediğimiz dumanı üstündeki pidenin kokusunu en derinlerimizde hissederek, birkaç gün sonra yaşayacağımız hissiyat ile açıklıkla imtihan olanlarla yapılacak empatiyi düşünmeye başlarız. Doğu ve batıdaki iller arasındaki yerel saat farkını hesaplamaya başlar, kimin daha şanslı olduğu üzerinde fikirlerimizi koyarız ortaya. Daha uzun süre oruç tutan mı şanslıdır, daha nitelikli oruç tutan mı? Ramazan'ın son gününe kadar düşmez dilimizden bu sorular... Kuzey Avrupa ülkelerinde Güneş'in doğuş ve batış saati gerçeği ile yüzleştiğimizde yaşadığımız coğrafya için yine, yeniden Rabb'e şükrederiz.

Ve Ramazan; dini hassasiyetlere sahip olmayıp Ramazan'a özgü yapılan ibadetlere ve bütün Ramazan faaliyetlerine toplumsal/geleneksel ritüel ya da yalnızca "kültürel eylem" nazarıyla

bakıp, oruç tutmayan insanların bile yüreğinde yeri ayrı olan bir aydır. Bazen nostalji yaşayarak, bazen aile ve aile büyüklerini, saygı ve hoşgörü değerlerini hatırlayarak, onlar da alır nasiplerini Ramazan'dan... Buradan hareketle "Ramazan toplumumuzun ortak değeridir" yargısına ulaşmak zor değildir.

Bünyesinde insanı insan yapan tüm değerleri bir arada taşıyan başka bir zaman dilimi daha yoktur. İyilik, sevgi, saygı, sabır, şükür, empati, paylaşım, terbiye... Başlangıcı ve bitişi arasındaki geçen sürenin hızını almaz akıllar... Geliyor diye heyecanlanırken, "Ne çabuk üç Ramazan oldu?" diyenlerin Ramazan Bayramlarının ilk günündeki sohbet konusu da aynıdır; "Daha dün gibi ilk sahuru yaptığımız gece... Allah'ım bizi gelecek Ramazanlara da kavuştur."

Rabbimizin bize ilâhî bir ikramı olan bu mukadde ayda Yüce dinimiz İslam, ferdî ve toplumsal yaraları fitre ve zekâtlarımızla sarmamızı emreder. Yüzyıllardır paylaşmanın ibadet sayıldığı Ramazan ayı odur ki; çağımızın müzmin hastalığı egoizme karşı panzehir niteliği taşır. Anne, baba, dede, nine, evlat ve torunlar gibi birinci derece aile bireyleri dışında, yoksul ve Müslüman olmak şartıyla herkese verebildiğimiz fitre (sadaka-i fıtır) ve zekâtlar ile en yakınlarımızın üzerimizdeki haklarını gözeterek maddî ve mânevî borçlarımızı ödememize imkân sağlayan güzel dinimiz, bu ibadeti ifa ederken kibir yerine onlara minnet duymamızı salık verir.

Sokakları ve gönüllerimizi aydınlatan mahyalar gibi yoksulların evlerini ve yorgun yüreklerini bir nebze de olsa aydınlatan, Ramazan Bayramının ilk günü sabah vakti itibariyle vacip hükmü taşıyan fitre, Ramazan'ın temel ibadeti oruçlarımızın hasarlı yanlarının onarılmasının ve kabir azabından kurtuluşun müjdecisi olması hasebiyle Müslümanlar için büyük nimet ve ayrı bir şükür vesilesidir. Her yıl Diyanet İş-

leri Başkanlığımızın belirleyip ilan ettiği miktara göre; dinen zengin sayılan her Müslümanın hanesindeki birey sayısınca vermesi gereken fitrenin, fakir fukaranın da bayramı karşılarken yaşayacağı sevinç ve duyacağı heyecan göz önünde bulundurulduğunda, bayram öncesinde ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması daha efdâldir.

Miktarı küçüktür fitrenin, adı sadakadır, ancak bir tabak etli yemekten çok daha fazlasını ifade eder. Yaşamın içinde yolları kesişmeyenler arasında kurulan bir köprüdür. Hatırlamaktır fitre, hatırlanmaktır. "Sana arkamı dönmedim, seni unutmadım, unutmayacağım, zekât vâdem dolduğunda daha çoğu ile kapına geleceğim" mesajı vermektir. Hem veren hem alan için umuttur fitre... Ramazan umuttur. Geçmişten gelen bir umut... Ramazan aylarında, Efendimiz ile başlayıp asırlardır süregelen sosyal yardımlaşma ve dayanışma Osmanlı İmparatorluğu döneminde gayrimüslimleri kendisine hayran bırakmakla kalmayıp bugün İslam "medeniyeti"; modern, bireysel, bencil Avrupalının "uygarlığı"nı yerle yeksan etmiştir.

Dünyanın küçücük bir köy haline geldiği, deniz aşırı ülkeleri bile avuç içlerimizdeki telefonlarla seyreylediğimiz iletişim çağında ümmete karşı mesuliyetimiz daha da artmaktadır. Bizlerse, bu farkındalıkla Ramazan'ı kültürel, sanatsal ve toplumsal yaşamın içine ince ince nakşeden ecdadımızdan miras kalan şuurla Ramazan coşkusunu misliyle yaşarken ilk sahur gecemiz için günleri sayarak; gecelerin, minarelerin, yüreklerimizin aydınlanacağı Ramazan'a kavuşmayı beklemekteyiz. Tıpkı Peygamber aşığı Nazım Yahya Efendi'nin divanında heceleri harf harf desenlediği hasret gibi... "Bir sûtûn-ı nurdur kim her minâre tâ seher / Şu'le-i kandîl-i berk-efşân ile rahşân olur."

RAMAZANDA SAĞLIKLI BESLENME

Semih AKBULUT

Diyetisyen

SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi

Ramazan ayının toplumsal hayatımızda önemli bir yeri vardır. Ramazan ayı aynı zamanda dini bir vecibe olan oruç ibadetinin yerine getirildiği mübarek bir aydır. Toplumsal, kültürel ve dini anlamda önemli bir yeri olan Ramazan ayında bireylerin günlük yaşantılarında ve beslenme düzenlerinde önemli değişiklikler olmaktadır.

Ramazan ayı toplumumuzda sofralara daha fazla özen gösterilen ve yemek çeşidinin bol olduğu bir dönemdir. Sahur normal kahvaltıdan, iftar ise akşam yemeğinden daha zengin hazırlanır. Özellikle hamur işleri, tatlılar, kırmızı et, ekmek, pide, pilav ve makarna tüketimi artmaktadır. Oysa oruç tutarken sağlıklı ve çeşitli besin seçenekleri ile yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması esas olmalıdır. Ramazan ayında bireylerin yaş, cinsiyet ve fiziksel aktivitelerine göre günlük almaları gereken enerji, protein, karbonhidrat, yağ, vitamin ve mineral oranlarının değişmediği ve bu süre zarfında da sağlığın korunması açısından yeterli ve dengeli beslenmenin gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Ramazan ayında yapılan en önemli beslenme değişikliklerinden biri oruç tutan kişilerin günlük beslenme şekli ve öğün sayısını değiştirip üç ana öğün olan günlük beslenme düzenini iki öğüne

hatta tek öğüne indirmesidir. Yeterli ve dengeli beslenmenin Ramazan ayında da sürdürülebilmesi için günün oruç tutulmayan bölümünde en az üç öğünü tamamlamak ve sahur öğününü atlamamak gerekir.

Sahurda sadece su içerek niyetlenmenin veya gece yatmadan önce yemek yemenin zararlı olduğu unutulmamalıdır. Çünkü bu beslenme tarzı açlık süresinin daha fazla uzamasına neden olmaktadır. Bu durum açlık kan şekerinin daha erken saatlerde düşmesine ve buna bağlı olarak günün daha verimsiz geçmesine neden olmaktadır. Bu durumun aksine eğer sahur öğünü, ağır yemeklerden oluşursa gece metabolizma hızı düştüğü için kilo alma riski artmaktadır. Bu nedenle sahura mutlaka kalkılmalı ve bu öğünde kahvaltılık yiyeceklerden (haşlanmış yumurta, peynir, domates-salatalık, az tuzlu zeytin, ceviz, açık çay veya ıhlamur, tam tahıllı ekmek) oluşan bir sahur öğünü tüketilmelidir. İstenirse çorbalar sahur öğününde de tüketilebilir.

Ramazan'ın yemek kültürü açısından en bilinen özelliği iftar sofralarındaki çeşitlilik ve bolluktur. İftar sofralarında bir insana yetecek yemeğin 2-3 kat fazlası bulunabilmektedir. Bu çeşitliliğin üzerine bir de taptaze fırından yeni çıkmış pide

ORUÇ TUTANLAR İÇİN

SAĞLIKLI BESLENME ÖNERİLERİ

eklendiğinde kişilerin kendilerini yeme içme konusunda durdurabilmeleri pek mümkün olamamaktadır.

Oruçlu bireylerin kan şekerinin düşük olması kısa sürede çok miktarda besin tüketme isteğine neden olur. Sofradaki çeşitlilik ve bolluk kan şekeri düşüklüğü ile birleşince hızlı bir şekilde yüksek miktarda besin tüketilir. Beyin doyma emrini yemekten 15-20 dakika sonra verir. Hızlı yemek yenildiğinde bu süre zarfında fazla miktarda enerjisi yüksek besinler yenilebilir ve bu durum ilerleyen günlerde kilo alımına da zemin hazırlar.

Ramazan ayında en sık karşılaşılan sorunlardan biri de mide içinde bulunan yemek ve asidin yemek borusu içine doğru geri kaçması olarak tanımlanan reflüdür. Aşırı ve hızlı yemek yeme, yemekten sonra uzanıp yatmak reflünün en önemli nedenleridir. Tüm bu rahatsızlıkların ortaya çıkamaması için sağlıklı beslenme önerileri çerçevesinde hareket edilmesi gerekmektedir.

Ramazan ayında besin tüketim şekline ve sıvı alım miktarına bağlı olarak kabızlık sorunu da oluşabilmektedir. Bunun üzerine kişilerin hareketsizliği de eklenince sorun daha da büyümektedir.

Oruç tutmanın sağlıklı insanların metabolik dengeinde çok önemli değişiklikler yapmadığı, ancak bazı hastalıklarda (şeker hastalığı, karaciğer yetmezliği vb.) veya özel durumlarda (hamilelik ve emziliklik) olumsuz sonuçlar doğurabileceği göz ardı edilmemelidir. Kronik hastalığı olan kişilerin ilgili uzman hekime danışmadan oruç tutmamaları önemlidir.

Ramazan ayında minarelerde yazılı olan 'Oruç tut, sıhhat bul' mahyasının günlük hayatımızda karşılığını bulabilmesi için aşağıda belirtilen tavsiyelere uyulması sağlığına özen gösteren tüm bireyler için önem taşımaktadır.

- *Ramazan ayı süresince yeterli ve dengeli beslenmeye özen gösterilmelidir.*
- *Ramazan ayında öğünler; sahur ve iftarda iki ana öğün ile iftardan sonra en az bir mümkünse iki ara öğün şeklinde düzenlenmelidir.*
- *Oruç tutanların mutlaka sahur yapmaları sağlığın korunması açısından önemlidir.*
- *Aşırı yağlı, tuzlu ve ağır yemekler ile unlu gıdalardan uzak durulması uygundur.*
- *Oruç bir miktar su ile açılabilir. Yanında da 2-3 adet hurma tüketilebilir.*
- *İftara peynir, domates, zeytin gibi kahvaltılıklar veya çorba gibi hafif yemeklerle başlanması 10-15 dakika sonra az yağlı et yemeği, sebze yemeği veya salatayla devam edilmesi uygundur. Yine enerji veren ancak kan şekerini dengeli bir biçimde yükselten besinler (beyaz ekmek, pirinç pilavı gibi gıdalar yerine bulgur pilavı, kepekli ekmek veya kepekli makarna gibi posalı besinler) tercih edilmelidir.*
- *Günde ortalama 2-2,5 litre su içmeye, bununla birlikte sıvı ihtiyacını karşılayacak ayran, maden suyu, şekersiz komposto içmeye özen gösterilmelidir.*
- *İftar sofrasında şekerli ve gazlı içeceklerden uzak durulması gerekmektedir.*
- *İftarda aşırı şerbetli, yağlı tatlılar yerine sütlü tatlılar (sütlaç, güllaç, muhallebi vb.) tercih edilmelidir.*
- *Yemekleri hızlı yemekten kaçınmalı, yavaş yavaş ve iyice çiğneyerek yenilmelidir.*
- *Tek seferde büyük porsiyonlar yerine, iftardan sonra birer saat ara ile her seferinde azar azar küçük porsiyonlar şeklinde beslenilmelidir.*
- *İftar yemeğinden hemen sonra televizyon veya bilgisayar karşısına geçmek, koltukta dinlenmek yerine biraz hareket etmek, kısa mesafeli yürüyüşler yapmak sindirime yardımcı olması açısından yararlı olmaktadır.*
- *Ramazan ayında yemeklerin pişirme yöntemleri de çok önemlidir. Özellikle ızgara, haşlama ve fırında yapılan yemekler tercih edilmeli, kavrulmuş, tutsülenmiş ve kızartılmış besinlerden uzak durulmalıdır.*
- *Beslenme düzenindeki değişikliklere bağlı olarak oluşabilecek kabızlığı önlemek için, yemeklerde lif oranı yüksek gıdalar (kuru baklagiller, kepekli tahıllar, sebzeler) ve ara öğünlerde de taze ve kuru meyveler, ceviz, fındık, badem gibi kuru yemişler tercih edilmelidir.*
- *Ramazan ayına has bir tat olan pide tüketiminde dikkatli olunmalı, tüketim miktarı el büyüklüğünü aşmamalıdır.*

58 ülkeden 611 öğrencimizi mezun ettik

Türkiye Diyanet Vakfı Uluslararası Öğrenci Programları kapsamında İlahiyat, İmam Hatip Lisesi ve Somali Eğitime Destek Programlarından bu yıl 58 ülkeden 611 öğrencimiz mezun oldu.

Dünyanın dört bir yanından gelip eğitimlerini ülkemizde tamamlayan öğrencilerimiz için Uluslararası Öğrenci Programları mezuniyet töreni icra edildi. Sözlerin en güzeli Kur'an-ı Kerim tilaveti ile başlayan törende, "Ben Afrika'yım" şiiri katılımcıları duygulandırırken, Kırgız öğrencilerin performansı, Kafkas dansı ve Mehter gösterisi büyük beğeni topladı.

Programda konuşan Diyanet İşleri Başkanı ve TDV Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, mezun olan öğrencilere başarılar dileyerek Hak'tan, hakikatten, ilimden, hikmetten hiçbir zaman ayrılmamaları tavsiyesinde bulundu.

Bu yılki mezuniyet toplantısının "umut" başlığını taşıdığını vurgulayan Görmez, "Sizler gerçekten umutsunuz. Sizler dünyanın muhtelif yerlerinde ve coğrafyanızda umudunu kaybetmiş bütün mazlumların, umudunu kaybetmiş bütün toplumların umudu olarak geleceği inşa edeceksiniz. Cenab-ı Hak yar ve yardımcınız olsun" dedi.

İnsanlığın umudunun azaldığı bir dünyada yaşandığını vurgulayan Görmez, "İnsanlığın umuda ihtiyacı var. Sizler inşallah bu projelerle kendi topraklarınızdan, kendi vatanlarınızdan gelerek burada ilim tahsil ettiniz, sadece ilimle dönmeyeceksiniz. Her birinizin en iyi şekil-

de ifade ettiği birikimlerle dönmeyeceksiniz, aynı zamanda umut taşıyacaksınız, umudunu kaybetmiş insanlara avuç avuç umut taşıyacaksınız. Onun için sizler her biriniz bize teşekkür ediyorsunuz, bilakis biz size müteşekkirimiz. Kendi annelerinizden, babalarınızdan vatanlarınızdan ayrılarak bu ilim kervanına katıldığınız için her birinizi tebrik ediyorum, her birinize teşekkür ediyorum. Sizi bizlere gönderen annelerinize, babalarınıza da teşekkür ediyorum” diye konuştu.

“İslamofobyaya, hastalığının şifası sizsiniz”

Almanya’dan Uluslararası İlahiyat Programı (UIP) kapsamında Türkiye’ye gelen öğrencilerin yaptığı skeçleri anlamlı bulduğunu ve isim vermeden Diyanet’i eleştirdiklerini anlatan Görmez, “Onları tebrik ediyorum. Gerçekten temsili çok güzel yapmışlar. Bizim Türkiye’den gönderdiğimiz bütün hocalarımız skeçteki İbrahim hoca gibi mütebessim, tatlı ve hoş insanlar. Ancak skeçte İbrahim hoca, Almanya da yaşayan Türk gencimiz Murat’ı zor durumda bır-

raktı. Murat’ın Alman dostlarına o dini tercüme etmesi mümkün değildi. Murat da yaşadığı bu olay sonrası o zorluğu gördü, geldi Türkiye’de ilahiyat fakültesini bitirdi, tekrar geri döndü ve İbrahim hocanın yerine kendi oturdu. 2004 yılında arkadaşlarımızla, dostlarımızla birlikte Uluslararası İlahiyat projesinin hayalini kurarken tam da bunu hayal etmiştik. Bu hayalimize kavuşmayı nasip eden yüce Allaha hamdolsun. Arkadaşlarımız yaptığı skeçte benim söylediğim ve söylemekten imtina ettiğim bir hususa da değinmişler. Avrupa’dan Türkiye’ye gelip ilim tahsil eden kimi öğrencilerimiz mezun olduktan sonra Türkiye’nin Avrupa’dan daha güzel olduğunu görüp, geri dönmüyorlar, bu arkadaşlarımıza da güzel bir mesaj vardı. Bu yük sizin omuzlarınıza büyük bir emanet gençler” dedi.

“İslamofobyaya, hastalığının şifası sizsiniz” diyen Başkan Görmez, şöyle konuştu:

“Siz bu hastalığı tedavi etmek üzere gideceksiniz. Avrupa ile ilgili bu proje bir barış ve güven projesidir, bir şifa projesidir. İslamofobik

hastalıklara yakalananların yüreğinden o kini, nefreti, düşmanlığı götürecektir, silecek onun yerine İslam'ın sevgisini muhabbetini, merhametini, adaletini yerleştirecek olan sizlersiniz. Onun için sizden istirham ediyorum, çok daha fazla çalışarak, en güzel şekilde Avrupa'da yaşayan 30 milyonu aşkın Müslümanın umudu olduğunuzu unutmayacaksınız. Avrupa için, Amerika, Avustralya için yedi kıta diyoruz ya Batı dediğimiz dünya için bu proje bir barış ve güven projesidir. Bu projeyi İslamofobik hastalıkları ortadan kaldıracak bir şifa projesi olarak görmeliyiz. Afrika içinde bir adalet ve merhamet projesidir bu proje. Afrika kıtasına siz aynı zamanda insanlığın vicdan yükünü taşıyarak insanlığın merhametini taşıyacak ve bu açıdan adaleti ve merhameti ayaklandırmak için yeniden umut olacaksınız inşallah. Bu proje aynı zaman-

da Orta Asya için ilim ve hikmet projesidir. Orta Asya bütün dünyaya Maveraünnehr medeniyetiyle ilim ve hikmeti öğretti. O Maveraünnehrin maverasına ilim ve hikmeti taşımak sizin göreviniz, bu açıdan sizler bir umutsunuz."

"Sizler bu dünya için bir ilim ve hikmet umudusunuz"

"Asırlarca kendi medeniyetinden, kendi kimliğine aidiyetten kopmuş toplumların ilim ve hikmetle buluşması için sizlere büyük görevler düşüyor, sizler bu dünya için bir ilim ve hikmet umudusunuz" ifadelerini kullanan Başkan Görmez, "Balkanlardaki kardeşlerimiz, siz aynı zamanda o kopan ilişkilerimizi yeniden inşa edecek, aramızda yeniden köprü olacak, cihadın ahlak ve hukuk tanımayan savaşlar olmadığını gösterecek, bilakis insanlığa hayat verecek birer nefes olduğunu gösterecek umutlar olacaksınız inşallah. Pasifik Asya için, Hint Alt kıtası için, sizler bir vahdet umudusunuz, ümmetin vahdetinin kaybolduğu coğrafyalara birlik taşıyacaksınız, vahdet taşıyacaksınız, ümmet bilincini taşıyacaksınız" diye konuştu.

İslam dünyası ve coğrafyasının zor bir süreçten geçtiğini vurgulayan Görmez, şunları kaydetti:

“İslam dünyası tarihin en zor süreçlerinden geçiyor ancak bu zor süreçte bizim ülke olarak yerine getireceğimiz en önemli vazifelerden bir tanesi ilmi ve hikmeti önemli bir hale getirmektir. Üzerimize düşen büyük bir sorumluluk var. Bizim fakültelerimizde, kurumlarımızda çalışmalarımızı evrensel bir şekilde hazırlamamız gerekiyor. Farklı dillere çoğaltılarak yaygınlaşmasını sağlamamız gerekiyor. Bizim artık bilgi üretirken sadece kendi öğrencilerimiz için sadece Milli Eğitim Bakanlığına öğretmen yetiştirmek ve sadece Diyanet’e din görevlisi yetiştirmek gibi hedefler ülkemiz ve ilmi müesseselerimiz için çok küçük hedeflerdir. Ülkemizi, ilim ve hikmet alanında, doğru bilgi alanında da başvurulacak ülke haline getirmemiz gibi bir vazifemiz var. Sizler umutsunuz, Allah size umut bağlayanların umudunu boşa çıkarmasın. Sizleri İmam Hatip Liselerinde hem de İlahiyat Fakültelerimizde yetiştiren, size emek veren bütün hocalarımıza teşekkür etmeyi yerine getirilmesi gereken bir vazife olarak görüyorum. Milli Eğitim Bakanlığımıza, Din Öğretimi Genel Müdürlüğümüze Diyanet İşleri Başkanlığımıza ve Türkiye Diyanet Vakfımıza desteklerinden ve

birlikte yürütülen çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum.”

“Bu mezuniyetinizin yeni bir başlangıç olmasını temenni ediyorum”

Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü Nazif Yılmaz ise 20. yüzyılın Müslümanlar için kayıp yüzyıl olduğunu belirterek “100 yıl önce özellikle Birinci Dünya savaşıyla birlikte İslam coğrafyası, medeniyet coğrafyamız tarumar oldu. Bu durumun sonucunda İslam coğrafyasında bulunan ülkeler başsız kalarak zor bir sürece girdiler. Günümüze kadar bu dağınık kalınlıklık süreci hala etkisini devam ettiriyor. Bu okullarımız sayesinde Kuran’ın ve sünnetin o kutsi nefesi farklı coğrafyalara yayılacak. Şu anda Milli Eğitim Bakanlığı olarak bizlere düşen bu okullarımıza sahip çıkmak. Bu programlardan mezun olan arkadaşlarımız bugün ölünceye kadar devam edecek büyük bir sorumluluk almışlardır” dedi.

Törende okul birincilerine başarı belgeleri takdim edilirken, program sonunda aile fotoğrafı çektirildi.

ÇOCUKLARA DİNİ EĞİTİM VERMEDE YOL YORDAM

Aynur TUTKUN

Psikolog – Yazar

Yaz Kur'an kursları ve genelde yaz tatillerinde yoğunlaşan dini eğitim, hem ebeveynler hem de öğreticiler için doğru üslupların farkında olduğu zaman çocukların gönlüne değmek adına çok büyük fırsatlardır.

Yaşlı Kızılderili Reis ile torunu kulübelerinin önünde oturlurken az ötede birbiriyle boğuşup duran iki köpeği izliyorlardı. Köpeklerden biri beyaz, diğeri siyahtı ve on iki yaşlarındaki çocuk kendini bildi bileli o köpekler dedesinin kulübesi önünde boğuşup duruyorlardı. Dedesinin sürekli göz önünde tuttuğu, yanından ayırmadığı iki iri köpekti bunlar. Çocuk, kulübeyi korumak için biri yeterli gözükürken niye ötekinin de olduğunu, hem niye renklerinin illa da siyah ve beyaz olduğunu anlamak istiyordu artık. O merakla sordu dedesine.

Yaşlı reis, bilgece bir gülümsemeyle torununun sırtını sıvazladı:

"Onlar" dedi, "benim için iki simgedir evlat."

"Neyin simgesi?" diye sordu çocuk.

"İyilik ile kötülüğün simgesi. Aynen şu gördüğün köpekler gibi, iyilik ve kötülük içimizde sürekli mücadele eder durur. Onları seyrettikçe ben hep bunu düşünürüm. Onun için gözümün önünde tutarım onları."

Çocuk, sözün burasında, mücadele varsa, kazananı da olmalı diye düşündü ve her çocuğa has bitmeyen sorulara bir yenisini ekledi:

"Peki, sence hangisi kazanır bu mücadeleyi?" Bilge reis, derin bir gülümsemeyle baktı toruna:

"Hangisi mi evlat?" dedi. Ve ekledi:

"Ben hangisini daha iyi beslersem o kazanır bu mücadeleyi!"

İnsanoğlunun içindeki beyaz ve siyah köpeğin farkında olan ebeveynler, çocuklarının içindeki beyaz köpeği daha iyi beslemek adına yaz tatillerini ve yaz tatillerindeki Kur'an kursu faaliyetlerini büyük birer nimet olarak görmektedirler. Bu konuda haksız da değillerdir. Sahip oldukları dini değerleri çocuklarına sevdirebilmek ve öğretebilmek için yaz kursları büyük birer fırsattır. Fakat ebeveynler her şeyi iki aylık kısıtlı süreleri olan Kur'an öğreticilerinden beklemek gibi bir yanılgıya düşmemelidirler.

Yaptıkları işin öneminin farkında olan kuran öğreticileri de öğreticiden öte büyük bir sorumluluğu yüklenen eğitimciler olmak durumundadırlar. İki ay gibi kısa bir süreye öğretmek istediklerinin hepsini sığdırmak mümkün olmayabilir fakat her bir çocuğun gönlüne değmeyi başarabilirlerse bu onlar için en iyi şey olabilir.

Yaz Kur'an kursları ve genelde yaz tatillerinde yoğunlaşan dini eğitim, hem ebeveynler hem de öğreticiler için doğru üslupların farkında olduğu zaman çocukların gönlüne değmek adına çok büyük fırsatlardır.

Çocuk eğitiminde 0-6 yaşın önemi çok büyüktür. Çocuğa dair her şeyin temelinin atıldığı bu dönemin etkisi elbette ailede başlar. 2-4 yaş çocuğu bilinçsizce ebeveynini taklit etse de bu taklitler çocuğun ruhunda izler bırakır. Tıpkı gözünü dünyaya ilk açtığında duyduğu ses gibi şahit oldukları ve taklit ettikleri de ruhunda izler bırakır. Dini mekânları ve şahsiyetleri ziyaret etmek, eş dost akraba nene dede ziyaretlerini Allah rızasını kazanmak umuduyla yapmak hep onların dünyalarında izler bırakacaktır. Annesinin örtüsünü, namazını taklit eden bir kız çocu-

ğu ile babasının takkesini, namazını taklit eden bir erkek çocuğu yaşı biraz daha büyüyünce de ebeveyninin Kur'an'ını taklit etmeye gayret edecektir. Dört yaşından önce çocuğu herhangi bir öğretim faaliyetiyle meşgul etmek zaten isabetli değildir.

Okul öncesi eğitimin ilk defa muhatabı olan 4-6 yaş çocuğuna dair eğitimcilerin yaklaşımları ise en az ebeveynler kadar çocuğu olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Kur'an eğitimi dâhil her türlü eğitimle çocuklar ilk defa bu yaşlarda karşılaştırılır. Bu yaşlarda öğretime dair karşılaştığı herhangi bir tutum çocuğun tüm eğitim-öğretim hayatını etkileyecek güçte olabilir. 5 yaş çocuklarına Kur'an eğitimi veren bir okul öncesi eğitim kurumunda tüm arkadaşları Kur'an'a geçtiği kendisi bir türlü geçemediği için gece kâbuslar gören ve sayıklayan bir çocuğun yaşadıklarına, eğitimcilerin geriden gelen çocuklara nasıl yaklaşılması gerektiğini bilememeleri sebep olmuştur. Bir uzmandan yardım almayı düşünen ailenin kurumla iletişime geçmesi bir süre sonra sonuç vermiş ve çocuk nihayet ertesi sene Kur'an'a geçmekle kalmamış aynı zamanda hatim de etmiştir. Bu çocuk fark edilebilmiş ve çare aranmıştır. Fark edilemeyen ve bu yüzden eğitim-öğretim hayatı olumsuz anlamda etkilenen sayısız çocuk vardır.

Dikkat çekilmesi gereken bir başka nokta ise okul öncesi çocuklara hatim ettirme meselesidir. Bu mesele kurumların ya da ebeveynlerin yarışı haline dönüştüğü takdirde çocuklara faydadan ziyade zarar verebilir. Bu çocukların çoğu ileriki yaşlarda Kur'an okumayı bırakabilmektedirler. Bu yüzden asıl olan bu yaş grubuna hatim ettirmek değil Kur'an okumayı sevdirmek

mek olmalıyken başı ve sonu olan bir yarış gibi davranılması onların zihninde bunun belli bir zamana sıkıştırılmış etkinlik olarak yer etmektedir.

Bol bol oyunlarla ve etkinliklerle bu yaş grubuna ibadetlerin sevdinilmesi hedeflenmelidir. Bu konuda Diyanet'in internet sitesinde ve daha başka sitelerde de hem eğitimcilerin hem de ebeveynlerin istifade edebileceği çeşitli dokümanlar, etkinlikler ve oyunlar mevcuttur. Ebeveynlerin ve eğitimcilerin çocuklara yaşatacağı olumlu hatıralar onların içindeki beyaz köpeği besleyecektir.

7-12 yaş okul çağı çocukları için ise bu konuda ön planda olması gereken şey Kur'an okumayı ve ibadetleri onlarda alışkanlık haline getirmeye yardımcı olmaya çalışmaktır. Ödev yapma, kitap okuma alışkanlıklarının da kazanıldığı dönemler ilköğretim 1,2,3. sınıflardır. Bu yaşlarda bazı alışkanlıkları kazanamamış olanların ileriki yaşlarda kazanması imkânsız olmasa da daha zordur. Bu yüzden bu yaşlarda daha öncesinden sevgisi kazandırılmış ibadetlerin alışkanlık haline getirilmeye çalışılması hedeflenmelidir. Bunu yaparken çocuk asla zorlanmamalı, teşvik edilmeli, yaptığı zaman ölçülü bir şekilde takdir edilmeli ve sevinilmeli, yapmadığı zamanlar kızılmamalı hatta görmezden gelinmelidir. Mesela "Bugün bir vakit namaz kıldım/bir sayfa Kur'an okudum annemim/babam/öğretmenim!" dediği zamanlar mutlaka fark edilmeli ve "Aferin sana/Maşallah sana/Bu yaptıklarınla çok seviniyor ve gurur duyuyorsun herhalde çünkü ben de çok mutlu oldum ve gurur duydum!" gibi geri dönütler verilmelidir. Maddi ödüllerden ziyade bu tür manevi ödüllerle çocuk taltif edilmelidir. Bir öpücük, bir gülücük, bir aferin

maddi bir ödülünden daha çok işe yarayacaktır. Çocukları maddi ödüllere boğmak çoğu zaman işe yaramamaktadır. Namaz ağacı bitene kadar namaz kılip ödülü aldıktan sonra bir daha kılamayanlar çoktur. Aynı şey hatim edip ödülü alana kadar da olmaktadır. İbadetlere alıştırmada ödül kullanmak konusunda çok dikkatli olunmalıdır. "40 gün namaz kılınca" demek yerine "Namaz kılmaya alışınca" demek, "Hatim edince demek yerine hatim ettikten sonra düzenli okumayı alışkanlık haline getirince" demek daha doğru olabilir. Ve ödüller maddi şeylerden ziyade birlikte yapılacak gezi, umre, piknik, yemeğe çıkmak gibi etkinlikler olursa ve bu konuda çocuğa ödülü belirleme hakkı verilirse daha doğru olacaktır. Telefon, tablet gibi maddi şeyler zaten ihtiyaç olunca alınacaktır!

Tam bir grupla oyun oynama çağı olan bu yaşlarda çocuklar için ibadetler de bir çeşit grup faaliyeti olabilir. Mesela çocukların içinden biri imam olup namaz kıldırabilir. Bir diğeri Kur'an hocası olup öğretmencilik oynayarak onlara ders çalıştırabilir. Bir diğeri toplu halde sure ezberi yaptırabilir. Ramazanda oruca yeni alışan çocuklara arkadaşlarını iftara çağırması teşvik edilebilir. Sadece çocuklara özel çok keyifli iftarlar hazırlanabilir. İftardan dağılırken diş kirası verilebilir. Seccade, takke, başörtüsü, misk gibi dini semboller ve kitaplar hediye alınabilir. Tüm bunlar ve daha niceleri hem ebeveynler hem de Kur'an öğreticileri tarafından zevkle yapılabilecek etkinliklerdir.

4,5,6. sınıf yani ergenlikten önceki son viraj çocukları için ise kullanılacak üslup biraz daha kararlı olmalıdır. Mesela biraz gevşek çocuklara ebeveynler "Namazını kıldın mı, seni bekliyoruz, sofraya oturacağız" veya "Bu yaz tatilinde

Kur'an kursu seçimin için seninle konuşmamız gerekiyor", "Senin Kur'an kursu eğitimin bittikten sonra memlekete gitmeyi planladık" şeklinde kararlıca yaklaşabilirler. Hakeza Kur'an öğreticileri de "Haydi, bu ders hep birlikte namazımızı kılıyoruz" veya "Görüyorum ki bu günkü dersine çalışmamışsın, yandaki sınıfta çalışman için sana on dakika veriyorum" şeklinde yaklaşabilirler. Bu şekilde yaklaşırken ebeveynler de öğreticiler de "Farz olana kadar benim oğlum/kızım beş vakit kılmaya/Kur'an'ını düzenli ve düzgün okumaya alıŖacak inŖallah" diyerek onlara olan inancını ve güvenini yeri geldikçe telaffuz etmelidirler. Bu tür güven cümleleri onların bilinçaltını etkileyebilecek güçtedir. Tabi ebeveynlerin ve öğretmenlerin sesli ve sessiz edeceği hayır dualar da bilinçaltını etkilemede çok önemlidir.

İbadet alışkanlıklarını ergenlik dönemine kalmadan çocuklara sevdirmek ve kazandırmak gerekir. Burada görev hem ebeveynlerin hem de eğitimcilerin üzerindedir. Ergenlikten sonra bu alışkanlıkları kazanmasında yetişkinlerin rolü çok daha farklı olmaktadır zira ergen demek pedagojik yaklaşımda henüz bir yetişkin demek değıl olsa da İslam'da tüm dini sorumluluklarla mükellef bir yetişkin demektir. Bu yüzden onlarla muhatap olunurken bir yetişkinle muhatap oluyormuşçasına üsluba dikkat etmek gerekir. Artık onlarla diyalog istişare şeklinde olmalıdır. Gençlerin çok hoşlandığı uzun uzun sohbetler ve akıl yürütmelerle konuşmaktan başka yapacak bir şey yok gibidir.

Küçük olsun büyük olsun çocuklara doğru olan bir şeyi yapmadığı için küsmek, sevgi esirgemek doğru olmaz. Böyle yaptıklarında yapmaları gereken şeyleri bizim için yapmasını isti-

yormuşuz gibi algılanabiliriz. Onların yaptıkları doğrularla her ne kadar biz yetişkinler seviniyor olsak da asıl amaç bizim sevinmemiz değıl onların ebedi sevinçleridir.

Yaz tatillerinde başlayan ya da yoğunlaşan Kur'an eğitimi ve dini eğitim üzerinde hassasiyetle durulması gereken en önemli konudur. Ebeveyn ya da öğretmen olarak biz yetişkinlerin onlara yaşatacağı tatlı hatıralar ve heyecanlı deneyimler onların içindeki beyaz köpeğı besleyecek ve bu beyaz köpek onlara hayatları boyunca bekçilik edecektir.

Gençler “bilgi, eylem, ahlak” temasıyla buluştu

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Aile ve Gençlik Merkezi tarafından düzenlenen III. Kocatepe Gençlik Fuarı, bu yıl “bilgi, eylem ve ahlak” temasıyla gerçekleşti.

TDV KAGEM ev sahipliğinde Kocatepe Camisi fuar alanında bu yıl üçüncüsü gerçekleştirilen ve açılışını Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez’in yaptığı fuara, akademisyenler, sivil toplum örgütleri, gençler ve Ankaralıların ilgisi yoğun oldu.

Başkan Görmez, fuarın açılışında yaptığı konuşmada, fuara katılan ve destek olan gençleri tebrik etti.

Fuarın bu yılki temasının “bilgi, eylem, ahlak” olarak belirlendiğini ifade eden Görmez, “Bir Latin atasözü olan ‘Bilgi güçtür’ sözünü doğru bulmuyorum. Eğer bilgiyi mutlak güç olarak kabul ederseniz, böyle bir bilgiden elde edilen ahlak pragmatist bir ahlak olur. Tek başına bilgi güçtür, söz de doğru bir söz değildir. Bizim me-

deniyetimize göre bilgi, bizi hakikate götüren bir yoldur. Bilgi, ahlak ve sorumluluk değilse, ahlaka ve sorumluluğa dönüşmüyorsa, o bilgi kaçınılması gereken, Peygamberimizin ifadesiyle, 'Faydasız ilimden Allah'a sığınırım' diye dua ettiği bir bilgi olur" şeklinde konuştu.

Hakikatin, gücün emrine girdiğinde özelliğini kaybedeceğine işaret eden Görmez, "Bilgi hakikate ram olduğu zaman doğru bir güç olur, yol gösterir. Medeniyetimizde bilgiyi ifade eden üç temel kavram vardır. Bunlardan biri ilim, biri hikmet ve diğeri de marifettir. İlmin sahibine alim, hikmetin sahibine hakim, marifetin sahibine de arif diyoruz. Bunların üçünü birleştirdiğimiz zaman doğru bilgiye ulaşmış oluyorsunuz" dedi.

Kur'an-ı Kerim'in ilk emrinin oku olduğunu vurgulayan Görmez, buradaki okumanın sadece kitap okumak olmadığını insanın, kainatın, varlığın, alemin ve gençliğin okunması gerektiği söyledi.

Görmez ve beraberindekiler, daha sonra fuarda yer alan stantları gezdi ve gençlerle sohbet etti.

Açılışa, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Doğan ve Ankara Müftüsü Mefail Hızlı da katıldı.

38 genç sivil toplum kuruluşunun yer aldığı fuarda gençlik kuruluşları dört gün boyunca belirlenen tema çerçevesinde tanıtım, söyleşi ve sergi gibi etkinlikler düzenleyerek bilgi, eylem ve ahlak birlikteliğine dikkat çektiler. Katılımcı kuruluşlar aynı zamanda birbirlerini yakından tanıma ve öncülük ettikleri projeleri tanıtmaya imkânı buldular.

Bu yıl üçüncüsü düzenlenen fuarın ilki 13-18 Ekim 2014'te "cami ve gençlik", ikincisi 2-5 Mayıs 2015'te "kalem, kitap, hikmet" temalarıyla düzenlenirken, bu yılın teması "bilgi, eylem, ahlak" olarak belirlendi.

Tanıtım, söyleşi ve sergi gibi etkinliklerin düzenlendiği fuar, 8 Mayıs'a kadar devam etti.

"Gençler için bereketli bir platform"

Dört gün boyunca Ankaralı ziyaretçilerin yoğun ilgi gösterdiği Kocatepe Gençlik Fuarı'nın kapanış töreninde Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç, Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mustafa Tutkun ve TDV Mütevelli Heyeti II. Başkanı Mazhar Bilgin, gençleri yalnız bırakmadı.

Bütün stantları ziyaret eden Bakanı Kılıç gençlerle ayrı ayrı sohbet etti ve onlarla yakından ilgilendi.

Kapanış töreninde konuşan TDV KAGEM Müdürü Hicret Toprak, "Gençler, siz bu bereketli platformda fırsat verildiğinde neler yapabileceğinizi herkese göstermiş oldunuz. Size olan güvenimizi, inancımızı boşa çıkarmadınız. Bundan sonra daha kalıcı adımlar atmak için çalışacağız" dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mustafa Tutkun da "Eğer bir insan olarak yeryüzünü değiştirmek adına hareket ediyorsanız ahlakı zaten eyleme dönüştürmüş oluyorsunuz" dedi. Türkiye Diyanet Vakfının yoğunluklu olarak gençlerle çalıştığını belirten Tutkun, fuardaki genç kuruluşları vakfın ortak projelerinde de aralarında görmekten mutluluk duyacaklarını ifade etti.

TDV Mütevelli Heyeti II. Başkanı Mazhar Bilgin ise "Biz gençleri önemsiyoruz. Çünkü geleceğin mimarları siz olacaksınız. Bu gençlik Kur'an yolunda pratiğe dönüşmüş hayat tarzını bütün dünya coğrafyasına yayacak bir gençlik. Sizler o tevhit akidesi altındaki ilmi alacak ve onu eyleme dönüştürerek o güzel ahlakı ortaya koyacaksınız" diye konuştu.

KAGEM'den Fethi Gemuhluoğlu anısına *Bir Neslin Ağabeyi* paneli

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Aile ve Gençlik Merkezi (KAGEM) tarafından yazar Fethi Gemuhluoğlu anısına panel düzenlendi.

Panelde konuşan Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı, "ağabeyi" olarak andığı Fethi Gemuhluoğlu ile hatıralarından örnekler verdi. Bakan Avcı, lise öğrencisiyken tanıdığı Gemuhluoğlu için "Fethi ağabey gölgesinde pek çok insanı barındıran büyük bir çınar gibiydi. Her meslekten insanlar onun yanında huzur bulurlardı" dedi.

Scott Fitzgerald tarafından kaleme alınan "Muhteşem Gatsby" romanının girişinde yer alan bir cümleyi dile getiren Avcı, şöyle devam etti:

"Roman kahramanı diyor ki 'Babam bana ilk gençlik yıllarında şöyle bir nasihatte bulunmuştu. Bir gün senin değer verdiğin özelliklerle do-

nanmamış insanlarla karşılaşırsan sakın onları kınama, çünkü onlar senin gibi ağzında altın kaşıkla doğmamışlardır'. Bu İngilizce bir deyim, yani senin kadar şanslı bir ortama doğmamışlardır. Bu cümleyi pek çok zaman Fethi ağabey ile hatırladım hep. Bazı durumlarda demek ki 'onun bir Fethi ağabeyi olmamış' dediğim oldu. Dolayısıyla kendimizi çok şanslı, Mustafa ağabeyimizin deyiimiyle piyango vurmuş olarak hissediyorum."

"Gemuhluoğlu sıdk ile yad ediliyor"

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez ise Ankara'ya 1980'li yılların başında geldiğini ve o günden beri pek çok insanın Gemuhluoğlu'nu sıdk ile yad ettiğine şahit olduğunu ifade etti.

"Bu çok güzel bir haslet" diyen Görmez, "Keşke her mümin bu makamı elde etmek için, bu meziyete sahip olmak için bir çaba içerisinde olsa. Bu 'desinler' diye yapılan şeylere benzemez. Ben rahmetle yad ediyorum ve Cenabı Hakk'ın bizleri de başkalarının dilinde sıdk ile yad edilmeyi hepimize nasip eylesin diyorum" diye konuştu.

Panele izleyici olarak katılan yazar Nuri Pakdil de Gemuhluoğlu'nun tek başına bir mürşit olduğunu belirterek, Gemuhluoğlu'nu anlatan "Bağlanma" isimli kitabının okunmasını istedi.

TDV KAGEM Müdürü Hicret Toprak ise iyi, güzeli, doğruyu öğretmek için ömürlerini tüketen önderleri hatırlamak azminde olduklarını ifade etti. Toprak "Bu coğrafyada kahırlı, azaplı süreçlerde bize hakikatin kapılarını büyük bir merhametle aralamaya çalışan alimlerimizi, mütefekkirlerimizi, münevverlerimizi, alim ve bilgelerimizi tanımak istiyoruz" dedi.

Gençliğin önündeki rol modellerin giderek azaldığını ifade eden Toprak, Gemuhluoğlu'nun gençler için önemli bir şahsiyet olduğunu ve hayatının iyi bir şekilde incelenmesi gerektiğini dile getirdi.

Moderatörlüğünü Dr. Necdet Subaşı'nın yaptığı panele, bir dönem Gemuhluoğlu ile yolları kesişen yazar ve akademisyen Prof. Dr. Sadettin Ökten ile Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Genel Başkanı Dr. Metin Eriş katıldı.

Panelde ayrıca, karikatürist Hasan Aycın'ın "40 Hadis 40 Çizgi" başlıklı karikatür sergisi de sanatseverlerin beğenisine sunuldu.

İslam İşbirliği Teşkilatı'ndan Türkiye Diyanet Vakfı'na istişari statü

Türkiye Diyanet Vakfına, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) tarafından insani yardım alanında istişari (danışma) statüsü verildi.

Türkiye'de 56 üye ülkenin katılımıyla 14-15 Nisan 2016 tarihinde gerçekleştirilen İslam İşbirliği Teşkilatı 13. İslam Zirvesi'nde, Türkiye Diyanet Vakfının teşkilat nezdinde istişari statü kazanması hususundaki başvurusu kabul edildi.

Birleşmiş Milletler'den sonra dünyanın hükümetler arası en büyük örgütü olan Teşkilatın zirvesinde tanınan statü, Türkiye Diyanet Vakfına, İslam İşbirliği Teşkilatının gerçekleştirdiği toplantılara katılma, konuşma yapma, dünyanın farklı bölgelerinde insani yardım faaliyetlerinde öncü rol oynama gibi imkanlar sağlayacak.

Din hizmetlerinin daha geniş kitlelere ulaşması ve dini hizmetlerde görev alacak neslin yetiştirilmesi gayesiyle 13 Mart 1975 tarihinde kurulan Türkiye Diyanet Vakfı, milletimizin

desteği ve Vakfımıza gönül verenlerin gayretli çalışmalarıyla büyüyerek bugün dünya çapında etkili çalışmalar yapan büyük bir sivil toplum hareketi haline geldi.

Türkiye Diyanet Vakfı bugün, yurt içindeki 1.000 şubesi ve dünyanın 135 ülkesinde, eğitimden kültüre, sosyal ve hayri hizmetlerden dini hizmetleri destekleme faaliyetlerine ve uluslararası yardım çalışmalarına kadar geniş bir alanda faaliyet gösteren uluslararası bir sivil toplum kuruluşu olma özelliği taşıyor.

İslam Ansiklopedisi ve Hadislerle İslam gibi nadide eserleri kültür dünyamıza kazandıran Türkiye Diyanet Vakfı, eğitim ve cami hizmetlerinin yanı sıra deprem sel ve kuraklık gibi afetlerde dil, din, ırk ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin insanların yardımına koşuyor.

Türkiye Diyanet Vakfında bayrak değişimi

Son dönemde ülkemizde ve yurt dışında yaptığı faaliyetlerle dikkati çeken Türkiye Diyanet Vakfı'nın yeni genel müdürü Mustafa Tutkun oldu.

Türkiye Diyanet Vakfında 2012 yılından bu yana genel müdür olarak görev yapan ve vakfa büyük katkı sağlayan İsmail Palakoğlu, görevini Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Tutkun'a devretti.

Vakıf yönetimindeki bayrak değişimi dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Görmez ile Başkan Yardımcıları H. Kamil Yılmaz, Mehmet Emin Özafşar, TDV Mütevelli Heyeti üyeleri, vakıf yöneticileri ve çalışanların katılımıyla devir teslim töreni düzenlendi.

Törende konuşan Başkan Görmez, Diyanet ve vakfın iç içe aynı gaye için hareket eden müesse-

seler olması için her türlü gayreti gösterdiklerini belirterek, "Hamdolsun, hayalimiz bu iki müessesemizin birlikte bütün insanlığa, coğrafyamıza hizmet etmesiydi. Bu da gerçekleşti" dedi.

Kilis'e yaptığı ziyareti anlatan Başkan Görmez, "Sınırın diğer tarafında 130 bin insan yaşıyor. Çocuk, yaşlı, kadın. Hiçbir insani hayatın olmadığı bir yer. Su, taşıma su. Türkiye Diyanet Vakfı olarak hamdolsun burada günde 10 bin insana sıcak yemek ve günde 40 bin ekmeği dağıtıyoruz. Dünyanın her tarafında bu hizmetleri yapmaya başladık. Cenab-ı Hak çok daha büyük hizmetler yapmayı nasip etsin" diye konuştu.

Diyanet İşleri Başkanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne atanan İsmail Palakoğlu'na yeni görevinde başarılar dileyen Görmez, "Her

iki müessesenin birlikte aynı gayeye yönelmesi önem arz ediyordu. Türkiye Diyanet Vakfı'ndaki tecrübesini, gayretini, Diyanet'te göstermesini de istedik. İnşallah hizmetler aynı şekilde, aynı hızla devam edecek. Diyanet ile vakfımız arasındaki irtibat çok daha artmış olacak" dedi.

Başkan Görmez, Türkiye Diyanet Vakfının yeni Genel Müdürü Mustafa Tutkun'a da görevinde başarılar diledi.

Diyanet İşleri Başkanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne atanan İsmail Palakoğlu ise 5 yıl 2 ay önce Türkiye Diyanet Vakfı'nda çalışmaya başladığında iyi niyetlerle, iyilik için yola çıktıklarını söyledi.

Palakoğlu, "Bu yolculuğumuzda bize inanan, bize güvenen, sürekli destekleyen başta Mehmet Görmez hocamıza, mütevelli heyeti üyelerine ve bütün mesai arkadaşlarımıza teşekkür ederim. Vakfımız bugün insanlığın umudu haline geldi. İyiliğin yer yüzünde hakim kılınması için bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da

ümmetin umudu olan Diyanet İşleri Başkanlığı ve Diyanet Vakfında hizmetlerimize devam edeceğiz" diye konuştu.

"İyiliği yeryüzüne egemen kılmak için var gücümüzle çalışacağız"

Türkiye Diyanet Vakfının yeni Genel Müdürü Mustafa Tutkun da "Öncelikle beni bu vazifeye layık gören Başkanımıza ve Mütevelli heyetimize teşekkürlerimi sunmak istiyorum" dedi.

Mustafa Tutkun, "Bu yolculukta Allah'ın bizi birbirimize refik ettiği, kader birliği yaptığımız Genel Müdürümüz İsmail Palakoğlu ile önce dost sonra kardeş olduk ve aynı heyecanla bugüne kadar o hedeflerle ulaşabilmek, Rabbimin rızasını kazanabilmek için çalıştık. Bugün ise sorumluluğum ve yüküm bir kat daha arttı ama hedeflerde değişen bir şey olmadı. Ben yine aynı hedeflere doğru var gücümle yürümeye devam edeceğim. Gece gündüz demeden, yurt içi ve yurt dışı demeden, iyiliği yeryüzüne egemen kılmak için çalışacağız" diye konuştu.

Tutkun, Mütevelli Heyetinden kendilerine yeni hedefler göstermeleri isteyerek, "Başta başkamız olmak üzere mütevelli heyetimizden beklentim, bize hedef göstermeleri, bize rehberlik etmeleri; bizler istikamet üzere olduğumuz müddetçe bize destek olmaları, istikameti kaybettüğümüzde ise bizi bilgi ve tecrübeleriyle uyarak istikamet vermeleridir" dedi.

Çalışma arkadaşlarından da samimi ve gayretli bir şekilde çalışarak umutlarını ve heyecanlarını kaybetmeden, insanlığa hizmet düşüncesini sürekli diri tutmalarını isteyen Tutkun, "Çalışma arkadaşlarımdan istirhamım, misyonumuzu canı gönülden benimseyip bu misyonun ifasında samimi ve gayretli bir şekilde çalışmaları, sorunun değil her zaman çözümün bir parçası olmaları, umutlarını ve heyecanlarını kaybetmeden Allah

ve Resulü ile ilişkilerini sürekli diri tutmalarıdır. Yaptıkları her işi Allah'ın dinine yardım ettikleri bilinci ile yapmaları. İstişare ettiğim konularda tüm zihni ve ilmi kapasitelerini kullanarak katkıda bulunmaları, güzel işlere sürekli destek olmalarıdır" dedi.

İsmail Palakoğlu'na yeni görevinde başarılar dileyen Tutkun, "Genel müdürümüze yeni görevinde üstün başarılar ve hayırlı hizmetler diliyorum. Birçok yeni projeye birlikte imza atacağız Allah'ın izniyle." şeklinde konuştu.

Mustafa Tutkun

TDV Genel Müdürü

Mustafa Tutkun, 1972 yılında Çanakkale Biga'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Çanakkale'de tamamlayan Tutkun, Çanakkale İmam Hatip Lisesinden mezun olduktan sonra Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde üç yıl eğitim aldı. Daha sonra bu bölümü bırakarak Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde Uluslararası İlişkiler bölümünü tamamladı. 1999 yılında Kosova'ya giderek 4 yıl boyunca bir sivil toplum kuruluşunun Kosova, Makedonya ve Arnavutluk'taki çalışmalarını yürüttü. 2003-2005 yılları arasında çocuklarda karakter eğitimi üzerine yayınlar yapan bir derginin kuruluşunu üstlendi.

2005 yılından buyana uluslararası faaliyetleri bulunan sivil toplum kuruluşlarında yöneticilik yapan Tutkun, bu süre zarfında 70'ten fazla ülkeyi ziyaret etti ve buralarda afet, yardım ve kalkınma

projelerinin uygulanmasında ve yürütülmesinde görev aldı; birçok uluslararası toplantı, konferans ve programın organizasyonunu gerçekleştirdi. Tutkun, belirli aralıklarla farklı yayın organlarında makale ve köşe yazıları yazdı.

Türkiye Diyanet Vakfında Haziran 2011'de Dış İlişkiler Müdürü olarak göreve başlayan ve 23 Ocak 2012 tarihinden bu yana Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürüten Mustafa Tutkun, Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyetinin aldığı karar doğrultusunda 9 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü olarak atandı.

Evli ve 3 çocuk babası olan Mustafa Tutkun, iyi derece İngilizce ve Arapça'nın yanı sıra orta düzey Arnavutça ve Malayca da bilmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfına Ziyaretler

Türkiye Diyanet Vakfı olarak dünyanın farklı ülkelerinden gelen heyetleri ağırladık. Yurt dışından heyetler, Türkiye Diyanet Vakfını ziyaret ederek, faaliyetlerimiz hakkında bilgi aldı.

Arnavutluk Bektaşî Topluluğu Başdedesi Edmond Brahimaj ve beraberindeki heyet, Botswana Fetva Kurulu Başkanı Abdurrahman Shareef ve beraberindeki heyet, Cezayirli Müslüman Alimler Kurumu Başkanı Elvad Nasrettin ve beraberindeki heyet, Irak-Kerkük Bölgesi din görevlileri, Afganistan Hac ve Din İşleri Bakanlığı üyeleri, Moritanya Alim Yetiştirme Merkezi Başkanı Muhammed Hasan El-Dedew El-Şankıytı ve beraberindeki heyet, Kuzey Lübnan ve Trablus Müftüsü Malik

Şe'ar ve beraberindeki heyet, Sudan İrşad ve Evkaf Bakanı Ammar Mirghani başkanlığındaki bir heyet, Selam TV ve Uganda Müslümanlar Birliği Başkanı Haroun Raşhid Kasangaki ve beraberindeki heyet, Tanzanya Baş Müftüsü Abubekir Zubeir Al- Aly ve beraberindeki bir heyet, Kazakistan Müslümanları Dini İdaresi Başkan Yardımcısı Serikbay Oraz ve beraberindeki heyet ve Kırgızistan heyetleri TDV'ye ziyaret gerçekleştirdi.

Ziyaretlerde, Vakfımızın faaliyetleri konusunda bilgi verilirken, eğitimden hayri ve sosyal hizmetlere kadar farklı alanlarda çok sayıda işbirliği konuları ele alındı.

Kırgızistan Heyeti

Afganistan Heyeti

Bostwana Heyeti

Moritanya Heyeti

Sudan Heyeti

Irak Heyeti

Cezayir Heyeti

Rusya Heyeti

Lübnan Heyeti

Uganda Heyeti

Arnavutluk Heyeti

Tanzanya Heyeti

TÜRKİYE
DİYANET VAKFI

DİYANET İŞLERİ
BAŞKANLIĞI

ŞİMDİ

YARALARI SARMA ZAMANI

YARASAR
yaz
5601
SMS
'e gönder

#YaralariSarmaZamani

📱 | DiyanetVakfi

SMS ile bağışlarda her sms 10 tl olarak belirlenmiştir. Bağışlarınızı ayrıca: www.diyagnetvakfi.org.tr üzerinden online olarak, Kamu bankalarından EFT veya Havale yoluyla, TVV şubeleri, il ve ilçe Müftülüklerinden makbuz karşılığı yapabilirsiniz.

zekat fitre

kardeşlerimize
ulaşıyor

FİTREyaz

5601'e
gönder

Bir SMS bir fitre bedelidir (15 TL)

Çağrı Merkezi

0 312 416 90 00

Online Bağış

www.diyagnetvakfi.org.tr

BANKALAR

ZİRAAT BANKASI - VAKIFBANK - HALKBANK - GARANTİ BANKASI - AKBANK - TÜRKİYE FİNANS - KUVEYT TÜRK - ALBARAKA TÜRK

İL ve İLÇE MÜFTÜLÜKLERİ - CAMİ GÖREVLİLERİ - PTT İŞ YERLERİ